

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

Έλεγχος αξιοπιστίας και εγκυρότητας, τεστ δεκτικού λεξιλογίου.

**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ:
«Γλώσσα και Γραμματισμός στην Προσχολική Εκπαίδευση».**

**Μεταπτυχιακή φοιτήτρια: Καμπουρίδη Γεωργία
Υπεύθυνος- Επιβλέπων Καθηγητής: Οικονομίδης Βασίλειος**

Ρέθυμνο, Σεπτέμβριος 2014

Περιεχόμενα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ.....	7
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ	11
ΣΗΜΑΣΙΟΛΟΓΙΚΗ- ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ.	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ.....	15
ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΑΣΑΦΗΝΙΣΕΙΣ: ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ- ΤΥΠΟΙ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ.	15
3.1 ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ.	17
3.2 ΔΕΚΤΙΚΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ.....	19
3.3 ΈΡΕΥΝΕΣ ΠΟΥ ΈΧΟΥΝ ΔΙΕΞΑΧΘΕΙ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΟΥ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΟΝΙΜΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΦΥΛΟ.	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ	24
Ο ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	24
ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΑΣΑΦΗΝΙΣΕΙΣ: ΕΓΚΥΡΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ ΤΩΝ ΜΕΤΡΗΣΕΩΝ.....	26
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ.....	28
Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	28
5.1 Η περιοχή διεξαγωγής της έρευνας.	28
5.2 Ο πληθυσμός και το δείγμα της έρευνας.....	28
5.3 Τεστ Δεκτικού Λεξιλογίου.....	30
5.3.1 Η σύνθεση του τεστ	30
5.3.2 Τρόπος εφαρμογής του τεστ.....	31
5.3.3 Παρουσίαση και χορήγηση του τεστ στο εξεταζόμενο άτομο.....	35
5.4 Peabody Picture Vocabulary Test- Revised (P.P.V.T.-R.), Form L.....	40
5.4.1 Η σύνθεση του τεστ.....	42
5.4.2 Παρουσίαση και χορήγηση του τεστ στο εξεταζόμενο άτομο.....	43
5.5 Αθηνά Τεστ.....	44
5.5.1 Κατασκευή και Στάθμιση του Αθηνά Τεστ.....	44
5.5.2 Η σύνθεση του Αθηνά Τεστ.....	46

5.5.3 Τρόπος χορήγησης του Αθηνά τεστ.....	47
5.6 Η διαδικασία της έρευνας.	48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ.....	51
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	51
6.1 Δείγμα.....	51
6.2 Ευρήματα.....	52
6.3 Τεστ- Οικονομίδα ως προς το φύλο και την περιοχή κατοικίας των νηπίων. 53	
6.4 Τεστ- Οικονομίδα ως προς το φύλο των νηπίων.....	53
6.5 Τεστ-Οικονομίδα ως προς την περιοχή κατοικίας των νηπίων.....	55
6.6 Ποσοστά νηπίων με χαμηλή, μέτρια και υψηλή βαθμολογία στο τεστ- Οικονομίδα.	56
6.7 Ενδοσυνάφειες των ενοτήτων του τεστ- Οικονομίδα.	57
6.8 Δοκιμασία Peabody Picture Vocabulary Test ως προς το φύλο και την περιοχή μόνιμης κατοικίας.....	58
6.9 Δοκιμασία Peabody Picture Vocabulary Test ως προς την περιοχή μόνιμης κατοικίας των νηπίων.....	59
6.10 Ποσοστά μαθητών με χαμηλή, μέτρια και υψηλή βαθμολογία στη δοκιμασία Peabody Picture Vocabulary Test.	59
6.11 Δοκιμασία του λεξιλογίου του Αθηνά-τεστ ως προς το φύλο.....	60
6.12 Δοκιμασία του λεξιλογίου του Αθηνά-τεστ ως την περιοχή μόνιμης κατοικίας.....	61
6.13 Ποσοστά μαθητών με χαμηλή, μέτρια και υψηλή βαθμολογία στη δοκιμασία λεξιλογίου του Αθηνά-τεστ.....	62
6.14 Συνάφειες των ενοτήτων του τεστ- Οικονομίδα με το Peabody Picture Vocabulary Test και τη δοκιμασία λεξιλογίου του Αθηνά-τεστ.....	62
6.16 Πρόβλεψη συνολικού μέσου όρου βαθμολογίας του τεστ- Οικονομίδα.....	63
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ	65
ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.	65
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ.....	68
ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ-ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ- ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	68
8.1 Περιορισμοί της έρευνας.	68
8.2 Παιδαγωγικές προτάσεις- Μελλοντικές κατευθύνσεις της σχετικής έρευνας.	70
ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	71

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα ερευνητική εργασία έχει ως κύριο σκοπό την μελέτη του ελέγχου εγκυρότητας και αξιοπιστίας του τεστ Δεκτικού λεξιλογίου σε παιδιά που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα των 5 έως 6 ετών και φοιτούν στο νηπιαγωγείο. Η συγκεκριμένη μελέτη διεξήχθη στο πλαίσιο του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών με κατεύθυνση: «Γλώσσα και Γραμματισμός στην Προσχολική Εκπαίδευση» του Παιδαγωγικού Τμήματος Προσχολικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Κρήτης. Ως έτος εισαγωγής και έναρξης των μαθημάτων ήταν το έτος 2010.

Με σκοπό τη συλλογή των δεδομένων της επικείμενης έρευνας κληθήκαμε να χορηγήσουμε τρία τεστ δεκτικού λεξιλογίου σε εξήντα (60) παιδιά προσχολικής ηλικίας, που φοιτούσαν στο νηπιαγωγείο και κατά το επόμενο σχολικό έτος θα φοιτούσαν στην Α΄ Τάξη του δημοτικού σχολείου. Αρχικά κάναμε μια εκτενή ανασκόπηση στη σχετική με το θέμα βιβλιογραφία, διαμορφώσαμε την θεωρητική προσέγγιση του θέματος, συλλέξαμε τα δεδομένα μας και παρουσιάσαμε τα αντίστοιχα αποτελέσματα, καθώς και αναλύσαμε και ερμηνεύσαμε τα ευρήματα της έρευνας αυτής.

Πρωταρχικός σκοπός ήταν η διερεύνηση του βαθμού πρόβλεψης που παρουσιάζουν τα δύο τεστ λεξιλογίου στο τεστ Δεκτικού Λεξιλογίου το οποίο αποτελεί το βασικό εργαλείο της ερευνητικής μας εργασίας. Επιπλέον, πραγματοποιήθηκαν μετρήσεις που αφορούσαν τους παράγοντες που επηρεάζουν το μέγεθος και τη σύσταση των αποτελεσμάτων των τεστ λεξιλογίου, που χορηγήθηκαν στα υποκείμενα της έρευνας (π.χ. φύλο και περιοχή κατοικίας) και πώς οι συγκεκριμένοι παράγοντες επηρεάζουν τα ευρήματα.

Τέλος, την εργασία ολοκληρώνουν τρία παραρτήματα Α, και Β στα οποία παρατίθενται τα βασικά ερευνητικά εργαλεία που χορηγήθηκαν κατά τη διάρκεια διεξαγωγής της ερευνητικής εργασίας, το τεστ-Οικονομίδα και τη δοκιμασία λεξιλογίου του Αθηνά τεστ. Όλα τα παραπάνω παρατίθενται με σκοπό τη μελέτη και την ευκολότερη κατανόηση της ερευνητικής εργασίας και των αποτελεσμάτων της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

Ως γλώσσα, ορίζεται το «κοινωνικό προϊόν της ικανότητας της ομιλίας (langage) και ταυτόχρονα ένα σύνολο αναγκαίων συμβάσεων, που έχουν υιοθετηθεί από το κοινωνικό σώμα για να επιτρέπουν στα άτομά του την άσκηση της ικανότητας» (Τομπαΐδης, 1995:21). Επιπλέον, θα μπορούσαμε να αναφέρουμε ότι γλώσσα θεωρείται, το σύστημα των γλωσσικών σημείων και των μεταξύ τους σχέσεων, το οποίο βρίσκεται «αναπτυσσόμενο» στο μυαλό των ομιλητών μιας γλωσσικής κοινότητας και με βάση το οποίο επικοινωνούν. Η γλώσσα έχει κοινωνικό χαρακτήρα, αφού αποτελεί προϊόν κοινωνικής σύμβασης ανάμεσα στα μέλη μιας γλωσσικής κοινότητας, επιβάλλεται στο άτομο λόγω της κοινωνικής συμβίωσης και κατά συνέπεια, δεν μπορεί να τροποποιηθεί από την πρωτοβουλία ενός μόνου ατόμου (Καραπέτσας, 1989: 9).

Επιπλέον, η γλώσσα ή λεκτική επικοινωνία θεωρείται ένα από τα σημαντικότερα γνωρίσματα της ανθρώπινης συμπεριφοράς. Μέσω της γλώσσας, το άτομο έχει την ικανότητα επικοινωνίας με τους συνανθρώπους του και συνεργαζόμενος με τους άλλους, εντάσσεται στην κοινωνία (Καραπέτσας, 1989: 11).

Η γλώσσα θεωρείται μια από τις βασικότερες γνωστικές λειτουργίες του ανθρώπου. Είναι όργανο επικοινωνίας και έκφρασης, ερμηνείας καταστάσεων αλλά και μέσο εξωτερίκευσης συναισθημάτων. Μέσω της γλώσσας, το άτομο επικοινωνεί με τους γύρω του, γίνεται πομπός αλλά και δέκτης μηνυμάτων δηλαδή δίνει και λαμβάνει μηνύματα από τον περίγυρό του. Χωρίς τη γλώσσα η πνευματική ανάπτυξη του ατόμου, θα παρέμενε στοιχειώδης και ατροφική (Κρασανάκης, 1996: 12).

Αξιόλογο θα ήταν, να αναφερθεί σε ποια ηλικία κατακτάται από το άτομο η γλώσσα. Πόσο σημαντική θεωρείται η συγκεκριμένη ικανότητα και επιπλέον, ποιοι παράγοντες θεωρούνται υπεύθυνοι για τη ομαλή γλωσσική ανάπτυξη του ανθρώπου.

Πρωτίστως, η γλωσσική ανάπτυξη του ατόμου επιτυγχάνεται κυρίως στα πρώτα χρόνια της ζωής του. Τα μικρά παιδιά από τον 9^ο κιάλας μήνα αρθρώνουν τις πρώτες τους λέξεις. Τα βασικά στοιχεία της γλώσσας, αποκτώνται κυρίως χωρίς ειδική βοήθεια από τους ενήλικες, σε περίπτωση που τα παιδιά μεγαλώνουν σε ένα περιβάλλον με έναρθη ή νοηματική γλώσσα, όπου δηλαδή η επικοινωνία είναι προσαρμοσμένη στις ακουστικές τους ικανότητες (Cole & Cole, 2002: 97).

Σύμφωνα με τους Piaget (1968) και Vygotsky (1962), η γλωσσική απόκτηση του παιδιού είναι αποτέλεσμα γνωστικών μηχανισμών. Η γλώσσα δεν είναι μια ξεχωριστή γνωστική ικανότητα, αλλά έχει σχέση με τις άλλες γνωστικές ικανότητες που αφορούν την επεξεργασία των πληροφοριών. Προτείνουν, γενικότερους «μηχανισμούς γνωστικής απόκτησης» που συμβάλουν στη λειτουργία γενικών στρατηγικών μάθησης. Μια στρατηγική μάθησης είναι και η γλωσσική απόκτηση (Καραπέτσας, 1989: 18).

Αντίθετα με τους Piaget (1968) και Vygotsky(1962), οι Chomsky (1969) και Lenneberg (1967) υποστηρίζουν ότι η γλωσσική ανάπτυξη είναι έμφυτη ικανότητα του ανθρώπου. Υποστηρίζοντας την έντονη παρουσία του βιολογικού – γενετικού παράγοντα. Οι άνθρωποι διαθέτουν μια βιολογικά καθορισμένη ικανότητα να αποκτούν και να χρησιμοποιούν την γλώσσα. Ο Chomsky (1969), επιπλέον τόνισε ότι ένα παιδί διαθέτει «έμφυτο μηχανισμό γλωσσικής απόκτησης» δηλαδή καθίσταται ικανό να μαθαίνει την γλώσσα του περιβάλλοντός του (Καραπέτσας, 1989: 18).

Από την άλλη μεριά, οι συμπεριφοριστές ψυχολόγοι με κύριο εκπρόσωπο τον B.F. Skinner (1957), υποστηρίζουν ότι η απόκτηση της γλώσσας δεν οφείλεται σε έμφυτους παράγοντες αλλά είναι αποτέλεσμα εμπειρίας και μάθησης, μέσω της επίδρασης εξωτερικών ερεθισμάτων. Τα παιδιά δηλαδή μέσω της μίμησης και της άσκησης κατορθώνουν να κατανοούν και να μιλούν την γλώσσα (Καραπέτσας, 1989: 17).

Ο Jerome Bruner, σε αντίθεση με τους παιδαγωγούς, τους ψυχολόγους και τους γλωσσολόγους που προαναφέρθηκαν, υποστηρίζει ότι «η γλώσσα γεννιέται από την ένωση του έμφυτου μηχανισμού απόκτησης της γλώσσας με το σύστημα υποστήριξης για την απόκτηση της γλώσσας» (Cole & Cole, 2002: 112).

Για την γλωσσική απόκτηση, δεν υπάρχει ολοκληρωμένο θεωρητικό πρότυπο. Η γλωσσική ανάπτυξη προσέλκυσε το ενδιαφέρον των μελετητών και τέθηκε στο επίκεντρο διαφόρων επιστημονικών κλάδων όπως για παράδειγμα η Εξελικτική Ψυχολογία, η Γνωστική Ψυχολογία, η Ψυχολογία, η Κοινωνιογλωσσολογία, η Εφαρμοσμένη Γλωσσολογία και η Παιδαγωγική. Οι απόψεις των παιδαγωγών και των φιλοσόφων, θεωρούνται αντιφατικές. Παρόλα αυτά, η γλωσσική ανάπτυξη εξαρτάται από νευροφυσιολογικούς αλλά και από περιβαλλοντικούς παράγοντες όπως οι γονείς, οι κοινωνικές αλληλεπιδράσεις και η γλωσσική επικοινωνία του περιβάλλοντος (Καραπέτσας, 1989 :11).

Για κάθε ομιλούμενη γλώσσα συνυπάρχουν τέσσερα δομικά στοιχεία όπου είναι το φωνολογικό, το συντακτικό, το σημασιολογικό και το πραγματολογικό. Ο

διαχωρισμός της γλώσσας στα τέσσερα αυτά δομικά στοιχεία οφείλεται στην ευκολότερη μεθοδολογική προσέγγιση και την μελέτη των διάφορων τομέων και επιπέδων του γλωσσικού φαινομένου και της γλωσσικής κατάρτησης και διδασκαλίας της, με απώτερο σκοπό την διευκόλυνση της ανάλυσης των σύνθετων γλωσσικών φαινομένων (Τζουριάδου, 1994:13· Μότσιου, 1994:40· Οικονομίδης, 2003:21).

Αρχικά, ως φωνολογικό στοιχείο της γλώσσας θεωρούμε τα φωνήματα, τις βασικές μονάδες της ομιλίας αλλά και, τους κανόνες που τα καθορίζουν σύμφωνα με τα οποία συνδυάζονται μεταξύ τους, ώστε να συγκροτούν τις λέξεις. Ως συντακτικό στοιχείο της γλώσσας θεωρούμε τους κανόνες που αποσαφηνίζουν τη σειρά, το συνδυασμό και τη λειτουργία των λέξεων, με απώτερο σκοπό τη δημιουργία προτάσεων. Ως σημασιολογικό στοιχείο της γλώσσας θεωρείται το εννοιολογικό περιεχόμενο των λέξεων και των προτάσεων. Και τέλος, ως πραγματολογικό στοιχείο της γλώσσας θεωρούνται οι κανόνες χρήσης της γλώσσας στο ευρύτερο πλαίσιο της επικοινωνίας (Τάφα, 2001:28· Οικονομίδης 2003: 11· Νημά, 2004:17-18).

Σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, η γλώσσα θεωρείται το σπουδαιότερο μέσο επικοινωνίας μεταξύ των ανθρώπων και το περισσότερο ανεπτυγμένο φυσικό σύστημα επικοινωνίας (Μπαμπινιάτης, 1980: 25-30· Lyons, 1985: 21). Η κατάρτησης της γλώσσας επιτυγχάνεται κυρίως για επικοινωνιακούς και εκφραστικούς σκοπούς, ως μέσο έκφρασης σκέψεων, επιθυμιών αλλά και συναισθημάτων, καθώς και μέσο διαμόρφωσης της προσωπικότητας ενός ατόμου (Βάμβουκας, 2004:190). Η γλωσσική ανάπτυξη διαδραματίζεται στα πλαίσια της οικογένειας, της κοινωνίας αλλά και του ευρύτερου περιβάλλοντος ενός ατόμου (Τζουριάδου, 1994: 11).

Επιπλέον, το ίδιο το σχολικό περιβάλλον διαμορφώνει τη γλωσσική αγωγή ενός ατόμου «αποκαλύπτοντας» τον πλούτο και την ποικιλία του γλωσσικού συστήματος. Στο σχολικό περιβάλλον εμπίπτουν οι περισσότερες κατηγορίες για την ελλιπή γλωσσική αγωγή των παιδιών (Βάμβουκας, 1994: 192). Η διδασκαλία και η εκμάθηση εμπεριέχει όλα τα στοιχεία της γλώσσας, το φωνολογικό, το συντακτικό, το σημασιολογικό καθώς και το πραγματολογικό, τα οποία είναι αλληλένδετα και αλληλεπιδρούν μεταξύ τους (Τάφα, 2001: 11).

Το λεξιλόγιο διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην γλωσσική παραγωγή, καθώς θεωρείται τομέας της γλωσσικής ανάπτυξης και του ευρύτερου σημασιολογικού συστήματος. Το ερευνητικό ενδιαφέρον έχει εστιάσει στην εκτίμηση του μεγέθους του λεξιλογίου, καθώς εμπίπτει στη γλωσσική ανάπτυξη.

Στο συγκεκριμένο ερευνητικό εγχείρημα θα εστιάσουμε στον τομέα του σημασιολογικού συστήματος της γλώσσας, καθώς και στην ανάπτυξη του λεξιλογίου και την απόκτηση λεξικών σημασιών παιδιών που βρίσκονται στην ηλικιακή ομάδα των 5 έως 6 ετών και φοιτούν στο νηπιαγωγείο.

Στον ελλαδικό χώρο η έρευνα για το λεξιλόγιο των παιδιών θεωρείται ελλιπής, καθώς υπάρχουν έρευνες που ασχολούνται με την εξέταση του λεξιλογίου αλλά και με τους παράγοντες που συντελούν στον εμπλουτισμό του λεξιλογίου σε παιδιά προσχολικής ηλικίας, χωρίς να είναι ιδιαίτερα διαδεδομένες. Αντίθετα, στον επιστημονικό χώρο του εξωτερικού και συγκεκριμένα στον αγγλόφωνο χώρο έχουν διεκπεραιωθεί αρκετές έρευνες με κύριο θέμα τον υπολογισμό του λεξιλογίου αλλά και τη γενική γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών προσχολικής ηλικίας (Οικονομίδη, 2003:12). Στη χώρα μας η μελέτη του λεξιλογίου φαίνεται να είναι ελλιπής συγκριτικά με άλλους τομείς της γλωσσικής ανάπτυξης. Έχουν διεξαχθεί ελάχιστες έρευνες, οι οποίες επικεντρώνονται κυρίως στο βασικό λεξιλόγιο μαθητών των ανώτερων τάξεων του δημοτικού, ή στην κατάκτηση των σχέσεων συνωνυμίας- αντωνυμίας μεταξύ των λέξεων (Σαφαρίκας, 1961), ή στην επίδραση του λεξιλογίου στην αναγνωστική ικανότητα (Οικονομίδης, 2003: 12). Οι έρευνες που προαναφέρθηκαν εξέταζαν παιδιά ηλικίας άνω των 7 ετών (' Γ και ' ΣΤ τάξεων του δημοτικού σχολείου). Επιπρόσθετα, η έρευνα του Ζάχαρη (1996) , η οποία εξετάζει το ενεργητικό λεξιλόγιο παιδιών ηλικίας κάτω των 6,5 ετών, καθώς και η έρευνα του Οικονομίδη που εξετάζει το δεκτικό λεξιλόγιο παιδιών ηλικίας 5,5 – 6,5 ετών, θεωρούνται τα μόνα ερευνητικά εγχειρήματα που έχουν διεξαχθεί στον ελλαδικό χώρο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΣΗΜΑΣΙΟΛΟΓΙΚΗ- ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ.

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο θα διασαφηνίσουμε τους όρους σημασιολογική-λεξιλογική ανάπτυξη των παιδιών προσχολικής ηλικίας.

Η εκμάθηση του λόγου και της γλώσσας ξεκινάει από πολύ νωρίς στη ζωή ενός παιδιού, καθώς ακολουθεί μια εξελικτική διαδικασία και συνεχίζεται σε όλη την πορεία της εξέλιξης του ατόμου (Κατή, 1992: 52). Τα παιδιά έχουν την ικανότητα να αποκτούν γλωσσικές γνώσεις πριν καν «εισέλθουν» στην τυπική σχολική εκπαίδευση. Ως αποτέλεσμα, η διαδικασία της γλωσσικής ανάπτυξης των παιδιών, τα οποία διανύουν την προσχολική και πρωτοσχολική ηλικία είναι πλέον σε ανεπτυγμένο βαθμό, χωρίς όμως να έχει ολοκληρωθεί εις το έπακρον (Οικονομίδης, 2003: 9· Χατζησαββίδης, 1998:21,22· Κατή, 1992: 52).

Τα παιδιά που βρίσκονται στη συγκεκριμένη ηλικιακή βαθμίδα έχουν κατακτήσει πλήρως το φωνολογικό σύστημα της γλώσσας, το μεγαλύτερο μέρος του μορφολογικού και του συντακτικού συστήματος καθώς και ένα αξιόλογο μέρος του σημασιολογικού συστήματος. Παρόλα αυτά, τα παιδιά δεν έχουν κατακτήσει πλήρως λεξιλογικές γνώσεις, δεν έχουν αναπτύξει πλήρως το λεξιλόγιό τους, ούτε έχουν κατακτήσει σε αξιόλογο βαθμό ασυνήθιστους γραμματικούς κανόνες (Οικονομίδης, 2003: 9· Χατζησαββίδης, 1998:21,22· Κατή, 1992: 52).

Η ανάπτυξη του γλώσσας είναι μια διαδικασία, η οποία κινείται από το απλό στο σύνθετο. Τα παιδιά μέσω του μιμητισμού επαναλαμβάνουν απλές λέξεις που έχουν ακούσει από τον περίγυρό τους, χωρίς να υπάρχει κάποιο συνδεδεμένο νόημα. Κατά τη διάρκεια ωρίμανσής τους, οι λέξεις αρχίζουν να αποκτούν νόημα, συνδέονται μεταξύ τους και εσωτερικεύονται από τα παιδιά. Έτσι, όσο ένα παιδί μεγαλώνει, «κατακτά» νέες έννοιες και νέες συνδέσεις, με αποτέλεσμα να επέρχεται ο εμπλουτισμός του λεξιλογίου και η συνεχής εκμάθηση καινούργιων λέξεων (Clark, 2009: 1-3).

Πιο συγκεκριμένα για την ηλικιακή βαθμίδα των 6 ετών, το λεξιλόγιο του παιδιού είναι επαρκώς ανεπτυγμένο, με απώτερο σκοπό το παιδί να είναι σε θέση να εμπλακεί σε καθημερινές επικοινωνιακές διαδικασίες, αλλά ο εμπλουτισμός και η

διερεύνηση του λεξιλογίου είναι μια διαδικασία που πραγματώνεται καθόλη τη διάρκεια της ζωής ενός ατόμου (Οικονομίδης, 2003:10· Κατή, 1992: 53-55).

Το λεξιλόγιο θεωρείται η βάση της γνωστικής διαδικασίας μέσω της οποίας το άτομο εξελίσσεται γλωσσικά. Δια μέσου των εμπειριών και της μάθησης οι λέξεις οργανώνουν την εμπειρία, η οποία χρησιμοποιείται από το άτομο με την μορφή των εννοιών. Η σημασιολογική ανάπτυξη ενός ατόμου επιτυγχάνεται κυρίως από τον συνδυασμό εννοιών, οι οποίες εκφράζονται με λέξεις. Τα παιδιά έχουν την δυνατότητα να αναπτύξουν το λεξιλόγιό τους κατά τη διάρκεια ανάπτυξης των γνωστικών λειτουργιών και της ικανότητας κριτικής σκέψης. Σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, τα παιδιά σε αρχικό στάδιο αποκτούν τις έννοιες, οι οποίες σχετίζονται με θέματα και γεγονότα αξιόλογα για τα ίδια, με αποτέλεσμα να εμπλουτίζουν το λεξιλόγιό τους (Wiggins, 2007· Οικονομίδης, 2003:10· Κατή: 1992: 52, 201-202). Έτσι, το λεξιλόγιο αποτελεί το μέσο με το οποίο το παιδί προωθεί την ικανότητά του να διαφοροποιεί το περιβάλλον του και να ταξινομεί τις εμπειρίες του και τα βιώματά του (Ζάχαρης, 1996).

Ο σημασιολογικός τομέας της γλώσσας εμπεριέχει τις γνώσεις που σχετίζονται με τις σημασίες των μορφημάτων, των λέξεων, των φράσεων καθώς και των προτάσεων. Η ανάπτυξη των λεξικών σημασιών χαρακτηρίζεται από τα εξής τρία φαινόμενα: τον συνεχή εμπλουτισμό των λεξικών μονάδων, την εκμάθηση αφηρημένων και μεταφορικών λέξεων, καθώς και την οργάνωση των αποκτηθέντων λέξεων σε σημασιολογικά επίπεδα (Lyons, 1985:156· Κατή, 1992:201,202· Βάμβουκας, 1992: 194).

Η σημασιολογική ανάπτυξη ενός ατόμου θεωρείται καταλυτική για τον εμπλουτισμό του λεξιλογίου του. Ως σημασιολογική ανάπτυξη θεωρούμε την απόκτηση λέξεων και των νοημάτων αυτών, καθώς και την ανάπτυξη της γνώσης σε ένα περίπλοκο, ιεραρχικό, σημασιολογικό δίκτυο συνδεδεμένων εννοιών. Στο επίπεδο των λέξεων, το άτομο θα πρέπει να είναι σε θέση να διακρίνει το ρόλο των λέξεων, οι οποίες αποτελούν αυθαίρετες ενότητες με περισσότερες από μια έννοιες για να δηλώσουν πράξεις, γεγονότα και αντικείμενα. Ενώ στο επίπεδο των προτάσεων το άτομο θα πρέπει να διαθέτει την ικανότητα να κατανοεί την εννοιολογική ορθότητα αυτών (Gombert, 1992: 94· Οικονομίδης, 2003: 12).

Η σημασιολογική ανάπτυξη θεωρείται μια διαδικασία η οποία διευρύνεται σε όλη τη διάρκεια της ζωής ενός ατόμου, καθώς είναι μια σύνθετη και μακροχρόνια διαδικασία, σε σχέση με την φωνολογική και τη συντακτική ανάπτυξη. Η

συγκεκριμένη διαδικασία περιλαμβάνει δύο βασικές δραστηριότητες: τη συνεχή αύξηση του λεξιλογίου και την αναδιοργάνωση των σημασιολογικών δικτύων μεταξύ των λέξεων που αποτελούν τη σημασιολογική δομή της γλώσσας (Wiggins, 2007).

Για τα μικρά παιδιά η σημασιολογική ανάπτυξη είναι μια διαδικασία που συνδέεται με τη σταδιακή βελτίωση των νοημάτων των λέξεων, έως ότου οι λέξεις που χρησιμοποιούν να μοιάζουν κατά προσέγγιση με το σύνθετο λόγο των ενηλίκων. Οι πρώτες λέξεις που προφέρουν τα μικρά παιδιά είναι λέξεις, οι οποίες χρησιμοποιούνται από το άμεσο περιβάλλον τους και σχετίζονται με τα αντικείμενα, τα οποία αλληλεπιδρούν με δραστηριότητες της καθημερινότητάς τους. Στην ηλικιακή βαθμίδα των τριών ετών τα παιδιά έχουν την ευχέρεια γνώσης μέχρι και χιλίων λέξεων, ενώ στην ηλικιακή ομάδα των έξι ετών, ο αριθμός αυτός είναι δεκαπλάσιος. Η ραγδαία ανάπτυξη του λεξιλογίου των παιδιών, δε σηματοδοτεί την πλήρη σημασιολογική κατανόηση των λέξεων που κάνουν χρήση, καθώς η χρήση μεμονωμένων λέξεων δεν αποδεικνύει το πλήρες εύρος του νοήματος των λέξεων που επιτυγχάνεται στον ενήλικο λόγο (Clark, 1973).

Ο όρος της σημασιολογικής ανάπτυξης εμπεριέχει την ανάπτυξη των γνώσεων που κατέχει ένα άτομο για το λεξιλόγιο- ή λεξικό, όπως ονομάζεται στις γλωσσικές περιγραφές μιας γλώσσας, καθώς και την εκμάθηση των βασικών σημασιολογικών κατηγοριών της γραμματικής. Κατά τη διάρκεια ανάπτυξης των γνώσεων για το λεξιλόγιο, το παιδί κατακτά τις βασικές μονάδες του λεξικού καθώς και τους επιτρεπτούς συνδυασμούς των μονάδων αυτών, με σκοπό το σχηματισμό νέων λέξεων- ή λεξημάτων, όπως αποκαλούνται στη γλωσσολογική ορολογία.

Με τον όρο βασικές μονάδες του λεξικού δεν εννοούμε μόνο τις λέξεις, αλλά και τις μικρότερες μονάδες των λέξεων, τα αποκαλούμενα μορφήματα- ή αλλιώς συνθετικά λέξεων, όπως για παράδειγμα οι προθέσεις, οι καταλήξεις, καθώς και οι φράσεις. Επιπρόσθετα, τα λεξήματα μιας γλώσσας δεν θεωρούνται αυθαίρετες μονάδες, διότι συνδέονται μεταξύ τους με ποικίλους τρόπους, έτσι θεωρούνται μέρος των σημασιολογικών γνώσεων ενός ατόμου.

Όσον αφορά τις σημασιολογικές κατηγορίες της γραμματικής, εννοούμε τις κατηγορίες λέξεων που χαρακτηρίζονται από ένα κοινό σημασιολογικό χαρακτηριστικό και συνδυάζονται με συγκεκριμένους τρόπους με άλλες κατηγορίες. Παρόλα αυτά, δεν υπάρχει ομοφωνία στις θεωρίες της γραμματικής για τις βασικές κατηγορίες της πρότασης, καθώς δεν θεωρούνται σημασιολογικής φύσης (Gombert, 1992).

Η κατάκτηση των λεξημάτων θεωρητικά θεωρείται ένα δύσκολο επίτευγμα διότι οι σημασίες των λέξεων δεν αντιστοιχούν με τις καταστάσεις του κόσμου, αλλά αναφέρονται σε αφηρημένες ιδέες και σε κατηγοριοποιήσεις χειροπιαστών αντικειμένων. Τα παιδιά λοιπόν, θα πρέπει να συνδέσουν τις λέξεις με την πραγματικότητα του κόσμου, καθώς και να κατηγοριοποιήσουν καταρχήν ή παράλληλα με τον ίδιο τον κόσμο τις λέξεις αυτές.

Σύμφωνα με την Carey 1978, τα παιδιά μαθαίνουν τις λέξεις σε ένα σημασιολογικό όλο- χωρίς όμως η αναφορά των λέξεων να συμπίπτει πάντα με εκείνη των ενηλίκων. Παρόλα αυτά, τα παιδιά κάνουν μια σημασιολογική ανάλυση των λέξεων, καταγράφοντας ομοιότητες και διαφορές, σαν να κατανοούν ότι το λεξικό μιας γλώσσας αποτελεί ένα οργανωμένο σύστημα σημασιών. Τα παιδιά λοιπόν, μέσα από μια μακροχρόνια διαδικασία, αλλά και μέσω των λαθών που πράττουν επιδίδονται στην ανάλυση λέξεων και όχι στην απλή απομνημόνευση αυτών.

Επιπλέον, σύμφωνα με τον J. Piaget (1928), η εξέλιξη της σημασιολογικής γνώσης επέρχεται από την αλλαγή στις γνωστικές διαδικασίες που αντικατοπτρίζουν τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ του παιδιού και του περιβάλλοντος. Έτσι η σημασιολογική ανάπτυξη στην πρώιμη παιδική ηλικία θεωρείται μια μακροχρόνια και σταδιακή διαδικασία, η οποία διαρκεί πολύ περισσότερο από ότι η φωνολογική και η συντακτική ανάπτυξη και αυτό οφείλεται στην πολυπλοκότητα του σημασιολογικού συστήματος (Piaget, 1928).

Οι Nation και Snowling (1998), σε μια έρευνα που διεξήγαγαν συμπέραναν ότι η ισχνή σημασιολογική γνώση περιορίζει την πρώιμη ανάπτυξη λεξιλογίου παιδιών πρώτης σχολικής ηλικίας. Έτσι, γίνεται εμφανές ότι η μακροχρόνια διαδικασία της σημασιολογικής ανάπτυξης φανερώνει την ανάπτυξη της γλώσσας και του λεξιλογίου των παιδιών καθώς και την ανάπτυξη και την ωρίμανση του εγκεφάλου τους (Οικονομίδης, 2003:11).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΑΣΑΦΗΝΙΣΕΙΣ: ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ- ΤΥΠΟΙ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ.

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο θα διασαφηνιστούν οι όροι λεξιλόγιο, παραγωγικό ή ενεργητικό λεξιλόγιο και δεκτικό ή παθητικό λεξιλόγιο. Αρχικά, ως λεξιλόγιο ορίζουμε το σύνολο των λέξεων που χρησιμοποιείται από τα μέλη μιας κοινωνίας με απώτερο σκοπό την επικοινωνία μεταξύ τους (Μπαμπινιώτης, 1998:14). Είναι όλες εκείνες οι λέξεις μιας γλώσσας που χρησιμοποιούν οι ομιλητές της γλώσσας αυτής, με σκοπό να επικοινωνήσουν αποτελεσματικά με τα άτομα του περιγύρου τους (Μπαμπινιώτης & Παρασκευόπουλος, 2000:11). Το πλήθος των γλωσσικών μονάδων που γνωρίζει και χρησιμοποιεί ένα άτομο και πραγματώνεται σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή, δηλαδή κατά τη διάρκεια των γλωσσικών του πράξεων, ονομάζεται λεξιλόγιο.

Επιπλέον, ως λεξιλόγιο χαρακτηρίζεται το σύνολο των λέξεων που χρησιμοποιεί ένα τμήμα ή μια υποομάδα μιας γλωσσικής κοινότητας που διαθέτει κάποια ιδιαίτερα επαγγελματικά, οικονομικά, μορφωτικά κοινωνικά καθώς και άλλα χαρακτηριστικά (π.χ. το λεξιλόγιο της νεολαίας, των περιθωριακών, των τεχνικών, το ιατρικό λεξιλόγιο, το νομικό λεξιλόγιο κ.λπ.). Η χρήση του όρου λεξιλόγιο ενσωματώνει τα ειδικά αλλά και τα επιμέρους λεξιλόγια που χρησιμοποιούνται από τις εν λόγω ομάδες ατόμων (Μήτσης, 2012:42).

Το λεξιλόγιο ενός ατόμου θεωρείται ένα ενιαίο και αδιαίρετο σύνολο, το οποίο είναι αδιαχώριστο με αποτέλεσμα να μην μπορεί να μετρηθεί ασφαλώς σε αριθμητικά δεδομένα (Ξυδόπουλος, 2008:96). Όμως, με απώτερο σκοπό την μελέτη της γλωσσικής κατάκτησης και της γλωσσικής διδασκαλίας στο πλαίσιο της διδακτικής των γλωσσών και της ψυχολογίας, το λεξιλόγιο διακρίνεται σε δύο επιμέρους τύπους, το παραγωγικό λεξιλόγιο και το δεκτικό λεξιλόγιο, σύμφωνα πάντα με την χρήση του.

Επιπλέον, σε σχετική βιβλιογραφία οι δύο τύποι λεξιλογίου εμφανίζονται με διαφορετική ονομασία. Το παραγωγικό λεξιλόγιο ονομάζεται αλλιώς, ενεργητικό ή ανακλητικό λεξιλόγιο, ενώ το δεκτικό λεξιλόγιο ονομάζεται παθητικό ή προσληπτικό λεξιλόγιο αντίστοιχα. Πιο συγκεκριμένα, παραγωγικό λεξιλόγιο είναι το σύνολο των λέξεων που χρησιμοποιεί ένα άτομο στις γλωσσικές πράξεις του, ενώ δεκτικό

λεξιλόγιο θεωρείται το σύνολο των λέξεων που κατανοεί ένα άτομο. Με βάση τη διάκριση σχετικά με τις τέσσερις διαστάσεις της γλωσσικής επικοινωνίας (ακρόαση, ομιλία, ανάγνωση, γραφή), εντάσσουμε τους δύο τύπους λεξιλογίου σε παθητικό και ενεργητικό. Το παραγωγικό- ενεργητικό λεξιλόγιο σχετίζεται με την ομιλία και τη γραφή, ενώ το δεκτικό- παθητικό λεξιλόγιο σχετίζεται με την ακρόαση και την ανάγνωση (Οικονομίδης, 2003: 37· Ευδόπουλος, 2008: 94-95).

Ανάμεσα στους δύο τύπους λεξιλογίου δεν υπάρχουν σαφή όρια, καθώς μια λέξη μπορεί να εντάσσεται στο δεκτικό λεξιλόγιο ενός ατόμου και αυτόματα να ενταχθεί στο παραγωγικό λεξιλόγιο του, κατά τη διάρκεια μιας γλωσσικής πράξης με την πάροδο του χρόνου. Έτσι, οι δύο τύποι λεξιλογίου δεν παρουσιάζουν στατικότητα, αλλά υπάρχει μια διαρκής ανακατάταξη μεταξύ του παραγωγικού και του δεκτικού λεξιλογίου των ατόμων.

Η εκμάθηση του λεξιλογίου επιτυγχάνεται μέσω της αύξησης του παθητικού λεξιλογίου του ατόμου και τη συχνή χρήση των λέξεων αυτών για την κάλυψη των επικοινωνιακών του αναγκών. Οι δύο τύποι λεξιλογίου βρίσκονται σε συνεχή διερεύνηση από το άτομο και η καλλιέργεια των δύο αυτών τύπων λεξιλογίου μπορούν να παρομοιαστούν με την αναγνώριση και την ανάκληση. Οι Whitehurst και DeBaryshe (1989), σε έρευνα που διεξήγαγαν υποστήριξαν ότι το δεκτικό λεξιλόγιο μπορεί να είναι πιο ευαίσθητο σε μεταβλητές, όπως η συχνότητα έκθεσης στη γλώσσα, ενώ το εκφραστικό λεξιλόγιο μπορεί να είναι πιο ευαίσθητο σε μεταβλητές όπως είναι η μίμηση (Senechal, 1997: 123-138).

3.1 ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ.

Ως «παραγωγικό λεξιλόγιο (productive vocabulary) ή ενεργητικό λεξιλόγιο (active vocabulary) ορίζουμε το σύνολο των λέξεων που χρησιμοποιεί ο ομιλητής μιας γλώσσας, με απώτερο σκοπό να κωδικοποιήσει τα μηνύματα που εκπέμπει κατά τη διάρκεια μιας προφορικής ή γραπτής επικοινωνίας από τα άλλα μέλη της γλωσσικής κοινότητας» (Οικονομίδης, 2003: 38· Ξυδόπουλος, 2008: 94).

Με σκοπό την κατηγοριοποίηση μιας λέξης στο παραγωγικό λεξιλόγιο, θα πρέπει το άτομο που την χρησιμοποιεί να προφέρει και να γράφει τονίζοντας σωστά τη λέξη αυτή. Επιπλέον, να χρησιμοποιεί τη λέξη επιλέγοντας σωστά τον εκάστοτε αναγκαίο τύπο της, να αποδίδει τη σημασία της ή να τη χρησιμοποιεί σε διαφορετικά κειμενικά πλαίσια με σκοπό να αποδώσει μια από τις σημασίες της. Να είναι σε θέση να παράγει συνώνυμα και αντώνυμα της λέξης αυτής καθώς και να παράγει λέξεις, που παράγονται από την ίδια λέξη. Τέλος, να χρησιμοποιεί τη λέξη σωστά μέσα σε μια πρωτότυπη πρόταση και να επιλέγει τη χρήση της με βάση την καταλληλότητά της σε συγκεκριμένες επικοινωνιακές συνθήκες και ανάγκες (Οικονομίδης, 2003: 38-40).

Το παραγωγικό λεξιλόγιο σε σχέση με τη μορφή επικοινωνίας στην οποία χρησιμοποιείται μπορεί να διακριθεί στο προφορικό λεξιλόγιο (oral vocabulary) και το γραπτό λεξιλόγιο (writing vocabulary).

A. Προφορικό λεξιλόγιο (oral vocabulary). Με τον όρο προφορικό λεξιλόγιο εννοούμε το σύνολο των λέξεων που χρησιμοποιεί ένας ομιλητής με απώτερο σκοπό την προφορική επικοινωνία. Το συγκεκριμένο λεξιλόγιο είναι ένα μεταβαλλόμενο σύνολο λέξεων καθώς κατά τη διάρκεια της γλωσσικής επικοινωνίας επηρεάζεται από εξωγλωσσικούς παράγοντες.

B. Γραπτό λεξιλόγιο (writing vocabulary). Με τον όρο γραπτό λεξιλόγιο εννοούμε το σύνολο των λέξεων που χρησιμοποιεί ένα άτομο στο γραπτό λόγο. Κατά τη διάρκεια συγγραφής το άτομο που λειτουργεί ως συγγραφέας, έχει μεγαλύτερη ευχέρεια χρόνου σε σχέση με την προφορική επικοινωνία, ως ομιλητής με αποτέλεσμα να γίνεται καλύτερη εκτίμηση των εξωγλωσσικών συνθηκών της επικοινωνίας από το ίδιο το άτομο. Έτσι, το γραπτό λεξιλόγιο θεωρείται πλουσιότερο έναντι του προφορικού, αφού το άτομο έχει τη δυνατότητα καλύτερης προσαρμογής του λεξιλογίου αυτού.

Ένας επιπλέον τύπος λεξιλογίου είναι ο τύπος του βασικού λεξιλογίου (basic vocabulary), όπου θεωρείται το σύνολο των λέξεων που χρησιμοποιεί ένα άτομο με απώτερο σκοπό την εξυπηρέτηση των αμεσότερων επικοινωνιακών του αναγκών. Επιπρόσθετα, ο όρος του βασικού λεξιλογίου χρησιμοποιείται για να διασαφηνίσει το σύνολο των λέξεων μιας γλώσσας που χρησιμοποιείται συχνότερα από τα μέλη της συγκεκριμένης γλωσσικής κοινότητας καθώς και από ένα άτομο ή μια ομάδα. Ως αποτέλεσμα το βασικό λεξιλόγιο διακρίνεται σε λεξιλόγιο μιας γλώσσας αλλά και ενός ομιλητή. Τέλος, ως βασικό λεξιλόγιο μιας γλώσσας ή ενός ομιλητή θεωρείται το σύνολο των λέξεων που παρουσιάζουν μεγαλύτερη συχνότητα χρήσης και όχι όλες οι λέξεις μιας γλώσσας ή όλες οι γνωστές λέξεις ενός ομιλητή (Οικονομίδης, 2003).

3.2 ΔΕΚΤΙΚΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ.

Ως « δεκτικό λεξιλόγιο (receptive vocabulary) ή παθητικό λεξιλόγιο (passive vocabulary) ορίζεται το σύνολο των λέξεων που διαθέτει ο ομιλητής μιας γλώσσας, με σκοπό να είναι σε θέση να αποκωδικοποιήσει τα μηνύματα που δέχεται κατά τη διάρκεια της προφορικής ή της γραπτής του επικοινωνίας με άλλα μέλη της γλωσσικής κοινότητας στην οποία ανήκει». Το δεκτικό λεξιλόγιο λοιπόν, είναι όλες εκείνες οι λέξεις τις οποίες κατανοεί ένα άτομο είτε στον προφορικό, είτε στον γραπτό λόγο όταν χρησιμοποιούνται από άλλα άτομα (Οικονομίδης, 2003: 40-41· Ευδόπουλος, 2008: 95).

Ένα άτομο για να χρησιμοποιεί μια λέξη στο σύνολο των λέξεων του δεκτικού λεξιλογίου, θα πρέπει να έχει την ευχέρεια να αναγνωρίσει τον ακουστικό αλλά και γραπτό τύπο της λέξης αυτής. Επιπλέον, να αναγνωρίζει τα διάφορα μέρη μιας λέξης (μορφήματα μιας λέξης) καθώς και να μπορεί να συσχετίσει τα μορφήματα αυτά με τη σημασία της λέξης. Να είναι σε θέση να κατανοεί την σημασία της λέξης σε ένα συγκεκριμένο κειμενικό πλαίσιο, να κατανοεί την έννοια πίσω από τη λέξη με αποτέλεσμα να κατανοεί τη συγκεκριμένη λέξη σε ποικίλα κειμενικά πλαίσια. Επιπρόσθετα, να γνωρίζει την ύπαρξη λέξεων που σχετίζονται με τη συγκεκριμένη λέξη και να είναι σε θέση να κρίνει εάν μια λέξη χρησιμοποιείται σωστά μέσα σε μια πρόταση, ακόμα και αν η συγκεκριμένη λέξη είναι ασυνήθιστη. Τέλος, το άτομο θα πρέπει να γνωρίζει πιθανές λέξεις που συνδυάζοντας τες με τη προκειμένη λέξη δημιουργούν πολυλεκτικές λεξικές μονάδες (Οικονομίδης, 2003: 40-41· Ευδόπουλος, 2008: 95).

Κατά τη διάρκεια του προφορικού ή του γραπτού λόγου ένα άτομο χρησιμοποιεί το σύνολο των λέξεων που κατανοεί, οι οποίες αποτελούν το παραγωγικό ή το ενεργητικό λεξιλόγιο. Πολλές είναι οι λέξεις τις οποίες γνωρίζει ένα άτομο, άρα εντάσσονται στο δεκτικό ή παθητικό λεξιλόγιο του χωρίς να έχει όμως την ευχέρεια χρήσης των λέξεων αυτών, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να ενταχθούν στο παραγωγικό λεξιλόγιο και να χρησιμοποιηθούν στον προφορικό ή τον γραπτό λόγο. Γίνεται ευκρινές, ότι το σύνολο των λέξεων που εντάσσονται στο δεκτικό λεξιλόγιο ενός ατόμου υπερβαίνει αισθητά το σύνολο των λέξεων που εντάσσονται στο παραγωγικό λεξιλόγιο του. Κατά τη διάρκεια της καθημερινής γλωσσικής επικοινωνίας, εξασκείται περισσότερο η δεκτική- προσληπτική χρήση της

γλώσσας παρά η παραγωγική, ως αποτέλεσμα το άτομο να λειτουργεί ως δέκτης γλωσσικών μηνυμάτων παρά ως πομπός.

Σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, η αντίληψη λέξεων προηγείται της παραγωγής λέξεων, χωρίς να υπάρχει απόλυτη διάκριση μεταξύ του παραγωγικού και του δεκτικού λεξιλογίου ενός ατόμου, μεταξύ της παραγωγής και της αντίληψης λέξεων. Η επαύξηση του λεξιλογίου θεωρείται μια συνεχής διαδικασία, στην οποία ένας ομιλητής επαυξάνει συνεχώς μέσω των γνώσεων το λεξιλόγιό του. Επιπλέον, είναι μια διαδικασία πολλών συνεχόμενων σταδίων, χωρίς να χαρακτηρίζεται απόλυτα ότι περνάει από την άγνοια στην γνώση των λέξεων (Οικονομίδης, 2003: 40-43· Ξυδόπουλος, 2008: 96).

Στην παρούσα ερευνητική εργασία οι όροι για το λεξιλόγιο που θα χρησιμοποιηθούν είναι ο όρος παραγωγικό λεξιλόγιο έναντι του ενεργητικού, καθώς και δεκτικό λεξιλόγιο έναντι του παθητικού, αντίστοιχα. Ο όρος παραγωγικό λεξιλόγιο μας παραπέμπει στο λεξιλόγιο που χρησιμοποιείται για την παραγωγή λόγου από το άτομο, ενώ ο όρος δεκτικό λεξιλόγιο στις λέξεις τις οποίες εκλαμβάνει το άτομο. Εάν γινόταν χρήση του όρου παθητικό λεξιλόγιο δινόταν η εντύπωση ότι η κατανόηση και η κατάκτηση των σημασιών λέξεων, θα ήταν μια παθητική διαδικασία.

3.3 ΈΡΕΥΝΕΣ ΠΟΥ ΈΧΟΥΝ ΔΙΕΞΑΧΘΕΙ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΟΥ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΟΝΙΜΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΦΥΛΟ.

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο θα παρουσιάσουμε έρευνες που έχουν διεξαχθεί στο εξωτερικό αλλά και στον ελλαδικό χώρο, καθώς προσπαθούν να υπολογίσουν το μέγεθος δεκτικού λεξιλογίου παιδιών σχολικής και προσχολικής ηλικίας με βασικό παράγοντα την περιοχή μόνιμης κατοικίας και το φύλο των υποκειμένων.

Αρχικά, θα αναφέρουμε έρευνες οι οποίες έχουν ως κύριο γνώμονά τους την διασαφήνιση επιρροής της περιοχής μόνιμης κατοικίας ως προς το μέγεθος του λεξιλογίου. Στο εξωτερικό έχουν διεξαχθεί πληθώρα ερευνών με στόχο τη διασαφήνιση του μεγέθους δεκτικού λεξιλογίου των παιδιών. Από τις έρευνες αυτές έχει διαπιστωθεί ότι υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ παιδιών που κατοικούν σε αστικές περιοχές και παιδιών που κατοικούν σε αγροτικές περιοχές με γνώμονα το συνολικό δεκτικό τους λεξιλόγιο.

Σε έκθεση της World Bank που υλοποιήθηκε το έτος 2006, διαπιστώθηκαν σημαντικές διαφορές ως προς το συνολικό λεξιλόγιο παιδιών που κατοικούσαν σε αστικές περιοχές και παιδιών που κατοικούσαν σε αγροτικές περιοχές. Τα παιδιά που κατοικούσαν σε αστικές περιοχές υπερείχαν αισθητά ως προς το μέγεθος του δεκτικού τους λεξιλογίου, έναντι των παιδιών που κατοικούσαν σε αγροτικές περιοχές (The World Bank, 2005).

Επιπλέον, οι Bornstein και Cote διεξήγαγαν μια έρευνα σε παιδιά που κατάγονταν από τις Η.Π.Α., την Αργεντινή και την Ιταλία και ήταν παιδιά νηπιακής ηλικίας. Τα αποτελέσματα της ερευνας αυτής έδειξαν, ότι τα παιδιά που κατοικούν σε αστικές περιοχές έχουν μεγαλύτερο εκφραστικό λεξιλόγιο από τα παιδιά που κατοικούν σε αγροτικές περιοχές (Bornstein & Cote, 2005). Γίνεται εμφανές, ότι τα παιδιά που κατοικούν σε αστικές περιοχές υπερέχουν στο μέγεθος λεξιλογίου σε σχέση με τα παιδιά των αγροτικών περιοχών, καθώς το διαφορετικό πολιτιστικό πλαίσιο των παιδιών, θεωρείται ως κύρια αιτία των λεξιλογικών διαφορών.

Στον ελλαδικό χώρο, λόγω της έλλειψης σχετικής ερευνητικής βιβλιογραφίας, δεν υπάρχουν νεότερες έρευνες που να αφορούν το δεκτικό λεξιλόγιο παιδιών προσχολικής ηλικίας. Μια έρευνα συνάδει πιο κοντά με τα δικά μας ηλικιακά δεδομένα, η οποία διεξήχθη σε παιδιά ηλικίας 7-9 ετών, μαθητές της 'Β- 'Δ

δημοτικού. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής, τα παιδιά που διέμεναν σε αγροτική περιοχή είχαν μικρότερο μέγεθος παραγωγικού λεξιλογίου σε σχέση με τους συμμαθητές τους που κατοικούσαν σε αστικές περιοχές (Κουκουρίκου, 2005).

Μια ακόμη ερευνητική προσπάθεια διεξήχθη από την Φίστα (2000), η οποία εξέτασε μαθητές της ΣΤ΄ Τάξης Δημοτικών Σχολείων της Θεσσαλονίκης ως προς τη γλωσσική τους ικανότητα και πιο συγκεκριμένα, σε τομείς της γραμματικής, της ορθογραφίας, του συντακτικού, της σημασιολογίας και του λεξιλογίου. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης έρευνας, διαπιστώθηκε ότι οι μαθητές που προέρχονται από αγροτικές περιοχές υστερούν στον τομέα του λεξιλογίου έναντι των μαθητών των αστικών περιοχών. Οι μαθητές των αγροτικών περιοχών έδειξαν αδυναμίες στην ενσωμάτωσή τους στη σχολική γλώσσα (Φίστα, 2000: 83).

Ανάλογα αποτελέσματα παρουσίασαν και έρευνες του Μπασλή όπου συμμετείχαν παιδιά προσχολικής ηλικίας, καθώς διαπιστώθηκε ότι οι διαφορές που παρουσίαζαν τα παιδιά στο λεξιλόγιο δεν εξαλείφονται μέσα από τη φοίτηση των παιδιών στο σχολείο, αλλά σχετίζονται με το μορφωτικό επίπεδο των γονέων και το επίπεδο σπουδών τους, παρά με την περιοχή μόνιμης κατοικίας τους (Μπασλής, 1988).

Επιπλέον, μια έρευνα η οποία διεξήχθη με σκοπό τον έλεγχο εγκυρότητας και αξιοπιστίας του τεστ δεκτικού λεξιλογίου Οικονομίδη, η έρευνα της Μαρινάκη έδειξε παρόμοια αποτελέσματα με την δική μας έρευνα. Στη συγκεκριμένη ερευνητική εργασία εξετάστηκαν 50 παιδιά ηλικίας 5;5 έως 6;5 ετών σε τέσσερα τεστ λεξιλογίου, εκ των οποίων ένα από αυτά ήταν το τεστ-Οικονομίδη, το οποίο είναι το βασικό εργαλείο μέτρησης και στις δύο ερευνητικές εργασίες. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής, υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές ως προς το μέγεθος του δεκτικού λεξιλογίου συνολικά, αλλά και κατά γραμματική κατηγορία, με βάση την περιοχή μόνιμης κατοικίας των παιδιών ηλικίας 5;5- 6;5 ετών.

Παρόλα αυτά και οι δύο ερευνητικές προσπάθειες παρουσιάζουν αποτελέσματα μικρότερου βαθμού εγκυρότητας σε σύγκριση με τις υπόλοιπες έρευνες που έχουν μελετήσει παρόμοιες μεταβλητές, χωρίς να διατυπώνουν τη σημαντική συμβολή της περιοχής μόνιμης κατοικίας για την γλωσσική ανάπτυξη και συγκεκριμένα για την ανάπτυξη του λεξιλογίου (Μαρινάκη, 2012).

Όσον αφορά τη σχέση του φύλου με το μέγεθος του δεκτικού λεξιλογίου των παιδιών προσχολικής ηλικίας, τα αποτελέσματα της έρευνας Οικονομίδη (2001),

έδειξαν ότι δεν υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των δύο φύλων, ως προς το μέγεθος του δεκτικού λεξιλογίου συνολικά και κατά γραμματική κατηγορία.

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας της Μαρινάκη (2012), δεν υπάρχουν σημαντικές διαφορές ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια ηλικίας 5-6 ετών όσον αφορά το μέγεθος του συνολικού δεκτικού λεξιλογίου τους αλλά και ξεχωριστά κατά γραμματική κατηγορία. Τόσο τα αγόρια όσο και τα κορίτσια παρουσίασαν παρόμοιο μέγεθος δεκτικού λεξιλογίου (Μαρινάκη, 2012: 66).

Με βάση τη βιβλιογραφία που παρατέθηκε γίνεται εμφανές, ότι η περιοχή μόνιμης κατοικίας των υποκειμένων επηρεάζει το μέγεθος του λεξιλογίου καθώς και τη γλωσσική δεινότητα, σε αντίθεση με το φύλο, το οποίο δεν επηρεάζει το μέγεθος λεξιλογίου, καθώς κορίτσια και αγόρια παρουσίασαν παρόμοια αποτελέσματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Ο ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.

Σύμφωνα με το θεωρητικό υπόβαθρο της εργασίας που συντάξαμε, οδηγηθήκαμε στο σχεδιασμό της παρούσας μελέτης, διατυπώνοντας τον σκοπό της.

Η ερευνητική εργασία έχει ως βασικό σκοπό:

- τον έλεγχο εγκυρότητας και αξιοπιστίας του Τεστ Δεκτικού Λεξιλογίου παιδιών ηλικίας 5 έως 6 ετών, καθώς και
- τη διερεύνηση του βαθμού επίδρασης που ασκούν στα ευρήματα της ερευνάς μας, η μόνιμη περιοχή κατοικίας των υποκείμενων που έλαβαν μέρος στην έρευνα καθώς και το φύλο τους.

Για την επίτευξη του αρχικού σκοπού μας συγκρίναμε τα αποτελέσματα της έρευνας Οικονομίδα με τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την χορήγηση δύο τεστ λεξιλογίου, σταθμισμένων στην ελληνική γλώσσα. Με την ενέργεια αυτή επιχειρήσαμε να προβλέψουμε τα αποτελέσματα του τεστ Οικονομίδα με βάση τα αποτελέσματα των δύο αντίστοιχων εργαλείων μέτρησης που χορηγήσαμε στα υποκείμενα της έρευνας.

Με στόχο την επίτευξη του δεύτερου σκοπού της έρευνάς μας επιχειρήσαμε να διερευνήσουμε το βαθμό επίδρασης του κοινωνικό- οικονομικού περιβάλλοντος της οικογένειας των υποκειμένων (όπως προσδιορίζεται από τη γεωγραφική περιοχή μόνιμης κατοικίας), και το φύλο των ερωτώμενων υποκειμένων που έλαβαν μέρος στα αποτελέσματα των δοκιμασιών, στις οποίες υποβλήθηκαν αλλά και στη μεταξύ τους σύγκριση.

1^η Γενική Υπόθεση: Αρχικά, υποθέτουμε ότι τα αποτελέσματα που προκύπτουν από τη χορήγηση των τεστ P.P.V.T.-R. και του Αθηνά Τεστ σε παιδιά ηλικίας 5 έως 6 ετών μπορούν να προβλέψουν τα αποτελέσματα παιδιών αντίστοιχης ηλικίας στο τεστ Οικονομίδα. Πιο συγκεκριμένα, χρησιμοποιώντας τα αποτελέσματα των τεστ P.P.V.T.-R. και του Αθηνά Τεστ είμαστε σε θέση να προβλέψουμε τα αποτελέσματα που θα δοθούν από τη χορήγηση του τεστ Οικονομίδα. Προσδοκούμε την υψηλή εγκυρότητα σχετιζόμενη με κριτήριο αλλά και την αξιοπιστία του βασικού μας οργάνου μέτρησης του τεστ Οικονομίδα. Συμπερασματικά, εάν ένα παιδί ηλικίας 5 έως 6 ετών υποβληθεί σε ένα τεστ μέτρησης λεξιλογίου σταθμισμένο στην

ελληνική γλώσσα (P.P.V.T.-R.) και σε ένα ελληνικό τεστ (Αθηνά τεστ), θα παρουσιάσει αντίστοιχα αποτελέσματα όσον αφορά το λεξιλόγιο, και στο τεστ Οικονομίδα, το οποίο είναι δημιούργημα μιας μελέτης μικρότερης εμβέλειας.

Επιπλέον, αναμένουμε από τα δύο τεστ στα οποία υποβλήθηκαν τα υποκείμενα της έρευνάς μας, το P.P.V.T.-R. τεστ να είναι εκείνο με τη μεγαλύτερη συμβολή πρόβλεψης, καθώς το Peabody Picture Vocabulary Test θεωρείται ένα εργαλείο μέτρησης το οποίο μετρά το δεκτικό λεξιλόγιο, όπως το βασικό εργαλείο της παρούσας μελέτης (τεστ Οικονομίδα). Επιπρόσθετα, το Αθηνά τεστ θεωρούμε ότι θα παρουσιάζει χαμηλότερη συμβολή πρόβλεψης μεταξύ του P.P.V.T.-R. καθώς πρόκειται για ένα εργαλείο που μετρά τη νοημοσύνη των υποκειμένων που υλοποιούν το τεστ και συγκεκριμένα εντοπίζει υποκείμενα με χαμηλή ελλειμματική ανάπτυξη.

- 2^η Γενική Υπόθεση: Υποθέτουμε ότι το φύλο των υποκειμένων δεν επηρεάζει το μέγεθος του λεξιλογίου των παιδιών ηλικίας 5 έως 6 ετών, αλλά ούτε και τις γραμματικές κατηγορίες δεκτικού λεξιλογίου.

- Τα δύο φύλα δεν διαφέρουν ως προς το μέγεθος του δεκτικού λεξιλογίου συνολικά και κατά γραμματική κατηγορία, αλλά ούτε και στα αποτελέσματα που προκύπτουν από τις υπόλοιπες δοκιμασίες στις οποίες υποβλήθηκαν.

3^η Γενική Υπόθεση: Υποθέτουμε ότι τα αποτελέσματα σε όλα τα τεστ λεξιλογίου στα οποία υποβλήθηκαν τα υποκείμενα, επηρεάζονται σημαντικά από τη γεωγραφική περιοχή μόνιμης κατοικίας τους.

- Τα παιδιά όπου η μόνιμη κατοικία τους βρίσκεται σε αστική περιοχή παρουσιάζουν σημαντικά μεγαλύτερο ποσοστό δεκτικού λεξιλογίου συνολικά και κατά γραμματική κατηγορία από τα παιδιά όπου η μόνιμη κατοικία τους βρίσκεται σε αγροτική περιοχή. Επιπλέον, παρουσιάζουν σημαντικά καλύτερα αποτελέσματα και στις υπόλοιπες δοκιμασίες στις οποίες υποβλήθηκαν.

ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΑΣΑΦΗΝΙΣΕΙΣ: ΕΓΚΥΡΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ ΤΩΝ ΜΕΤΡΗΣΕΩΝ.

Στο συγκεκριμένο υποκεφάλαιο θα διατυπωθούν οι όροι «εγκυρότητα» και «αξιοπιστία» με σκοπό τη διασαφήνισή τους.

Ο όρος εγκυρότητα αναφέρεται στο αν ένα όργανο μέτρησης μπορεί να μετρήσει αυτό για το οποίο έχει οριστεί να μετράει (Σίμος & Κομίλη, 2003: 74· Παπαναστασίου, 2005). Η εγκυρότητα αναφέρεται στο βαθμό επίτευξης του σκοπού για τον οποίο δημιουργήθηκε ένα όργανο μέτρησης. Ένα όργανο μέτρησης παρουσιάζει υψηλού βαθμού εγκυρότητα όταν μετρά τις πραγματικές διαφορές των ατόμων στο χαρακτηριστικό γνώρισμα για το οποίο έχει κατασκευαστεί. Αρχικά, η εγκυρότητα αναφέρεται στα αποτελέσματα του οργάνου μέτρησης και όχι στο όργανο αυτό.

Επιπλέον, η εγκυρότητα είναι θέμα βαθμού, καθώς κάνουμε λόγο για αποτελέσματα με μεγάλο ή μέτριου ή μικρού βαθμού εγκυρότητας και όχι σε έγκυρα ή μη έγκυρα αποτελέσματα (Παπαναστασίου, 2005). Για την αναγνώριση της εγκυρότητας ενός οργάνου μέτρησης θεωρείται η σύγκριση των αποτελεσμάτων του οργάνου αυτού με τα αποτελέσματα διαφορετικών τρόπων μέτρησης αυτού, το οποίο έχει σχεδιαστεί να μετρά το όργανο μέτρησης. Ο έλεγχος της εγκυρότητας ενός οργάνου μέτρησης που χρησιμοποιείται για την υλοποίηση μιας ερευνητικής εργασίας, κρίνεται από τον ερευνητή, διότι η χρησιμοποίηση τεστ που παρουσιάζουν αποτελέσματα χαμηλής εγκυρότητας θα δώσουν συμπεράσματα τα οποία θα είναι μη συγκρίσιμα.

Επιπρόσθετα, με τον όρο αξιοπιστία εννοούμε το χαρακτηριστικό γνώρισμα ενός οργάνου μέτρησης, το οποίο σε επαναλαμβανόμενες μετρήσεις ενός γνωρίσματος των υποκειμένων και υπό τις ίδιες συνθήκες εξέτασης, παρουσιάζει ίδια αποτελέσματα. Η αξιοπιστία ενός οργάνου μέτρησης, αφορά τη σταθερότητα με την οποία αξιολογεί αυτό που μετρά, σε περίπτωση που δοθεί στα υποκείμενα για δεύτερη φορά, κάτω από ίδιες συνθήκες.

Επιπλέον, η αξιοπιστία αναφέρεται στα αποτελέσματα που προκύπτουν από το όργανο μέτρησης και όχι στο όργανο μέτρησης αυτό καθεαυτό. Καθώς επίσης, αποτελεί αναγκαία αλλά όχι επαρκή συνθήκη για την εγκυρότητα του οργάνου μέτρησης. Τέλος, η έννοια της αξιοπιστίας θεωρείται σημαντική όταν αναφέρεται σε

μετρήσεις που γίνονται ταυτόχρονα σε μια ομάδα υποκειμένων και όχι με μεμονωμένα άτομα (Σίμος & Κομίλη, 2003: 80· Παπαναστασίου, 2005).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.

5.1 Η περιοχή διεξαγωγής της έρευνας.

Με σκοπό την υλοποίηση της συγκεκριμένης μελέτης που κληθήκαμε να διεξάγουμε επιλέξαμε ως περιοχή διεξαγωγής και εκμείευσης των αποτελεσμάτων μας το νομό Ηρακλείου Κρήτης. Ο νομός Ηρακλείου θεωρείται ένας κατάλληλος νομός ως προς την μορφολογία του εδάφους, τα δημογραφικά κοινωνικά, πολιτιστικά και οικονομικά δεδομένα του πληθυσμού της ελληνικής επαρχίας.

Η συγκεκριμένη περιοχή είναι ένα μέρος οικείο για την ερευνήτρια, με αποτέλεσμα να γίνει ευκολότερα η εκμείευση των αποτελεσμάτων και να αποφευχθούν ενδεχόμενα σφάλματα σχεδιασμού της έρευνας.

5.2 Ο πληθυσμός και το δείγμα της έρευνας.

Τον πληθυσμό της έρευνας αποτέλεσαν παιδιά ηλικίας 5 έως 6 ετών, τα οποία φοιτούσαν κατά το σχολικό έτος 2012- 2013 σε ιδιωτικά νηπιαγωγεία του νομού Ηρακλείου. Κληθήκαμε να επιλέξουμε την συγκεκριμένη χρονολογική ηλικία των υποκειμένων του δείγματός μας για τους εξής λόγους :

- Επιλέχθηκαν παιδιά τα οποία ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα 5;5 έως 6;5 ετών, διότι το βασικό εργαλείο μέτρησης του οποίου θα μελετήσουμε την εγκυρότητα και τη αξιοπιστία στη παρούσα μελέτη, είχε ήδη χορηγηθεί σε παιδιά παρόμοιας ηλικιακής βαθμίδας, κατά το σχολικό έτος 2000- 2001. Έτσι, δεν ήταν δυνατόν να συμπεριλάβουμε παιδιά διαφορετικού ηλικιακού εύρους εάν θέλαμε τα αποτελέσματά μας να είναι συγκρίσιμα και μετρήσιμα.
- Η επιλογή του πληθυσμού με το συγκεκριμένο ηλικιακό εύρος και με μέσο όρο ηλικίας τα 5,21 έτη, μας βοηθά στη σύγκριση των τριών ερευνητικών οργάνων που χρησιμοποιήσαμε στην ερευνά μας, καθώς και τη σύγκριση των αποτελεσμάτων άλλων ερευνών που έχουν διεξαχθεί

σχετικά με το λεξιλόγιο και περιλαμβάνουν παιδιά ίδιας ηλικιακής ομάδας με τη δική μας έρευνα.

- Τέλος, με απώτερο σκοπό την μελέτη του βαθμού αξιοπιστίας και εγκυρότητας του Τ.Δ.Λ. σε παιδιά που αποφοιτούν από το νηπιαγωγείο και συνεχίζουν τη φοίτησή τους στην Α δημοτικού, αποφασίσαμε τα ηλικιακά όρια του πληθυσμού της έρευνάς μας να εκτείνονται στο ένα έτος.

Η επιλογή του συγκεκριμένου δείγματος ήταν τυχαία, αφού πρώτα επιλέξαμε την ευρύτερη περιοχή της Κρήτης η οποία αποτελείται από τέσσερις νομούς. Έπειτα, χωρίσαμε τους τέσσερις νομούς ανά δύο, σε νομούς της Δυτικής Κρήτης και της Ανατολικής Κρήτης από όπου επιλέχθηκε η Ανατολική Κρήτη και συγκεκριμένα ο Νομός Ηρακλείου. Λόγω κάποιων διαδικαστικών προβλημάτων, αναγκαστήκαμε να επιλέξουμε τα ιδιωτικά νηπιαγωγεία της Πόλης του Ηρακλείου.

Έπειτα, με τη διαδικασία της κλήρωσης επιλέχθηκαν τρία ιδιωτικά νηπιαγωγεία της πόλης του Ηρακλείου. Για την επιλογή των συγκεκριμένων ιδιωτικών νηπιαγωγείων ήταν αναγκαίο οι χώροι των εκάστοτε νηπιαγωγείων να πληρούν κάποιες βασικές προϋποθέσεις. Κάθε νηπιαγωγείο θα έπρεπε να έχει ένα χώρο, στον οποίο θα διεξαγόταν η έρευνα ανάμεσα στον εξεταστή και τον συνεντευξιαζόμενο. Ο χώρος αυτός θα έπρεπε να είναι ήσυχος, απομακρυσμένος από την διεξαγωγή των δραστηριοτήτων των μελών του νηπιαγωγείου, όπου ο εξεταστής θα είχε την δυνατότητα να διεξάγει την συνέντευξη. Στον συγκεκριμένο χώρο ο εξεταστής καλούνταν να χορηγήσει τα τρία τεστ λεξιλογίου στον εκάστοτε εξεταζόμενο, δίχως την επιρροή εξωτερικών παραγόντων, όπως ήταν η παρουσία της εκπαιδευτικού, άλλων μελών του σχολικού περιβάλλοντος ή ακόμα και των υπόλοιπων συνεντευξιαζόμενων.

Η επάρκεια χώρου για τη διεξαγωγή της συνέντευξης θεωρείτο ένας από τους βασικότερους παράγοντες. Τα υποκείμενα του δείγματος είχαν την ευχέρεια να εξεταστούν σε ένα χώρο που θα εξασφάλιζε την συγκέντρωση ως προς τα αντικείμενα εξέτασης, άρα και κατά συνέπεια την αντικειμενικότητα εξέτασης ως προς τις συνθήκες διεξαγωγής της (Οικονομίδης, 2003: 143).

Τα υποκείμενα της έρευνας αποτέλεσαν 60 μαθητές, ($N=60$) ιδιωτικών νηπιαγωγείων της Πόλης του Ηρακλείου, τα οποία είχαν ηλικία 5 έως 6 ετών. Αναλυτικότερα, το δείγμα αποτέλεσαν 41 αγόρια και 19 κορίτσια σε ποσοστό 68%

και 32% αντίστοιχα, όπως παρουσιάζεται στον Πίνακα 1 που απεικονίζει την σύσταση του δείγματος ως προς το φύλο και την ηλικία.

Με σκοπό τον ακριβή προσδιορισμό της χρονολογικής ηλικίας των υποκειμένων, κάναμε χρήση της ημερομηνίας γέννησης κάθε υποκειμένου του δείγματος, η οποία μας δόθηκε από τον/ην διευθύντρια κάθε ιδιωτικού νηπιαγωγείου. Έπειτα, αφαιρέσαμε την ημερομηνία διεξαγωγής της εξέτασης από την ημερομηνία γέννησης κάθε νηπίου, με αποτέλεσμα να προκύψει η ακριβή χρονολογική ηλικία κάθε παιδιού.

5.3 Τεστ Δεκτικού Λεξιλογίου.

Στην συγκεκριμένη ερευνητική εργασία είχαμε ως στόχο τον έλεγχο της αξιοπιστίας και της εγκυρότητας του Τεστ Δεκτικού Λεξιλογίου, ενός τεστ το οποίο έχει κατασκευαστεί και παρουσιάζεται από τον Οικονομίδη Βασίλη στο βιβλίο το οποίο αποτελεί και την διδακτορική του διατριβή, με τίτλο «Το Δεκτικό Λεξιλόγιο παιδιών ηλικίας 5;5-6;5 ετών». Το πρώτο τεστ στο οποίο θα εξεταζόταν ο εκάστοτε εξεταζόμενος ήταν το Τεστ Δεκτικού Λεξιλογίου του Βασιλείου Οικονομίδη.

Η κατασκευή του συγκεκριμένου ερευνητικού εργαλείου έχει περιγραφεί εκτενώς κατά τη διάρκεια συγγραφής του βιβλίου από τον Οικονομίδη, έτσι κρίνεται μη απαραίτητη η αναφορά μας στο σχεδιασμό του προαναφερθέντος εργαλείου. Κρίθηκε σκόπιμη η αναφορά των πιο σημαντικών δομικών στοιχείων της δοκιμασίας αυτής και της διαδικασίας της για να μπορούμε να γίνουμε αντιληπτοί ως προς τη δική μας μελέτη.

5.3.1 Η σύνθεση του τεστ .

Το τεστ Δεκτικού Λεξιλογίου αποτελείται από λέξεις, οι οποίες επιλέχθηκαν τυχαία από το σύγχρονο λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής Γλώσσας (Κ.Ν.Γ.) , Λεξικό Ιδρ. Τριανταφυλλίδη (1998). Στο τεστ που εφαρμόσαμε ως «λέξη» ορίζεται «το μονολεκτικό λέξημα που καταχωρίζεται (ως κύριο λήμμα ή ως υπόλειμμα) και

ερμηνεύεται με άμεσο ή έμμεσο τρόπο σε λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής Γλώσσας (Κ.Ν.Γ.)».

Ο κατασκευαστής του τεστ επέλεξε από το σώμα των λημμάτων του λεξικού Ιδρ. Τριανταφυλλίδη (1998), το δείγμα των λέξεων που αποτέλεσαν τις δοκιμασίες του συγκεκριμένου τεστ. Έπειτα, με την διαδικασία της τυχαίας δειγματοληψίας έγινε ο χωρισμός των λημμάτων σε τρεις βασικές κατηγορίες (κατηγορία Α', Β', Γ'). Για τη διεξαγωγή της διδακτορικής διατριβής του Οικονομίδη χρησιμοποιήθηκε το δεύτερο δείγμα λέξεων (Β'). Έπειτα, αφαιρέθηκαν 39 λήμματα, τα οποία αποτελούσαν λήμματα με γραμματική σημασία, ενώ 465 λέξεις απέμειναν και αποτέλεσαν το συνολικό δείγμα των λέξεων του τεστ (Β'). Αρχικά, το δείγμα των λέξεων που προαναφέρθηκε αποτελούνταν από 250 ουσιαστικά (ποσοστό 53,76% του δείγματος), 63 ρήματα (ποσοστό 13,55% του δείγματος), 117 επίθετα (ποσοστό της τάξεως του 25,16%), 29 επιρρήματα (ποσοστό 6,24%) και τέλος, από 6 λέξεις άλλων γραμματικών κατηγοριών όπως αντωνυμίες, προθέσεις και συνδέσμους (ποσοστό της τάξεως 1,29%). Για τη συγκρότηση του τελικού δείγματος των λέξεων ζητήθηκε από τις νηπιαγωγούς, οι οποίες μετεκπαιδευόνταν στο Διδασκαλείο Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Κρήτης, να κρίνουν και να επιλέξουν τις λέξεις τις οποίες πίστευαν ότι κατανοούν παιδιά ηλικίας 5;5-6;5ετών, καθώς και να τις κατατάξουν κατά σειρά αύξουσας δυσκολίας (από την πιο εύκολη- πιο κατανοητή στην πιο δύσκολη- λιγότερο κατανοητή). Μετά τη διεξαγωγή της προέρευνας και της πιλοτικής έρευνας, δημιουργήθηκε το τελικό δείγμα των λέξεων που ήταν 236 λέξεις. Οι λέξεις αυτές χρησιμοποιήθηκαν και στη δική μας έρευνα και αποτελούνταν από 124 ουσιαστικά (ποσοστό της τάξεως του 52,54%), 42 ρήματα (ποσοστό της τάξεως 17,80%), 53 επίθετα (ποσοστό 22,46%), 15 επιρρήματα (ποσοστό της τάξεως 16,36%) καθώς και από δύο λέξεις άλλων γραμματικών κατηγοριών, όπου ήταν 1 αντωνυμία και 1 σύνδεσμος (ποσοστό της τάξεως 0,85%). Η τελική κατάταξη των 236 λέξεων που χρησιμοποιήσαμε για την υλοποίηση της ερευνητικής μας εργασίας παρουσιάζεται στο Δελτίο Συνέντευξης (βλ. Παράρτημα Α).

5.3.2 Τρόπος εφαρμογής του τεστ.

Το πρώτο τεστ που χορηγήσαμε αποτελείται από Δελτίο Συνέντευξης με συνολικά 236 λέξεις καταταγμένες κατά αύξουσα σειρά δυσκολίας. Με σκοπό να

διαγνώσουμε τη γνώση της λέξης από το εκάστοτε υποκείμενο, ο εξεταστής είχε την ευχέρεια χρήσης τριών κριτηρίων τα οποία είχαν διαταχθεί κατά σειρά αύξουσας ευκολίας, δηλαδή από το δυσκολότερο προς το ευκολότερο, για κάθε μια από τις 236 λέξεις που περιελάμβανε το τελικό δείγμα λέξεων. Τα τρία κριτήρια που έχουν χρησιμοποιηθεί δίνουν τη δυνατότητα στο εξεταζόμενο άτομο που διαθέτει λιγότερο ανεπτυγμένη την ικανότητα που σχετίζεται με κάποιο κριτήριο, να επιδείξει τη γνώση της σημασίας της λέξης με κάποιο άλλο κριτήριο, το οποίο απαιτεί διαφορετική ικανότητα. Τέτοιες ικανότητες είναι η μεταγλωσσική ικανότητα, στην οποία το υποκείμενο καλείται να δώσει τον ορισμό της σημασίας μιας λέξης. Η ικανότητα γλωσσικής έκφρασης, όπου το υποκείμενο καλείται να κατασκευάσει μια πρόταση, στην οποία θα γίνεται χρήση της λέξης που του δόθηκε και με αυτό τον τρόπο θα υποδείξει τη γνώση της σημασίας της. Καθώς και η ικανότητα κατανόησης της σημασιολογικής και συντακτικής δομής των εναλλακτικών προτάσεων, όπου το υποκείμενο θα πρέπει να επιλέξει μια από τις τέσσερις σημασίες λέξεων που προτείνονται από τον εξεταστή, με σκοπό να αποδείξει τη γνώση της σημασίας της λέξης που του δόθηκε.

Κριτήριο διατύπωσης ορισμού (Κριτήριο Ι)

Στο πρώτο κριτήριο του Τεστ Δεκτικού Λεξιλογίου (Κριτήριο Ι), ο εξεταστής ζητά από το υποκείμενο να ορίσει τη λέξη, να δώσει δηλαδή την ακριβή σημασία της: «Τι σημαίνει η λέξη _____;». Σε περίπτωση που δεν δοθεί από το υποκείμενο η σημασία της λέξης, ο εξεταστής διατυπώνει διερευνητικές ερωτήσεις του τύπου: «Τι άλλο μπορείς να μου πεις για τη σημασία της λέξης _____;». Οι διερευνητικές ερωτήσεις θα πρέπει να είναι αμερόληπτες, ώστε να μην κατευθύνουν το υποκείμενο προς μια συγκεκριμένη απάντηση, να μην υπάρχουν υπαινιγμοί ή στοιχεία που μπορεί να στηριχθεί η απάντησή του και επιπλέον, να μην δίνεται η δυνατότητα μονολεκτικής απάντησης τύπου «ναι/όχι». Το Κριτήριο Ι διακρίνεται σε δύο μέρη: στο κύριο μέρος, στο οποίο ζητείται η απόδοση της σημασίας της λέξης με τη διατύπωση του ορισμού της (Κριτήριο Ια) και στο επικουρικό μέρος όπου διατυπώνονται από τον εξεταστή οι διευκρινιστικές ερωτήσεις (Κριτήριο Ιβ).

Στο Κριτήριο Ι, η λέξη που δίνεται θεωρείται κατανοητή από το υποκείμενο είτε αυτό ορίσει με σαφήνεια τη σημασία της λέξης είτε απαντήσει ικανοποιητικά

στις διευκρινιστικές ερωτήσεις που διατυπώνονται από τον εξεταστή και ακολουθούν τον ασαφή προσδιορισμό του υποκειμένου για τη λέξη. Στη συγκεκριμένη περίπτωση απάντησης από το υποκείμενο, ο εξεταστής σημειώνει στο πεδίο του δελτίου συνέντευξης (Κριτήριο Ια ή Κριτήριο Ιβ, σύμφωνα με την απάντηση του υποκειμένου που εξετάζεται) την επιτυχία του και συνεχίζει στην επόμενη λέξη, θεωρώντας την προηγούμενη λέξη ως κατανοητή.

Κριτήριο χρήσης της λέξης σε πρόταση (Κριτήριο ΙΙ).

Στο δεύτερο κριτήριο (Κριτήριο ΙΙ), το οποίο εφαρμόζεται σε περίπτωση που το υποκείμενο δεν απαντήσει στο Κριτήριο Ι, ο εξεταστής ζητά από το υποκείμενο να κατασκευάσει μια πρόταση μέσα στην οποία να εμπεριέχεται η εξεταζόμενη λέξη, με σκοπό να αποδείξει ότι γνωρίζει τη σημασία της. Ο εξεταστής απευθύνεται στο υποκείμενο λέγοντας «Μπορείς να κάνεις μια πρόταση με τη λέξη _____, έτσι ώστε να μου δείξεις ότι γνωρίζεις τι σημαίνει;». Τα υποκείμενο καλείται να σχηματίσει μια πρόταση που εμπεριέχει τη λέξη που δόθηκε από τον εξεταστή, έτσι ώστε να διασαφηνίσει ότι γνωρίζει κάποια χαρακτηριστικά της λέξης, τα οποία αποτελούν βασικά στοιχεία της σημασίας της.

Σε περίπτωση που το υποκείμενο κατορθώσει να κατασκευάσει και να διατυπώσει μια πρόταση χωρίς να διασαφηνίσει τη γνώση του για τη λέξη στόχο (εξεταζόμενη λέξη), ο εξεταστής προχωρά στη διατύπωση διευκρινιστικών ερωτήσεων του τύπου: «Τι σημαίνει η λέξη _____ σε αυτή την πρόταση;». Ο εξεταστής καλείται να διατυπώσει διευκρινιστικές ερωτήσεις στον εξεταζόμενο χωρίς να κατευθύνει την απάντησή του. Οι κατευθυνόμενες και οι μονολεκτικές απαντήσεις στην ερώτηση του εξεταστή δεν γίνονται αποδεκτές. Έτσι, το Κριτήριο ΙΙ διακρίνεται σε δυο μέρη: στο κύριο μέρος, όπου ζητείται η κατασκευή πρότασης από το εξεταζόμενο άτομο με τη χρήση της λέξης στόχου (Κριτήριο ΙΙα) και στο επικουρικό μέρος των διευκρινιστικών ερωτήσεων όπου ο εξεταστής διατυπώνει ερωτήσεις με σκοπό τη διευκρίνιση της σημασίας της λέξης από τον εξεταζόμενο (Κριτήριο ΙΙβ).

Στο κριτήριο χρήσης της λέξης σε μια πρόταση, μια λέξη θεωρείται κατανοητή είτε όταν ο εξεταζόμενος χρησιμοποιήσει τη λέξη σε μια πρόταση με τρόπο που να αποδεικνύει ότι γνωρίζει τη σημασία της, είτε όταν απαντήσει

ικανοποιητικά στις διευκρινιστικές ερωτήσεις που είναι σχετικές με τη σημασία της λέξης στην πρόταση που αυτό κατασκευάζει.

Κριτήριο πολλαπλής επιλογής (Κριτήριο III).

Κατά το τρίτο κριτήριο του Τεστ Δεκτικού Λεξιλογίου (Κριτήριο III), το οποίο εφαρμόζεται σε περίπτωση αποτυχίας του υποκειμένου στο δύο προηγούμενα κριτήρια, Κριτήριο I και Κριτήριο II, ο εξεταστής ζητά από το υποκείμενο να επιλέξει μια από τις τέσσερις προτεινόμενες σημασίες της λέξης, τη σημασία που θεωρεί σωστή.

Οι τέσσερις προτεινόμενες επιλογές εκφωνούνται αργά και καθαρά από τον εξεταστή, έτσι ώστε ο εξεταζόμενος να είναι σε θέση να επιλέξει μια επιλογή-σημασία, χωρίς να επηρεάζεται από τις επόμενες και χωρίς να επιβαρύνεται η μνήμη του. Ο εξεταστής θα πρέπει να εκφωνεί μια- μια κάθε εναλλακτική πρόταση επιλογή, να αφήνει ένα εύλογο χρονικό διάστημα στον εξεταζόμενο ώστε να κρίνει την προηγούμενη εναλλακτική πρόταση- επιλογή ως σωστή ή ως λανθασμένη, ή ακόμα και να δηλώσει εάν είναι η σωστή. Έπειτα, καλείται να εκφωνήσει την επόμενη εναλλακτική απάντηση. Στην περίπτωση που ο εξεταζόμενος θεωρήσει ως ορθές περισσότερες από μια εναλλακτικές απαντήσεις, ο εξεταστής εκφωνεί ξανά τις συγκεκριμένες απαντήσεις έως ότου το άτομο δώσει την τελική απάντηση, είτε επιλέγοντας κάποια από τις απαντήσεις, είτε απορρίπτοντας τις όλες δηλώνοντας άγνοια για την ορθή απάντηση. Με τον συγκεκριμένο τρόπο αποφεύγεται να δοθούν τυχαίες απαντήσεις στο κριτήριο αυτό.

Σε περίπτωση που ο εξεταστής κατανοήσει ότι ο εξεταζόμενος προβαίνει σε τυχαία επιλογή των απαντήσεων, διατυπώνει διευκρινιστικές ερωτήσεις σχετικές με την επιλεγόμενη απάντηση του εξεταζόμενου, π.χ. «Πως είναι;», «Τι κάνει;», «Τι έχει;», «Γιατί;». Επιπλέον, εάν διαπιστωθεί η τυχαία επιλογή της ορθής εναλλακτικής πρότασης, η απάντηση του εξεταζόμενου δε λαμβάνεται υπόψη και δεν καταμετράται ως κατανοητή και γνωστή από αυτό. Έτσι, το Κριτήριο III αποτελείται από δυο κύρια μέρη: από το κύριο μέρος, όπου ο εξεταζόμενος καλείται να επιλέξει τη σωστή απάντηση από τις τέσσερις εναλλακτικές προτάσεις που του δίνονται από τον εξεταστή (Κριτήριο IIIα) και από το επικουρικό των διευκρινιστικών ερωτήσεων.

Με βάση το κριτήριο πολλαπλής επιλογής, μια λέξη θεωρείται κατανοητή και γνωστή από τον εξεταζόμενο, είτε επιλέξει τη σωστή από τις προτεινόμενες σημασίες (Κριτήριο IIIα), είτε (σε περίπτωση που χρειαστεί) όταν καταφέρει να αποδείξει τη συνειδητή και όχι τυχαία επιλογή της λέξης που του δόθηκε (Κριτήριο IIIβ).

Για την ιδιαίτερη προσοχή που δόθηκε κατά τη διατύπωση και την κατασκευή των εναλλακτικών απαντήσεων – επιλογών αλλά και τους κανόνες που τηρήθηκαν εκ μέρους του κατασκευαστή του τεστ για την υλοποίησή τους, γίνεται εκτενής αναφορά στο βιβλίο του Οικονομίδη με τίτλο «Το Δεκτικό Λεξιλόγιο Παιδιών ηλικίας 5;5 – 6;5 ετών» όπως αναφέρθηκε παραπάνω και δεν κρίνεται σκόπιμη η ανάλυση τους στην προκειμένη περίπτωση.

5.3.3 Παρουσίαση και χορήγηση του τεστ στο εξεταζόμενο άτομο.

Αρχικά, η εξετάστρια- ερευνήτρια διεξάγει μια συζήτηση καλωσορίσματος με το εκάστοτε υποκείμενο και σημειώνει στο ειδικό φύλλο απαντήσεων (πρωτόκολλο), την ημερομηνία και την ώρα εφαρμογής του τεστ.

Επιπλέον, η εξετάστρια δημιουργούσε ένα άνετο και ασφαλές κλίμα με απώτερο σκοπό την ευκολότερη διεξαγωγή της ερευνητικής διαδικασίας. Η παρουσίαση του συγκεκριμένου ερευνητικού εργαλείου στο υποκείμενο της έρευνας γινόταν με τη βοήθεια παραδειγμάτων, ως ένα επεξηγηματικό πρώτο στάδιο. Έπειτα, η ερευνήτρια επεξηγούσε τους όρους «σημασία», «σημαίνει», «λέξη» και «πρόταση» στον εξεταζόμενο για τη διευκόλυνση διεξαγωγής του τεστ. « Θα ήθελα να με βοηθήσεις να μάθω καλύτερα κάποιες λέξεις που είναι γραμμένες σε αυτό το χαρτί. Θέλεις; Πολύ ωραία! Σ' ευχαριστώ πολύ!». Τα δοκιμαστικά κριτήρια, τα οποία κατασκεύαζε η ερευνήτρια κατά το αρχικό στάδιο της υλοποίησης του τεστ γίνονταν και στα τρία κριτήρια με λέξεις που δεν συμπεριλαμβάνονταν στο δείγμα, λέξεις οι οποίες ήταν εύκολες και κατανοητές από τα παιδιά της συγκεκριμένης ηλικιακής βαθμίδας (π.χ. μπάλα, σχολείο κ.ά.), με απώτερο σκοπό την κατανόηση του τρόπου εξέτασης από το εκάστοτε υποκείμενο. Όταν, το υποκείμενο μέσω των απαντήσεων και τη διεξαγωγή της συζήτησης που είχε με την ερευνήτρια, κατανοούσε πλήρως το

μηχανισμό και τη διαδικασία του τεστ, ξεκινούσε η κυρίως συνέντευξη σύμφωνα με το επίσημο δελτίο (βλ. Παράρτημα Α').

Η ερευνήτρια εξηγούσε στο υποκείμενο το λόγο ύπαρξης του μαγνητοφώνου («για να μην ξεχάσω κάτι από αυτά που θα μου πεις»), αλλά του επισήμανε τη δυσκολία των λέξεων με το πέρας των ερωτήσεων και ότι δεν χρειάζεται να στεναχωριέται σε περίπτωση που δεν καταφέρει να δώσει απαντήσεις σε κάποια από τις ερωτήσεις που θα του τεθούν. Επιπλέον, η εξετάστρια εξηγούσε στο υποκείμενο την χρονοβόρα διαδικασία της συνέντευξης και ότι μετά τη λήξη της θα μπορούσε να παίξει με τον Η/Υ, πράγμα το οποίο βοηθούσε την υπομονή του εξεταζόμενου καθώς το συγκεκριμένο ερευνητικό εργαλείο θεωρείται χρονοβόρο σε σχέση με τα υπόλοιπα που θα ακολουθούσαν.

Η διαδικασία της εξέτασης ξεκινούσε ακολουθώντας τη σειρά των λέξεων όπως αυτές είναι καταγεγραμμένες στην κλίμακα αύξουσας δυσκολίας ξεκινώντας από την πρώτη λέξη της κλίμακας, την ευκολότερη και εφαρμόζοντας τη χρήση των κριτηρίων από το αρχικό στα επόμενα, «από το πιο δύσκολο στο πιο εύκολο» ορισμός της λέξης από το υποκείμενο (Κριτήριο I), χρήση της λέξης σε πρόταση (Κριτήριο II), ερώτηση πολλαπλής επιλογής (Κριτήριο III).

Η εξέταση κάθε λέξης ξεκινούσε με τον ορισμό της από το υποκείμενο (Κριτήριο Ια). Η ερευνήτρια ρωτούσε το παιδί: «Τι σημαίνει η λέξη _____;». Εάν το εξεταζόμενο υποκείμενο όριζε τη λέξη με τέτοιο τρόπο, που γινόταν σαφή γνώση της σημασίας της, η εξέταση της λέξης αυτής σταματούσε εδώ και η ερευνήτρια συνέχιζε την ερευνητική διαδικασία με την εκφώνηση της επόμενης λέξης, από το Κριτήριο Ια. Σε περίπτωση που το εκάστοτε υποκείμενο δεν όριζε με σαφήνεια τη σημασία της ερωτώμενης λέξης, την όριζε ετυμολογικά ή με τη χρήση κάποιας συνώνυμης ή ταυτόσημης, η ερευνήτρια πρόβαινε στην εκφώνηση του Κριτηρίου Ιβ. Στο Κριτήριο Ιβ, το υποκείμενο καλούνταν να απαντήσει στην ερώτηση «Μπορείς να μου πεις κάτι παραπάνω για τη σημασία της λέξης _____;», «Τι άλλο μπορείς να μου πεις για τη λέξη _____;». Εάν οι απαντήσεις του εξεταζόμενου κάλυπταν τις απαντήσεις του Κριτηρίου I, γινόταν δηλαδή ευδιάκριτη η κατανόηση της σημασίας της λέξης από τον εκάστοτε εξεταζόμενο, τότε η εξέταση της λέξης αυτής σταματούσε στο συγκεκριμένο σημείο και εκφωνούνταν η επόμενη λέξη με την επανάληψη της ίδιας διαδικασίας ως αρχικό σημείο (Κριτήριο Ια κ.ο.κ.).

Σε περίπτωση που το υποκείμενο αποτύγχανε στην απόδοση σημασίας της λέξης που του ερωτήθηκε, η εξετάστρια θα έπρεπε να συνεχίσει τη διαδικασία με την εφαρμογή του επόμενου κριτηρίου Κριτήριο Πα, όπου γίνεται η χρήση της εξεταζόμενης λέξης σε πρόταση. Η εξετάστρια ρωτάει το υποκείμενο: «Μπορείς να χρησιμοποιήσεις τη λέξη _____ σε μια πρόταση, έτσι ώστε να μου δείξεις ότι γνωρίζεις τη σημασία της;». Εάν η δημιουργία της πρότασης από τον εξεταζόμενο αποδεικνυε ότι γνωρίζει τη σημασία της λέξης, τότε η εξετάστρια προχωρούσε στην επόμενη λέξη από το αρχικό κριτήριο (Κριτήριο Ια κ.ο.κ). Στην περίπτωση που το υποκείμενο δεν έδινε κάποια απάντηση, δεν ήταν σε θέση να δημιουργήσει μια πρόταση με τη λέξη που του δόθηκε, ή ακόμα και εάν η πρόταση που δινόταν δεν οδηγούσε στο συμπέρασμα θαφής κατανόησης της σημασίας της λέξης, τότε η εξετάστρια προχωρούσε στο επικουρικό μέρος των διευκρινιστικών ερωτήσεων, διατυπώνοντας της εξής ερώτησης: « Τι σημαίνει η λέξη _____ σε αυτή την πρόταση;», με σκοπό να διασαφηνίσει την κατανόηση της σημασίας της λέξης από το υποκείμενο. Εάν από την απάντηση του υποκειμένου γινόταν αντιληπτό ότι γνώριζε τη σημασία της λέξης που του δόθηκε, η εξέταση τελείωνε σε αυτό το σημείο και η εξετάστρια προχωρούσε στην εξέταση της επόμενης λέξης ξεκινώντας τη διαδικασία από το αρχικό στάδιο (Κριτήριο Ια κ.ο.κ).

Εάν η εξετάστρια διαπίστωνε ότι το υποκείμενο δε γνωρίζει τη σημασία της λέξης μέσω της δημιουργίας μιας πρότασης ή οι απαντήσεις στις διευκρινιστικές ερωτήσεις της εξετάστριας δεν ήταν αναμενόμενες, η εξετάστρια προχωρούσε στην εφαρμογή του Κριτηρίου Πα (ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής). Στο κριτήριο αυτό η εξετάστρια απευθυνόταν στο υποκείμενο με την ερώτηση: « Θα σου πω τέσσερις διαφορετικές προτάσεις για το τι σημαίνει η λέξη _____, από τις οποίες μόνο η μια είναι σωστή και θέλω να τη βρεις. Όταν ακούς κάθε πρόταση, μπορείς να απαντάς «ναι», αν νομίζεις ότι είναι σωστή, «όχι», αν νομίζεις ότι είναι λάθος και «ίσως», αν δεν έχεις αποφασίσεις. Εγώ μετά θα σου διαβάσω ξανά τις προτάσεις στις οποίες είπες «ναι» και «ίως» για να διαλέξεις μια, αυτή που νομίζεις ότι είναι η σωστή. Αν είσαι σίγουρος/η για τη σωστή απάντηση, μη μαντέψεις στην τύχη, αλλά πες μου ότι δεν την ξέρεις». Κάθε πρόταση του κριτηρίου αυτού άρχιζε με τη φράση «Η λέξη _____ σημαίνει _____». Σε περίπτωση που το υποκείμενο απαντούσε «ναι» ή «ίως» σε περισσότερες από μια προτάσεις, η εξετάστρια τις αναδιατύπωνε μέχρι

αυτό να επιλέξει και να καταλήξει σε μια, αυτή που νόμιζε ως σωστή ή να πει ότι δεν γνώριζε τη λέξη.

Όταν το υποκείμενο διατύπωνε τη σωστή απάντηση, η εξέταση της συγκεκριμένης λέξης σταματούσε και η ερευνητική διαδικασία ξεκινούσε από το αρχικό στάδιο (Κριτήριο Ια κ.ο.κ.). Εάν το υποκείμενο στο συγκεκριμένο κριτήριο απαντούσε με τη χρήση λέξεων ριζών ή παράγωγων λέξεων ή ετυμολογικών ορισμών της προκείμενης λέξης καθώς και αν η εξετάστρια διαπίστωνε ότι οι απαντήσεις του υποκειμένου ήταν τυχαίες, τότε προχωρούσε στην εφαρμογή του επικουρικού μέρους του τρίτου κριτηρίου, Κριτήριο ΙΙβ. Διατύπωνε προς το υποκείμενο μια διευκρινιστική ερώτηση που σχετιζόταν με την απάντηση την οποία είχε επιλέξει, π.χ. «Δηλαδή πως είναι;/ τι κάνεις;/ τι έχει;». Εάν το υποκείμενο εξέφραζε την απάντηση τυχαία, είχε επιλέξει δηλαδή τυχαία την εναλλακτική πρόταση, χωρίς να κατανοεί πλήρως τη σημασία της λέξης, τότε η απάντηση δεν θεωρούταν σωστή και η εξέταση έληγε στο συγκεκριμένο σημείο. Η συνέντευξη συνεχιζόταν από το αρχικό στάδιο (Κριτήριο Ια) όπου η εξετάστρια ζητούσε από το υποκείμενο να της διασαφηνίσει τη σημασία της επόμενης λέξης.

Η ερευνητική διαδικασία έληγε όταν το υποκείμενο δεν ήταν σε θέση να εκφράσει σωστά τη σημασία δέκα (10) συνεχόμενων λέξεων κατά την εφαρμογή των δύο πρώτων κριτηρίων και να αποτύχει πάνω από τρεις (3) φορές στο τρίτο κριτήριο, κατά την εξέταση των δέκα (10) λέξεων, αντίστοιχα. Κατά τη διάρκεια πιλοτική έρευνας έγινε κατανοητό ότι οι πιθανότητες να γνωρίζουν τα υποκείμενα μια λέξη η οποία έπεται των προηγούμενων δέκα λέξεων είναι ελάχιστες, σύμφωνα με την κλίμακα αύξουσας δυσκολίας. Έπειτα από την αποτυχία του εξεταζόμενου υποκειμένου σε δέκα (10) συνεχόμενες λέξεις, η εξετάστρια διάβαζε κάθε επόμενη λέξη, ρωτώντας το υποκείμενο εάν γνώριζε τη σημασία της: «Ξέρεις τι σημαίνει η λέξη _____;». Σε περίπτωση που το υποκείμενο απαντούσε θετικά για κάποια λέξη (ότι ξέρει ή ίσως ξέρει τη σημασία της), επαναλαμβανόταν, ξεκινώντας από εκείνη τη λέξη και για τις επόμενες, όλη η ερευνητική διαδικασία από την αρχή (Κριτήριο Ια κ.ο.κ.).

Κατά τη διάρκεια διεξαγωγής της ερευνητικής εργασίας, δε συναντήσαμε κανένα υποκείμενο που να γνωρίζει κάποια λέξη που έπεται των δέκα (10) συνεχόμενων αποτυχημένων προσπαθειών. Μετά την ανάγνωση των είκοσι (20) λέξεων που έπονται από την τελευταία ορθή απάντηση του υποκειμένου, λήγει η

συνέντευξη. Με τη συγκεκριμένη ενέργεια, η εξετάστρια διασφάλιζε την πιθανότητα γνώσης της σημασίας λέξεων από το υποκείμενο, οι οποίες βρίσκονταν υψηλά στην κλίμακα αύξουσας δυσκολίας.

Σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που τέθηκαν για τη λήξη της εξέτασης (10 συνεχόμενες αποτυχίες στα Κριτήρια I και II σε ισάριθμες συνεχόμενες λέξεις και 3 αποτυχίες στο Κριτήριο III στις ίδιες λέξεις), καθώς και για την ολοκλήρωση της συνέντευξης στο υποκείμενο (20 δηλώσεις άγνοιας της σημασίας ισάριθμων λέξεων), εξασφαλίστηκε ότι κατά τη διάρκεια διεξαγωγής της έρευνας εντοπίστηκε ο μέγιστος δυνατός αριθμός των λέξεων του δείγματος που κατανοούσαν τα υποκείμενα που τέθηκαν υπό εξέταση.

Η διάρκεια της συνέντευξης ήταν περίπου 30 λεπτά της ώρας. Η πιο βραχύχρονη συνέντευξη διήρκησε 20 λεπτά της ώρας, ενώ η πιο μακρόχρονη συνέντευξη διήρκησε περίπου 50 λεπτά της ώρας. Σε κάθε απόπειρα απάντησης των υποκειμένων, η εξετάστρια ήταν ιδιαίτερα ενθαρρυντική, χρησιμοποιώντας εκφράσεις του τύπου «Μπράβο!», «Πολύ ωραία!», «Καλά τα κατάφερες!», «Γνωρίζεις αρκετές λέξεις!» κ.λπ., χωρίς να επαινεί μόνο τις ορθές απαντήσεις, αλλά και τις λανθασμένες.

Στην ερευνητική προσπάθεια που διεξήγαμε μια λέξη θεωρούνταν κατανοητή από το εκάστοτε υποκείμενο στην περίπτωση που επιτύγχανε σε οποιοδήποτε από τα τρία κριτήρια, με τη σειρά με τη σειρά που εφαρμόστηκαν (επιτυχής ορισμός του Κριτηρίου I, επιτυχής ορισμός της λέξης, Κριτήριο I, επιτυχής χρήση της λέξης σε πρόταση, Κριτήριο II καθώς και επιτυχής επιλογή της σημασίας της λέξης από τις τέσσερις εναλλακτικές προτάσεις, Κριτήριο III). Κάθε σημασία (κυριολεκτική ή μεταφορική) που απαντούσε το υποκείμενο για κάθε μια λέξη θεωρούνταν σωστή, αρκεί να αναφερόταν στο οικείο λήμμα του Λεξικού Ιδρ. Τριανταφυλλίδη (1998).

Επιπλέον, η ερευνήτρια καθόλη τη διάρκεια της συνέντευξης εστίαζε σε κάποιες σημαντικές περιπτώσεις που είναι οι εξής:

Αρχικά, στην περίπτωση που το εκάστοτε υποκείμενο αντιλαμβανόταν κάποιο παράγωγο επίρρημα σε -α (εξεταζόμενη λέξη) ως ονομαστική πληθυντικού ουδετέρου γένους (π.χ. καθαρά) ή ως ονομαστική ενικού θηλυκού γένους (π.χ. γενναία), από το οποίο προήλθε το εξεταζόμενο επίρρημα και το όριζε σωστά, αλλά

με διαφορετική γραμματική κατηγορία, η σημασία της λέξης προσμετρούνταν ως σωστή και κατατασσόταν στην γραμματική κατηγορία που το κατάτασσε με την απάντηση το υποκείμενο. Για παράδειγμα: Ερ.: «Τι σημαίνει η λέξη καθαρά;», Υπ.: «Καθαρά ρούχα, αυτά που δεν είναι λερωμένα», Ερ.: «Μήπως ξέρεις εάν η λέξη καθαρά σημαίνει τίποτα άλλο;», Υπ.: «Όχι, μόνο αυτό».

Επιπρόσθετα, στην περίπτωση που το υποκείμενο απέδιδε λανθασμένα στην εξεταζόμενη λέξη τη σημασία κάποιας λέξης ομόηχης, ακόμα και κατά τη διάρκεια των διερευνητικών ερωτήσεων, η λέξη αυτή ήταν αποδεκτή ως μη κατανοητή από το υποκείμενο αυτό. Για παράδειγμα, Ερ.: «Τι σημαίνει η λέξη δύο (δίο);», Υπ.: «Είναι ένας αριθμός», Ερ.: «Μήπως ξέρεις εάν η λέξη δύο σημαίνει κάτι άλλο; Μήπως ξέρεις κάποια άλλη λέξη που να ακούγεται όπως αυτή αλλά να σημαίνει κάτι άλλο;» Υπ.: «Όχι».

Στην περίπτωση που το υποκείμενο αντιλαμβανόταν την εξεταζόμενη λέξη ως κάποια άλλη παρώνυμή της ή όταν κατανοούσε η ερευνήτρια να συμβαίνει κάτι τέτοιο, διευκρίνιζε στο υποκείμενο τη φωνολογική διαφορά των δύο παρώνυμων λέξεων και επαναλάμβανε την ερώτηση για την εξεταζόμενη λέξη. Για παράδειγμα: Ερ.: «Τι σημαίνει η λέξη σιμώνω;», Υπ.: «Φτιάχνω ψωμί με τα χέρια», Ερ.: «Αυτό σημαίνει η λέξη ζυμώνω αλλά για τη λέξη σιμώνω. Μήπως ξέρεις τι σημαίνει η λέξη σιμώνω;».

Καθόλη τη διάρκεια της συνέντευξης, η ερευνήτρια έκανε χρήση μαγνητοφώνου, ώστε να ηχογραφεί τις απαντήσεις των υποκειμένων καθώς επίσης κατέγραφε στο ειδικό Δελτίο Συνέντευξης τις σωστές απαντήσεις του υποκειμένου, το κριτήριο με το οποίο απέδωσε σωστά τη σημασία της εκάστοτε λέξης και τέλος τη χρονική διάρκεια της συνέντευξης (Οικονομίδης, 2003:149-185).

5.4 Peabody Picture Vocabulary Test- Revised (P.P.V.T.-R.), Form L.

Το Peabody Picture Vocabulary Test είναι ένα εργαλείο μέτρησης και αξιολόγησης του δεκτικού – αντιληπτικού λεξιλογίου ενός ατόμου σε επίπεδο μιας λέξης. Η αρχική έκδοση του εργαλείου μέτρησης κατασκευάστηκε και δημοσιεύτηκε

από τους Dunn και Dunn το έτος 1959. Έπειτα, αντικαταστήθηκε με τη συγκεκριμένη εξελιγμένη έκδοση και δημοσιεύθηκε από τους Lloyd M. Dunn και Leota M. Dunn το έτος 1981. Το συγκεκριμένο ερευνητικό εργαλείο έχει σταθμιστεί στην ελληνική γλώσσα από τους Σιδέρη, Μουζάκη, Σίμο και Πρωτόπαπα (2006), με απώτερο σκοπό τη χρήση του και στη χώρα μας.

Το συγκεκριμένο τεστ θεωρείται ένα εξειδικευμένο εργαλείο αξιολόγησης, το οποίο αναδεικνύει το βαθμό απόκτησης του λεξιλογίου ενός ατόμου για την ομιλούμενη γλώσσα της χώρας στην οποία χρησιμοποιείται και στην συγκεκριμένη περίπτωση είναι η Ελληνική. Το Peabody Picture Vocabulary Test- Revised (P.P.V.T.-R.) είναι ένα εργαλείο αξιολόγησης που μετρά μια πτυχή της γενικής νοημοσύνης του ατόμου, η οποία είναι το λεξιλόγιο. Επιπλέον, το P.P.V.T.-R. έχει κάποια χαρακτηριστικά τα οποία το καθιστούν εύχρηστο από την ομάδα χορήγησης του και κατάλληλο για την χορήγηση σε ένα ευρύ φάσμα ατόμων.

Αρχικά, η χορήγηση του P.P.V.T.-R. είναι μεμονωμένη. Το τεστ αυτό έχει γρήγορη και εύκολη χορήγηση αλλά και εφαρμογή, με δυνατότητα απάντησης-ανταπόκρισης από το εξεταζόμενο άτομο χωρίς να υπάρχει ο χρονικός περιορισμός, έτσι η διάρκεια χορήγησης του τεστ υπολογίζεται περίπου στα 15 -20 λεπτά της ώρας.

Έπειτα, υπάρχει αντικειμενικός και άμεσος τρόπος βαθμολόγησης καθώς υπάρχουν κάποιοι βασικοί κανόνες οι οποίοι αναδεικνύουν την ερμηνεία των αποτελεσμάτων που πιθανόν να δώσει το τεστ. Επιπλέον, με τη χορήγηση του συγκεκριμένου τεστ καλύπτεται ένα ευρύ ηλικιακό φάσμα ατόμων, στο οποίο μπορεί να χορηγηθεί, από 2,60 έως 40 ετών. Όσον αφορά το εξεταζόμενο υποκείμενο, δεν απαιτείται αναγνωστική ικανότητα, ούτε προφορική – λεκτική ή γραπτή απάντηση – ανταπόκριση για την συλλογή των δεδομένων. Τέλος, ο εξεταστής δεν χρειάζεται ειδικής εκπαίδευσης ή κατάρτισης για τη διαδικασία χορήγησης του τεστ αυτού.

Σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, η διαδικασία χορήγησης του συγκεκριμένου τεστ λεξιλογίου θεωρείται ιδιαίτερα εύκολη για τον εκάστοτε εξεταστή αλλά και για τον εκάστοτε εξεταζόμενο, καθώς μπορεί να χορηγηθεί σε άτομα με διανοητική αναπηρία, σε άτομα με σοβαρές γλωσσικές διαταραχές, συναισθηματικές διαταραχές αλλά και διαταραχές συμπεριφοράς. Κατά τη διάρκεια χορήγησης του τεστ δεν απαιτείται αναγνωστική ικανότητα ή ικανότητα γραπτής ανταπόκρισης, έτσι το τεστ έχει τη δυνατότητα χορήγησης σε άτομα που δεν έχουν την ικανότητα ανάγνωσης ή που παρουσιάζουν προβλήματα γραπτού λόγου, καθώς οι

απαντήσεις δίνονται με την ανάδειξη της εκάστοτε εικόνας από το άτομο που εξετάζεται.

Επιπλέον, δεν υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ του εξεταστή και του εξεταζόμενου, ως αποτέλεσμα το τεστ να θεωρείται λιγότερο «απειλητικό» σε σχέση με άλλα τεστ που εξετάζουν το λεξιλόγιο. Έτσι, δίνεται η δυνατότητα συμμετοχής τόσο των αυτιστικών όσο και των ψυχωτικών ατόμων που μπορούν να υλοποιήσουν με επιτυχία το τεστ αυτό. Οι εικόνες που παρουσιάζονται είναι ασπρόμαυρα, απλά και ξεκάθαρα σκίτσα, με αποτέλεσμα να υπάρχει η δυνατότητα χορήγησης και σε άτομα που αντιμετωπίζουν οπτικές – αντιληπτικές δυσκολίες. Από τη διαδικασία χορήγησης αποκλείονται τα κωφά άτομα, καθώς δεν έχουν τη δυνατότητα ακοής των λέξεων και τα τυφλά άτομα καθώς δεν έχουν τη δυνατότητα όρασης των εικόνων που απαρτίζουν το τεστ. Επιπρόσθετα, η μεμονωμένη χορήγηση του τεστ βοηθά τα άτομα που δυσκολεύονται να συνεργαστούν και να λάβουν μέρος σε ομαδικά τεστ.

Το P.P.V.T.-R. τεστ μπορεί να εφαρμοστεί και να χορηγηθεί στον επαγγελματικό τομέα, σε άτομα για την στελέχωση θέσεων σε εταιρίες, με σκοπό την ανάδειξη στοιχείων για την κατανόηση αλλά και τη χρήση του λεξιλογίου.

Επιπλέον, η εφαρμογή του συγκεκριμένου τεστ φαίνεται χρήσιμη για την διεξαγωγή ερευνητικών εργασιών και μελετών, αφού η μη χρονοβόρα χορήγηση και βαθμολόγηση αναδεικνύει σημαντικές πληροφορίες για τα υποκείμενα σε αρκετές επιστημονικές μελέτες.

Στον τομέα της εκπαίδευσης το τεστ αυτό είναι ικανό να αναδείξει τον δείκτη πρόβλεψης της σχολικής αποτυχίας και την ανάδειξη ευφυών ή γλωσσικά υποβαθμισμένων παιδιών. Θεωρείται κατάλληλο για τον προσδιορισμό των «αδύνατων» μαθητών σε σχέση με μια μέτρηση για την σχολική αποτυχία. Επιπλέον, στην προσχολική ηλικία λόγω της σημασίας του λεξιλογίου ως δείκτη ανάπτυξης των παιδιών μπορεί να θεωρηθεί κατάλληλο για χορήγηση ακόμα και σε μικρότερα παιδιά.

5.4.1 Η σύνθεση του τεστ.

Η συγκεκριμένη έκδοση του εργαλείου αξιολόγησης, η οποία έχει προσαρμοστεί στη ελληνική γλώσσα περιλαμβάνει 173 καρτέλες (σταυροειδώς

χωρισμένες σε τέσσερις εικόνες) σημασιολογικής αναγνώρισης λέξεων αυξανόμενης δυσκολίας. Ενώ η αγγλική έκδοση του συγκεκριμένου εργαλείου αξιολόγησης περιελάμβανε 175 καρτέλες σημασιολογικής αναγνώρισης λέξεων.

Σε κάθε μια από τις καρτέλες του τεστ διαγράφεται ένα ασπρόμαυρο, απλό και ξεκάθαρο σκίτσο, στο οποίο εικονογραφείται μια ενέργεια ή ένα αντικείμενο. Το υποκείμενο καλείται να υποδείξει με το χέρι του, στην εκάστοτε καρτέλα την μια εκ των τεσσάρων εικόνων που απεικονίζει τη λέξη που εκφέρεται προφορικά (ουσιαστικό, ρήμα ή επίθετο) μέσω του H/Y ή μέσω του εξεταστή σε περίπτωση που δεν έχει επιτευχθεί η ακρόαση. Η χορήγηση του P.P.V.T.- R. γίνεται ατομικά, σε κάθε ένα από τα υποκείμενα της έρευνας.

5.4.2 Παρουσίαση και χορήγηση του τεστ στο εξεταζόμενο άτομο.

Το P.P.V.T. –R., form L ήταν το δεύτερο τεστ που χορηγήθηκε στα υποκείμενα της έρευνας αυτής. Το συγκεκριμένο τεστ χορηγήθηκε εξ' ολοκλήρου με τη βοήθεια του H/Y.

Αρχικά, εξηγήσαμε προφορικά στο εκάστοτε υποκείμενο της έρευνας τη διαδικασία χορήγησης του συγκεκριμένου τεστ. Για την αποτελεσματικότερη κατανόηση της διαδικασίας χορήγησης από το εκάστοτε υποκείμενο, παρουσιάσαμε πέντε καρτέλες πανομοιότυπες με τις καρτέλες που απαρτίζουν το τεστ, με σκοπό την ανάδειξη των ορθών εικόνων. Οι πέντε καρτέλες εμφανίζονταν στην οθόνη του ηλεκτρονικού υπολογιστή μία κάθε φορά, καθώς η εξετάστρια εκφωνούσε μια λέξη που αντιστοιχούσε σε μια μόνο εικόνα εκ των τεσσάρων της κάθε καρτέλας. Έτσι, το υποκείμενο καλούνταν να υποδείξει στην οθόνη του υπολογιστή, τη σωστή εικόνα που αντιστοιχούσε στη λέξη που είχε εκφωνηθεί από την εξετάστρια. Με την ολοκλήρωση των πέντε δοκιμαστικών λέξεων και όταν το υποκείμενο ήταν έτοιμο, προχωρούσαμε στην υλοποίηση της εξέτασης.

Πριν την έναρξη της εξέτασης, η ερευνήτρια κατέγραφε ηλεκτρονικά την χρονολογική ηλικία, το φύλο του εκάστοτε υποκειμένου, καθώς και την ημερομηνία και την ώρα της έναρξης της διαδικασίας. Σε κάθε ένα από τα υποκείμενα της έρευνας δινόταν και ένας αριθμητικός κωδικός, ο οποίος θα χρησιμοποιούνταν για

την αρχειοθέτηση των απαντήσεων στον Η/Υ και για την μετέπειτα αποκωδικοποίηση των απαντήσεων που είχαν δοθεί από τα υποκείμενα της έρευνας. Κατά τη διάρκεια πληκτρολόγησης της χρονολογικής ηλικίας του υποκειμένου εμφανιζόταν στην οθόνη του Η/Υ η κατάλληλη καρτέλα, με σκοπό την έναρξη της επίσημης εξέτασης. Η λέξη- στόχος εκφωνούνταν από τον Η/Υ και το υποκείμενο σε περίπτωση εξοικειώσής του με τον ηλεκτρονικό υπολογιστή, ήταν σε θέση να χρησιμοποιήσει το «ποντίκι» και να καταδείξει μια από τις τέσσερις εικόνες που αντιστοιχούσαν στην λέξη. Σε περίπτωση που το υποκείμενο δεν είχε εξοικείωση με τη χρήση του «ποντικιού», η εξετάστρια παρενέβαινε ως εκτελεστικό όργανο και μάρκαρε τις απαντήσεις που τις υποδείκνυε ο εξεταζόμενος στην οθόνη του ηλεκτρονικού υπολογιστή. Όλα τα υποκείμενα της έρευνας ήταν σε θέση να χειρίζονται το συγκεκριμένο βοηθητικό εξάρτημα του ηλεκτρονικού υπολογιστή, με αποτέλεσμα ο ρόλος της εξετάστριας να ήταν βοηθητικός στην παρακολούθηση και τον έλεγχο της πορείας της διαδικασίας. Η διαδικασία εξέτασης συνεχιζόταν με αυξανόμενη δυσκολία, ενώ διακόπτονταν αυτόματα όταν το υποκείμενο αποτύγχανε στην ορθή υπόδειξη 8 λέξεων σε 10 διαδοχικές ερωτήσεις. Η βαθμολογία του εκάστοτε υποκειμένου καθοριζόταν από την αφαίρεση του συνολικού αριθμού των λανθασμένων απαντήσεων από τον αριθμό της τελευταίας ερώτησης στην οποία κατόρθωσε να επιτύχει ο εξεταζόμενος.

Σκόπιμο είναι να αναφερθεί ότι η διεξαγωγή του συγκεκριμένου εργαλείου αξιολόγησης θεωρήθηκε από τα υποκείμενα της έρευνας, ως η πιο ελκυστική και εύκολη, λόγω της χρήσης του ηλεκτρονικού υπολογιστή και την χρήση εικόνων για την υπόδειξη των απαντήσεων.

5.5 Αθηνά Τεστ.

5.5.1 Κατασκευή και Στάθμιση του Αθηνά Τεστ.

Το Αθηνά Τεστ κατασκευάστηκε και σταθμίστηκε στο ψυχομετρικό εργαστήριο του τομέα Ψυχολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Η

διαδικασία κατασκευής και στάθμισης του συγκεκριμένου ερευνητικού εργαλείου διήρκησε επτά χρόνια και είχε τις εξής φάσεις:

Α) Φάση: Περιλαμβάνει αποφάσεις για την κατασκευή καθεμιάς επιμέρους κλίμακας σε προκαταρκτική μορφή (καθορισμός σκοπού και μορφής κάθε κλίμακας, περιγραφή ερωτήσεων κλπ).

Β) Φάση: Δοκιμαστική χορήγηση της προκαταρκτικής μορφής του τεστ και η ετοιμασία της τελικής μορφής του τεστ. (Το τεστ χορηγήθηκε σε διάφορες ομάδες παιδιών περίπου 500 παιδιά).

Γ) Φάση: Περιλαμβάνει τη χορήγηση της τελικής μορφής του τεστ σε συστηματικά επιλεγμένο δείγμα παιδιών κάτω από πραγματικές συνθήκες για τη στάθμιση του τεστ (660 παιδιά 5ετών-9ετών).

Το Αθηνά τεστ είναι μια δέσμη από επιμέρους διαγνωστικές δοκιμασίες δεκατέσσερις κύριες και μια συμπληρωματική, οι οποίες αξιολογούν ένα ευρύτατο φάσμα νοητικών, αντιληπτικών, ψυχογλωσσικών και κινητικών διεργασιών. Οι κλίμακες αυτές, σχετίζονται με τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα παιδιά, για να ανταποκριθούν στις μαθησιακές απαιτήσεις του σχολικού περιβάλλοντος.

Οι δοκιμασίες του τεστ είναι σε μορφή ψυχομετρικών κλιμάκων και αξιολογούν το επίπεδο και το ρυθμό ανάπτυξης του παιδιού, τόσο στις δεκαπέντε επιμέρους κλίμακες του τεστ, όσο και σε πέντε τομείς ανάπτυξης, όπως είναι η νοητική ικανότητα, η άμεση μνήμη ακολουθιών, η ολοκλήρωση ελλιπών παραστάσεων, η γραφο- φωνολογική ενημερότητα και η νευρο- ψυχολογική ωριμότητα.

Οι επιμέρους κλίμακες του Αθηνά τεστ ταξινομημένες κατά τομείς ανάπτυξης είναι οι εξής: Στον τομέα της νοητικής ικανότητας συμπεριλαμβάνονται οι γλωσσικές αναλογίες, η αντιγραφή σχημάτων και το λεξιλόγιο. Στον δεύτερο τομέα ανάπτυξης που είναι η μνήμη ακολουθιών, συμπεριλαμβάνονται η μνήμη αριθμών, οι κοινές ακολουθίες, η μνήμη εικόνων και η μνήμη σχημάτων. Στον τρίτο τομέα ανάπτυξης που είναι η ολοκλήρωση παραστάσεων έχουμε ως επιμέρους κλίμακες την ολοκλήρωση προτάσεων και την ολοκλήρωση λέξεων. Στον τέταρτο τομέα ανάπτυξης, τη γραφο- φωνολογική ενημερότητα, υπάρχουν ως επιμέρους κλίμακες η διάκριση γραφημάτων, η διάκριση φθόγγων και η σύνθεση φθόγγων. Και τέλος, στην νευρο- ψυχολογική ωριμότητα συμπεριλαμβάνονται ως επιμέρους τομείς ο οπτικό - κινητικός συντονισμός, η αντίληψη «δεξιού- αριστερού» και η πλευρίωση.

Το υλικό που απαιτείται για τη χορήγηση και τη βαθμολόγηση των κλιμάκων του Αθηνά τεστ αποτελείται από έντυπα, βιβλία και φυλλάδια, από δελτία με εικόνες

κοινών αντικειμένων και με γεωμετρικά- αφηρημένα σχήματα, καθώς και από κοινά μικροαντικείμενα.

5.5.2 Η σύνθεση του Αθηνά Τεστ.

Το Αθηνά Τεστ είναι ένα ερευνητικό εργαλείο το οποίο χορηγείται ατομικώς. Ο εξεταστής και το υποκείμενο κάθονται σε ένα τραπεζάκι ο ένας απέναντι από τον άλλο, σε ένα ήσυχο δωμάτιο, όπως σε μια ατομική συνέντευξη. Στο συγκεκριμένο τεστ το υποκείμενο καλείται να εκτελέσει ποικίλες δραστηριότητες οι οποίες διαφέρουν από κλίμακα σε κλίμακα. Οι ερωτήσεις άλλοτε είναι εντολές, άλλοτε είναι ερωτήσεις που απαιτούν μια προφορική απάντηση από το υποκείμενο και άλλοτε καλείται να γράψει κάτι. Επιπλέον, σκοπός του συγκεκριμένου ερευνητικού εργαλείου είναι ο εντοπισμός των υποκειμένων με χαμηλή ελλειμματική ανάπτυξη.

Οι δοκιμασίες του Αθηνά Τεστ αξιολογούν ατομικά το επίπεδο και το ρυθμό ανάπτυξης του παιδιού ως προς : τη νοητική ικανότητα, την άμεση μνήμη ακολουθιών, την ολοκλήρωση παραστάσεων, τη γραφο-φωνολογική ενημερότητα και τέλος, τη νευρο-ψυχολογική ενημερότητα.

Για τις έξι κλίμακες «Γλωσσικές αναλογίες», «Λεξιλόγιο», «Ολοκλήρωση προτάσεων», «Ολοκλήρωση λέξεων», «Διάκριση φθόγγων» και «Σύνθεση φθόγγων» ο αριθμός των λανθασμένων απαντήσεων που απαιτείται για να τερματιστεί η εξέταση έχει οριστεί σε 4 συνεχόμενες ερωτήσεις.

Στη συγκεκριμένη ερευνητική εργασία χρησιμοποιήσαμε από το Αθηνά τεστ μόνο την επιμέρους κλίμακα του λεξιλογίου. Η κλίμακα «Λεξιλόγιο» αξιολογεί το βαθμό της οργάνωσης των εννοιών εκ μέρους του παιδιού, τόσο της οριζόντιας (τον εννοιολογικό πλούτο) όσο και της κάθετης – ιεραρχικής (το βαθμό αφαίρεσης – γενίκευσης των εννοιών. Αποτελείται από 20 λέξεις – έννοιες ποικίλου περιεχομένου (αντικείμενα, καταστάσεις, δράσεις) όπως για παράδειγμα «Σφυρί», «Δειλός», «Θλίψη», «Παραμελώ» κ.λπ. Ο εξεταστής εξηγεί στο παιδί ότι θα του διαβάσει τις λέξεις αυτές, (μια κάθε φορά) και το παιδί καλείται να δώσει το εννοιολογικό περιεχόμενο των λέξεων αυτών, λέγοντας ότι γνωρίζει για τις λέξεις – έννοιες αυτές. Ο εξεταστής διαβάζει τις λέξεις από το φυλλάδιο εξέτασης και καταγράφει αυτολεξεί (στο φυλλάδιο εξέτασης) τις απαντήσεις του παιδιού. Επιπλέον, ο εξεταστής διαβάζει αργά και καθαρά,

ώστε το παιδί να ακούει καθαρά τις 20 λέξεις-έννοιες, μια κάθε φορά, προτάσσοντας τη φράση: «Τι είναι _____;» ή «Τι σημαίνει _____;».

Η βαθμολόγηση όλων των ερωτήσεων που απαρτίζουν την κλίμακα «λεξιλόγιο» γίνεται με τους βαθμούς: 2 για απαντήσεις που αναφέρονται σε «περιεκτικότερες-υπερκεείμενες έννοιες» (πχ Συγγενείς είναι το σόι, ή με το σφυρί καρφώνουμε πρόκες) 1 για απαντήσεις που αναφέρονται σε «συγκεκριμένες καταστάσεις» και «επιμέρους περιπτώσεις» (πχ Συγγενής είναι ο θείος και η θεία ή με το σφυρί καρφώνουμε το κάδρο) και 0 για την απουσία απάντησης, για λανθασμένη απάντηση ή για απαντήσεις που χαρακτηρίζονται από ασαφές περιεχόμενο.

Επομένως η βαθμολογία της κάθε ερώτησης εξαρτάται από το «περιεχόμενο» και τη «σαφήνεια» της κάθε απάντησης, καθώς και από το βαθμό της «ιεραρχικής οργάνωσης των εννοιών» (βαθμός αφαίρεσης-γενίκευσης). Το άθροισμα των μονάδων στις 20 ερωτήσεις είναι ο αρχικός βαθμός του παιδιού στην κλίμακα. Ο βαθμός αυτός καταχωρείται στο φυλλάδιο εξέτασης στο αντίστοιχο τετραγωνάκι. Η ανώτερη δυνατή βαθμολόγηση είναι ο βαθμός 40. Αν το παιδί αποτύχει σε 4 συνεχόμενες ερωτήσεις, η χορήγηση της κλίμακας τερματίζεται. Επιπλέον, δεν λαμβάνονται υπόψη η κομψότητα ή η ποσότητα της γλωσσικής έκφρασης του παιδιού και γίνονται δεκτές όλες οι αναγνωρισμένες- δόκιμες σημασίες κάθε λέξης (π.χ. παρατηρώ= βλέπω, μαλώνω).

5.5.3 Τρόπος χορήγησης του Αθηνά τεστ.

Για τη χορήγηση του συγκεκριμένου ερευνητικού εργαλείου, όπως και των δύο που προαναφέρθηκαν, η εξετάστρια διεξήγαγε την συνέντευξη με το εκάστοτε υποκείμενο σε ένα ήσυχο χώρο, μακριά από φασαρία και την επιρροή εξωτερικών παραγόντων. Αρχικά, ζήτησε από το υποκείμενο να καθίσει σε μια καρέκλα που βρισκόταν μπροστά από ένα τραπέζι, ενώ εκείνη καθόταν απέναντι από το υποκείμενο. Τα δελτία συμπλήρωσης του τεστ ήταν ακουμπισμένα μπροστά στην ερευνήτρια, έτσι ώστε το υποκείμενο να μην έχει κάποια οπτική επαφή με τις σημειώσεις που κρατούσε τη κατά τη διάρκεια της συνέντευξης.

Εξήγησε λεπτομερώς τη διαδικασία συνέντευξης, λέγοντας τα εξής: «Θα σου πω κάποιες λέξεις και εσύ θέλω να μου πεις τι σημαίνουν!», «Είσαι έτοιμος/η;». Η εξετάστρια, αρχικά ξεκίνησε με τα παραδείγματα που προϋπάρχουν της κλίμακας του λεξιλογίου και έπειτα συνέχισε με τις λέξεις- έννοιες που απαρτίζουν την κλίμακα αυτή. Η εκφώνηση των λέξεων- εννοιών γινόταν με καθαρή και δυνατή φωνή από την εξετάστρια, έτσι ώστε να μην υπάρχει πιθανότητα σύγχυσης των λέξεων με κάποια άλλη λέξη. Κατά τη διάρκεια της απάντησης του υποκειμένου, η εξετάστρια συμπλήρωνε στο φυλλάδιο απαντήσεων, δίπλα δηλαδή από κάθε λέξη- έννοια, λεπτομερώς τις απαντήσεις που δίνονταν από το υποκείμενο.

Η διακοπή χορήγησης της συγκεκριμένης κλίμακας του Αθηνά τεστ, τελείωνε τη στιγμή που το υποκείμενο έδινε τέσσερις συνεχόμενες μη έγκυρες απαντήσεις για τις λέξεις – έννοιες που του είχαν ερωτηθεί. Παρόλα αυτά τα περισσότερα υποκείμενα κατόρθωσαν να ολοκληρώσουν τις 20 λέξεις – έννοιες, δίνοντας ορθές απαντήσεις.

5.6 Η διαδικασία της έρευνας.

Η ερευνητική δραστηριότητα πραγματοποιήθηκε κατά το χρονικό διάστημα από 10 Μαρτίου έως 10 Απριλίου 2013 στα ιδιωτικά νηπιαγωγεία, στα οποία φοιτούσαν τα υποκείμενα της έρευνας. Η ερευνήτρια αφού επισκέφθηκε κάθε ιδιωτικό νηπιαγωγείο ξεχωριστά, ζήτησε την άδεια των διευθυντών και μίλησε με τους εκπαιδευτικούς των τμημάτων όπου φοιτούσαν παιδιά της ανάλογης ηλικίας που είχαν ορισθεί ως υποκείμενα της έρευνας.

Έπειτα, από παράκληση των διευθυντών των εκάστοτε σχολείων, συνέταξε μια συστατική επιστολή στην οποία ενημέρωνε τους γονείς των παιδιών για το σκοπό της έρευνας, για την απόκρυψη των προσωπικών στοιχείων των παιδιών και την απόλυτη εχεμύθεια κατά την διάρκεια εξαγωγής των αποτελεσμάτων.

Με την ολοκλήρωση των ενεργειών αυτών, ξεκίνησε η χορήγηση των τριών εργαλείων μέτρησης, σε κάθε ένα παιδί ξεχωριστά. Αρχικά, χορηγήσαμε το πρώτο κριτήριο αξιολόγησης, το τεστ δεκτικού λεξιλογίου παιδιών ηλικίας 5;5 – 6;5 ετών σε όλα τα υποκείμενα της έρευνας και έπειτα περάσαμε στη χορήγηση των άλλων δύο

τεστ, του Peabody Picture Vocabulary Test- Revised (P.P.V.T.-R.) Form L και του τεστ Αθηνά.

Η συνέντευξη διεξαγόταν ατομικά, με ένα μόνο νήπιο τη φορά, σε κάποιο ήσυχο μέρος του νηπιαγωγείου (αίθουσα εκδηλώσεων, γραφείο νηπιαγωγού). Η διεξαγωγή της συνέντευξης αυτής γινόταν με παιγνιώδη τρόπο, έτσι ώστε τα υποκείμενα να αισθανθούν οικεία με την εξετάστρια και να υλοποιηθεί η συνέντευξη σε ένα κλίμα οικείο και φιλικό για τα παιδιά.

Την ημέρα της διεξαγωγής των συνεντεύξεων, η εξετάστρια φρόντιζε να βρίσκεται στο σχολικό χώρο πολύ πριν από την προέλευση των νηπίων, με σκοπό να προετοιμάσει το χώρο όπου θα πραγματοποιούνταν η συνέντευξη. Τοποθετούσε τις καρέκλες αλλά και τα εργαλεία εξέτασης στη σωστή τους θέση, όπως ήταν ο ηλεκτρονικός υπολογιστής, το μαγνητόφωνο και τα δελτία συνεντεύξεως. Τα δελτία συνεντεύξεως ήταν απαραίτητα και για τα τρία τεστ, αφού η ερευνήτρια συμπλήρωνε τις απαντήσεις των υποκειμένων. Ο ηλεκτρονικός υπολογιστής χρησιμοποιήθηκε για τη χορήγηση του Peabody Picture Vocabulary Test- Revised, καθώς ήταν και το μοναδικό εργαλείο το οποίο κέντριζε την προσοχή των υποκειμένων.

Η ερευνήτρια καλημερίζοντας αρχικά το εκάστοτε υποκείμενο, εξηγούσε τη διαδικασία χορήγησης του τεστ και έπειτα, εκφωνούσε τα παραδείγματα έτσι ώστε να κατανοήσει το υποκείμενο τη διαδικασία συνέντευξης. Αρχικά, χορηγούσε το τεστ Δεκτικού Λεξιλογίου του Οικονομίδη και στην συνέχεια τα άλλα δύο τεστ λεξιλογίου. Άφηνε ένα μικρό χρονικό περιθώριο για να ξεκουραστούν τα υποκείμενα και συνέχιζε τη διαδικασία με τη χορήγηση του Αθηνά τεστ και τέλος, του P.P.V.T.-R. Τεστ. Με τη λήξη των τριών τεστ από το εκάστοτε υποκείμενο, τελείωνε και η συνέντευξη- χορήγηση.

Για την ευκολότερη επεξεργασία και ανάλυση των δεδομένων που συλλέξαμε, η ερευνήτρια είχε δημιουργήσει ένα Πρωτόκολλο Συνέντευξης για κάθε ένα από τα υποκείμενα της έρευνας, όπου εκεί κατέγραφε τις απαντήσεις που δόθηκαν για κάθε ένα από τα τεστ ξεχωριστά. Επιπλέον, στο Πρωτόκολλο Συνέντευξης καταγραφόταν με τη βοήθεια της νηπιαγωγού και του βιβλίου μητρώου του νηπιαγωγείου, τα προσωπικά στοιχεία του εκάστοτε υποκειμένου, όπως ήταν το όνομα, τη γεωγραφική περιοχή κατοικίας του υποκειμένου, την ηλικία και το φύλο του.

Για την υλοποίηση της συγκεκριμένης έρευνας συντάξαμε 60 Πρωτόκολλα Συνέντευξης ένα για κάθε υποκείμενο, στο οποίο συμπεριλαμβάνονταν και τα τρία τεστ. Στο Πρωτόκολλο αυτό, εκτός από τις απαντήσεις των υποκειμένων

αναγραφόταν η ημερομηνία και η ώρα εξέτασης και τα προσωπικά στοιχεία των υποκειμένων.

Αφού κωδικοποιήθηκαν όλες οι απαντήσεις των υποκειμένων, τα δεδομένα της έρευνάς μας εισήχθησαν στον ηλεκτρονικό υπολογιστή. Η οργάνωση επομένως και ανάλυση των εμπειρικών δεδομένων έγινε με τη βοήθεια του ηλεκτρονικού υπολογιστή, και συγκεκριμένα με τη χρησιμοποίηση του στατιστικού προγράμματος S.P.S.S. (Howitt, & Cramer, 2010). Το S.P.S.S. προσφέρει στον ερευνητή μεγάλες δυνατότητες, αρχίζοντας από την κατασκευή αρχείων με τα δεδομένα και συνεχίζοντας με την παρουσίαση των στατιστικών αναλύσεων και την κατασκευή στατιστικών γραφικών (Κατσίλης, 1998, 77).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας τα οποία περιγράφουν τις επιδόσεις των υποκειμένων στις τρεις δοκιμασίες στις οποίες επιδόθηκαν.

6.1 Δείγμα.

Το δείγμα της έρευνας περιλαμβάνει 60 νήπια, με μέσο όρο ηλικίας 5,10 έτη, τυπική απόκλιση 0,303 έτη και εύρος 5 έως 6 έτη, 41 (68%) αγόρια και 19 (32%) κορίτσια. Όπως αναγράφεται και στον Πίνακα 1, το 68% του δείγματος (41 νήπια) είναι αγόρια και το 32% (19 νήπια) είναι κορίτσια. Είναι εμφανές από τον πίνακα που ακολουθεί ότι το ποσοστό των νηπίων διέφερε σημαντικά ως προς την ηλικία

Πίνακας 1. Κατανομή (απόλυτες και σχετικές συνδυαστικές συχνότητες) νηπίων ως προς το φύλο και την ηλικία.

Ηλικία	Φύλο				Σύνολο	
	Αγόρια		Κορίτσια		f	%
	f	%	f	%		
5 έτη	39	95,1%	15	78,9%	54	90%
6 έτη	2	4,9%	4	21,1%	6	10%
Σύνολο	41	68%	19	32%	60	100%

Σημείωση: Οι σχετικές συνδυαστικές συχνότητες έχουν υπολογιστεί ως προς το φύλο.

Ως προς την περιοχή μόνιμης κατοικίας το 63,3% (38 νήπια) προέρχονται από αστική περιοχή και το 36,7% (22 νήπια) προέρχονται από ημιαστική περιοχή. Το 48,8% (20 αγόρια) προέρχονται από αστική περιοχή, το 51,2% (21 αγόρια) προέρχονται από ημιαστική περιοχή, ενώ το 94,7% (18 κορίτσια) προέρχονται από

αστική περιοχή και μόλις το 5,3% (1 κορίτσι) προέρχεται από ημιαστική περιοχή (Πίνακας 2).

Πίνακας 2. Κατανομή (απόλυτες και σχετικές συνδυαστικές συχνότητες) νηπίων ως προς την περιοχή μόνιμης κατοικίας και το φύλο.

Περιοχή κατοικίας	Φύλο				Σύνολο	
	Αγόρια		Κορίτσια			
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Αστική	20	48,8%	18	94,7%	38	63,3%
Ημιαστική	21	51,2%	1	5,3%	22	36,7%
Σύνολο	41	68%	19	32%	60	100%

Σημείωση: Οι σχετικές συνδυαστικές συχνότητες έχουν υπολογιστεί ως προς το φύλο.

6.2 Ευρήματα.

Για να διερευνηθούν **α.** οι διαφορές μεταξύ αγοριών και κοριτσιών στις δοκιμασίες του τεστ- Οικονομίδη, της Δοκιμασίας Peabody Picture Vocabulary Test και της Δοκιμασίας λεξιλογίου του Αθηνά τεστ, **β.** οι διαφορές μεταξύ παιδιών από αστικές και ημιαστικές περιοχές στις Δοκιμασίες του τεστ-Οικονομίδη, της Δοκιμασίας Peabody Picture Vocabulary Test και της Δοκιμασίας λεξιλογίου του Αθηνά τεστ κάναμε χρήση της μεθόδου t-test.

Τα ποσοστά των μαθητών με υψηλές, μέτριες και χαμηλές βαθμολογίες στις Δοκιμασίες του τεστ- Οικονομίδη, της Δοκιμασίας Peabody Picture Vocabulary Test και της Δοκιμασίας λεξιλογίου του Αθηνά τεστ διερευνήθηκαν με περιγραφικές αναλύσεις των εκατοστιαίων ποσοστών.

Επιπλέον, για να εξεταστεί η σχέση μεταξύ μέσων όρων των ενοτήτων του τεστ-Οικονομίδη με τους μέσους όρους των υπολοίπων δοκιμασιών (Δοκιμασία Peabody Picture Vocabulary Test, Δοκιμασία λεξιλογίου του Αθηνά τεστ)

πραγματοποιήθηκαν αναλύσεις συσχέτισης με συντελεστή συσχέτισης το Δείκτη Pearson r.

6.3 Τεστ- Οικονομίδα ως προς το φύλο και την περιοχή κατοικίας των νηπίων.

Οι διαφορές στη βαθμολογία του τεστ-Οικονομίδα ως προς το φύλο και την περιοχή κατοικίας των νηπίων εξετάστηκαν με τη χρήση του t-test για ανεξάρτητα δείγματα. Οι λεξιλογικές κατηγορίες (οι πτυχές του δεκτικού λεξιλογίου που ερευνήσαμε : 1. συνολικό δεκτικό λεξιλόγιο και τέσσερις γραμματικές κατηγορίες: 2. ουσιαστικά, 3. ρήματα, 4. επίθετα, 5. επιρρήματα) από τις οποίες αποτελείται το τεστ αποτέλεσαν τις εξαρτημένες μεταβλητές, ενώ ως ανεξάρτητες μεταβλητές χρησιμοποιήθηκαν το φύλο και η περιοχή μόνιμης κατοικίας των μαθητών.

6.4 Τεστ- Οικονομίδα ως προς το φύλο των νηπίων.

Στην ανάλυση που ακολουθεί εξετάζουμε τη σχέση του φύλου (αγόρι ή κορίτσι) με το μέγεθος και τη σύσταση κατά γραμματικές κατηγορίες των ουσιαστικών, ρημάτων, επιθέτων και επιρρημάτων του δεκτικού λεξιλογίου παιδιών ηλικίας 5 – 6 ετών. Ως κύριο σκοπό έχουμε τον έλεγχο της τρίτης γενικής υπόθεσης, σύμφωνα με την οποία δεν αναμένεται το φύλο να επηρεάζει σημαντικά ούτε το μέγεθος του δεκτικού λεξιλογίου συνολικά αλλά ούτε και κατά γραμματική κατηγορία.

Τα αποτελέσματα του t- test δεν έδειξαν στατιστικά σημαντικές διαφορές όσον αφορά το μέγεθος του δεκτικού λεξιλογίου τους συνολικά και κατά γραμματική κατηγορία στο τεστ- Οικονομίδα, οι οποίες σχετίζονται με το φύλο των παιδιών. Η συνολική βαθμολογία του τεστ ήταν 58,5 με εύρος από 9 έως 112 μονάδες. Ο συνολικός μέσος όρος στα ουσιαστικά ήταν 31,5 με εύρος 4 έως 62 μονάδες. Στα ρήματα ο μέσος όρος ήταν 9,9 με εύρος 1 έως 19 μονάδες, στα επίθετα ο μέσος όρος

ήταν 13,12 με εύρος 0 έως 26 μονάδες και τέλος, στα επιρρήματα ο μέσος όρος ήταν 4,13 με εύρος 2 έως 5 μονάδες (Πίνακας 3).

Πίνακας 3. Κατανομή (απόλυτες και σχετικές συνδυαστικές συχνότητες) νηπίων ως προς το φύλο.

Τεστ- Οικονομίδη	Φύλο				Σύνολο
	Αγόρια		Κορίτσια		
	<i>M.O.</i>	<i>T.A.</i>	<i>M.O.</i>	<i>T.A.</i>	<i>M.O.</i>
Ουσιαστικά	30,8	13,2	32,8	12	31,4
Ρήματα	9,6	3,7	10,3	3,5	9,8
Επίθετα	12,6	4,7	14	4,3	13,1
Επιρρήματα	4,07	0,7	4,2	0,4	4,13
Σύνολο	57	22,3	61,3	20,2	58,4

Σύμφωνα με τον Πίνακα 3, τα αποτελέσματα των δύο φύλων τόσο ως προς το μέγεθος του συνολικού δεκτικού λεξιλογίου όσο και ξεχωριστά στις γραμματικές κατηγορίες σχεδόν ταυτίζονται. Οι διαφορές μεταξύ των δύο φύλων με βάσει τους μέσους όρους των κατεκτημένων λέξεων κάθε γραμματικής κατηγορίας είναι μικρές. Σύμφωνα με τα δεδομένα της έρευνας, όπως αναγράφονται στον Πίνακα 3 επαληθεύουν πλήρως τη σχετική ερευνητική υπόθεση, με την οποία δεν υπάρχουν ανάμεσα στα αγόρια και τα κορίτσια ηλικίας 5-6 ετών στατιστικά σημαντικές διαφορές όσον αφορά το μέγεθος του συνολικού λεξιλογίου τους αλλά και ξεχωριστά κατά γραμματική κατηγορία.

Από τα αποτελέσματα που προέκυψαν παραπάνω, το φύλο των υποκειμένων δεν επηρεάζει το μέγεθος του λεξιλογίου συνολικά, αλλά ούτε και κατά γραμματική κατηγορία.

6.5 Τεστ-Οικονομίδα ως προς την περιοχή κατοικίας των νηπίων.

Στην ανάλυση που έπεται εξετάζουμε τη σχέση της περιοχής μόνιμης κατοικίας (αστική ή ημιαστική) με το μέγεθος και τη σύσταση κατά τις γραμματικές κατηγορίες των ουσιαστικών, των ρημάτων, των επιθέτων και των επιρρημάτων του δεκτικού λεξιλογίου παιδιών ηλικίας 5-6 ετών. Η συγκεκριμένη ανάλυση πραγματοποιήθηκε με σκοπό τον έλεγχο της τρίτης γενικής υπόθεσης, σύμφωνα με την οποία η γεωγραφική περιοχή μόνιμης κατοικίας επηρεάζει το μέγεθος του δεκτικού λεξιλογίου παιδιών ηλικίας 5 – 6 ετών συνολικά αλλά και κατά γραμματική κατηγορία.

Τα αποτελέσματα του t-test δεν έδειξαν στατιστικά σημαντικές διαφορές ως προς το μέγεθος του δεκτικού λεξιλογίου τους συνολικά και κατά γραμματική κατηγορία στο τεστ-Οικονομίδα, οι οποίες να οφείλονται στην περιοχή μόνιμης κατοικίας των νηπίων που έλαβαν μέρος στην έρευνα.

Επομένως, τα δεδομένα της έρευνας δεν επαληθεύουν τη σχετική ερευνητική υπόθεση, η οποία αναφέρει ότι υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές ως προς το μέγεθος του δεκτικού λεξιλογίου συνολικά, αλλά και κατά γραμματική κατηγορία, με βάση την περιοχή μόνιμης κατοικίας των νηπίων ηλικίας 5- 6 ετών.

Η περιοχή μόνιμης κατοικίας των υποκειμένων επηρεάζει το μέγεθος του λεξιλογίου συνολικά, αλλά και κατά γραμματική κατηγορία. Τα υποκείμενα που μένουν σε αστικές περιοχές επέδειξαν καλύτερα αποτελέσματα σε σχέση με τα υποκείμενα που μένουν σε ημιαστικές περιοχές. Λέγοντας ημιαστικές περιοχές εννοούμε τις περιοχές που βρίσκονται εκτός της πόλεως του Ηρακλείου σε απόσταση μεγαλύτερη των 10 χλμ.

6.6 Ποσοστά νηπίων με χαμηλή, μέτρια και υψηλή βαθμολογία στο τεστ- Οικονομίδα.

Με βάση την εκατοστιαία κατανομή των βαθμολογιών, το 25% των νηπίων έχει χαμηλή βαθμολογία στο τεστ δεκτικού λεξιλογίου του Οικονομίδα, η οποία κυμαίνεται από το 9 - 42, συνολικά 15 παιδιά εκ των οποίων τα 11 είναι αγόρια και τα 4 είναι κορίτσια, ενώ το 20,7% των νηπίων έχει υψηλή βαθμολογία, που κυμαίνεται από το 75-112, συνολικά 14 παιδιά, 8 αγόρια και 6 κορίτσια. Το ποσοστό των νηπίων με μέτρια βαθμολογία, η οποία κυμαίνεται από το 43 έως το 74 είναι 54,3%, συνολικά 31 παιδιά, εκ των οποίων τα 22 είναι αγόρια ενώ τα 9 είναι κορίτσια, (Πίνακας 4).

Ο δείκτης χ^2 που χρησιμοποιήθηκε για την ανάλυση συνδυαστικών συχνοτήτων της βαθμολογίας και φύλου έδειξε ότι περισσότερα αγόρια παρά κορίτσια κατατάσσονται στην κατηγορία της μέσης βαθμολογίας. Επιπλέον, περισσότερα αγόρια κατατάσσονται και στην κατηγορία με υψηλή βαθμολογία αλλά και στην κατηγορία με χαμηλή βαθμολογία στο τεστ Οικονομίδα.

Πίνακας 4. Κατανομή (απόλυτες και σχετικές συνδυαστικές συχνότητες) νηπίων με βάση την χαμηλή, μέτρια, και υψηλή βαθμολογία στο τεστ-Οικονομίδα.

Βαθμολογία	Φύλο				Σύνολο	
	Αγόρια		Κορίτσια			
	f	%	f	%	f	%
9 - 42	11	26,8%	4	21%	15	25%
43 – 74	22	53,6%	9	47,3%	31	51,6%
75 - 112	8	19,5%	6	31,5%	14	23,4%
Σύνολο	41	68%	19	32%	60	100%

Σημείωση: Οι σχετικές συνδυαστικές συχνότητες έχουν υπολογιστεί ως προς το φύλο.

6.7 Ενδοσυνάφειες των ενότητων του τεστ- Οικονομίδα.

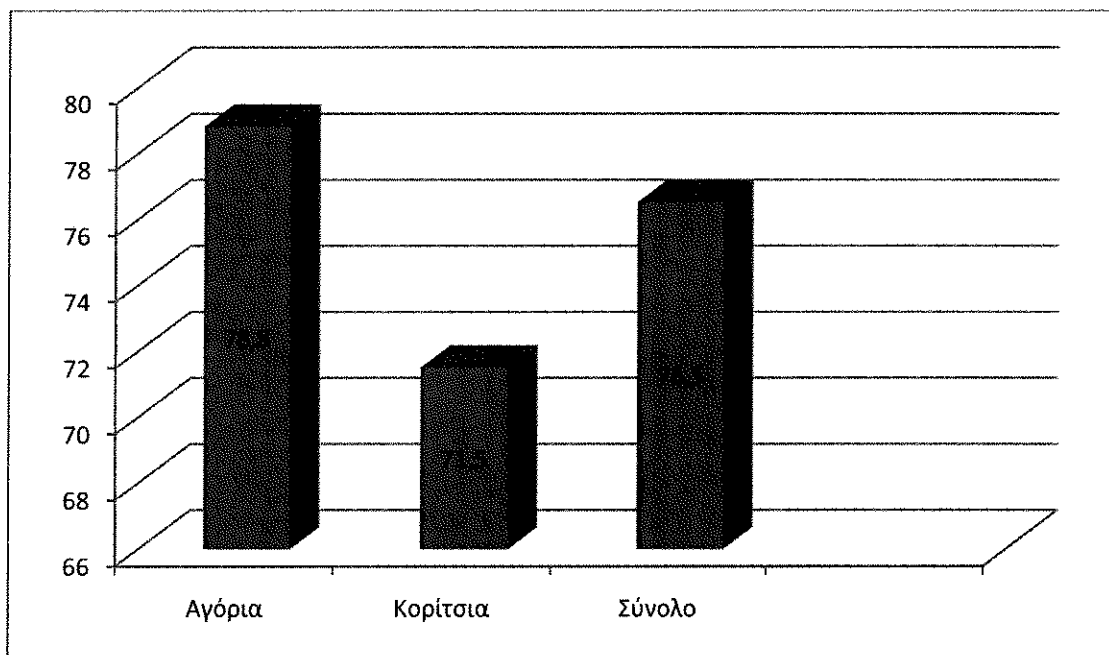
Από τη συσχέτιση των ενότητων του τεστ- Οικονομίδα προκύπτουν υψηλές συνάφειες θετικής κατεύθυνσης της ενότητας «Ουσιαστικά» με τις ενότητες «Ρήματα», «Επίθετα» και το συνολικό μέσο όρο του τεστ. Ενώ, ο δείκτης συνάφειας μεταξύ της ενότητας «Ουσιαστικά» και «Επιρρήματα» εμφανίζεται μέτριος προς θετική κατεύθυνση. Η ενότητα «Ρήματα» συσχετίζεται θετικά με υψηλό δείκτη συνάφειας με το μέσο όρο της ενότητας «Επίθετα» και το συνολικό μέσο όρο, ενώ όπως γίνεται εμφανές συνδέεται με μέτριο δείκτη συνάφειας με την ενότητα «Επιρρήματα». Επιπλέον, η ενότητα «Επίθετα» συνδέεται θετικά με μέτριο δείκτη συνάφειας με την ενότητα «Επιρρήματα», ενώ η συσχέτιση με το γενικό μέσο όρο του τεστ είναι υψηλή. Τέλος, η συσχέτιση της ενότητας «Επιρρήματα» με το συνολικό μέσο όρο είναι μετρίου επιπέδου προς θετική κατεύθυνση (Πίνακας

Πίνακας 5. Συνάφεια (δείκτες Pearson r) μεταξύ ενότητων του τεστ- Οικονομίδα.

<i>Τεστ- Οικονομίδα</i>	<i>Ουσιαστικά</i>	<i>Ρήματα</i>	<i>Επίθετα</i>	<i>Επιρρήματα</i>	<i>Σύνολο</i>
1. <i>Ουσιαστικά</i>	-				
2. <i>Ρήματα</i>	.95**	-			
3. <i>Επίθετα</i>	.93**	.93**	-		
4. <i>Επιρρήματα</i>	.75**	.71**	.76**	-	
5. <i>Σύνολο</i>	.99**	.97**	.96**	.77**	-

6.8 Δοκιμασία Peabody Picture Vocabulary Test ως προς το φύλο και την περιοχή μόνιμης κατοικίας.

Τα αποτελέσματα του t-test δεν έδειξαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στους μέσους όρους της δοκιμασίας Peabody Picture Vocabulary Test, που να οφείλονται στο φύλο των παιδιών. Ο συνολικός μέσος όρος της δοκιμασίας Peabody Picture Vocabulary Test ήταν 76,5 και η τυπική απόκλιση 22,8 με εύρος από 18 έως 128. Ο μέσος όρος των αγοριών ήταν Μ.Ο. = 78,8, και η τυπική απόκλιση Τ.Α.= 21,9. Ενώ ο μέσος όρος των κοριτσιών ήταν Μ.Ο.= 71,5 και η τυπική απόκλιση ήταν Τ.Α.= 24,7 (Γράφημα 1).

Γράφημα 1. Μέσοι όροι Δοκιμασίας Peabody Picture Vocabulary Test ως προς το φύλο των νηπίων.

6.9 Δοκιμασία Peabody Picture Vocabulary Test ως προς την περιοχή μόνιμης κατοικίας των νηπίων.

Τα αποτελέσματα του t-test δεν έδειξαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στους μέσους όρους της δοκιμασίας Peabody Picture Vocabulary Test, οι οποίες να σχετίζονται με την περιοχή μόνιμης κατοικίας των νηπίων.

Στο Peabody Picture Vocabulary Test ο μέσος όρος των αγοριών που προέρχονται από αστική περιοχή ήταν 80,6% (20 αγόρια), ενώ των κοριτσιών που προέρχονται από αστική περιοχή ήταν 74,3% (18 κορίτσια). Επιπλέον, ο μέσος όρος των αγοριών που προέρχονται από ημιαστική περιοχή ήταν 77% (21 αγόρια) και των κοριτσιών ήταν 22% (1 κορίτσι).

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, προκύπτει ότι η περιοχή μόνιμης κατοικίας των υποκειμένων δεν επηρεάζει τις επιδόσεις των παιδιών στο Peabody Picture Vocabulary Test.

6.10 Ποσοστά μαθητών με χαμηλή, μέτρια και υψηλή βαθμολογία στη δοκιμασία Peabody Picture Vocabulary Test.

Με βάση την εκατοστιαία κατανομή των βαθμολογιών, το 23,3% των νηπίων έχει χαμηλή βαθμολογία στο Peabody Picture Vocabulary Test, η οποία κυμαίνεται από το 18-60, συνολικά 14 παιδιά εκ των οποίων τα 8 είναι αγόρια και τα 6 είναι κορίτσια, ενώ το 26,7% των νηπίων έχει υψηλή βαθμολογία, που κυμαίνεται από το 91-128, συνολικά 16 παιδιά, 13 αγόρια και 4 κορίτσια. Το ποσοστό των νηπίων με μέτρια βαθμολογία, η οποία κυμαίνεται από το 61 έως το 90 είναι 50%, συνολικά 30 παιδιά, εκ των οποίων τα 20 είναι αγόρια ενώ τα 9 είναι κορίτσια, (Πίνακας 6).

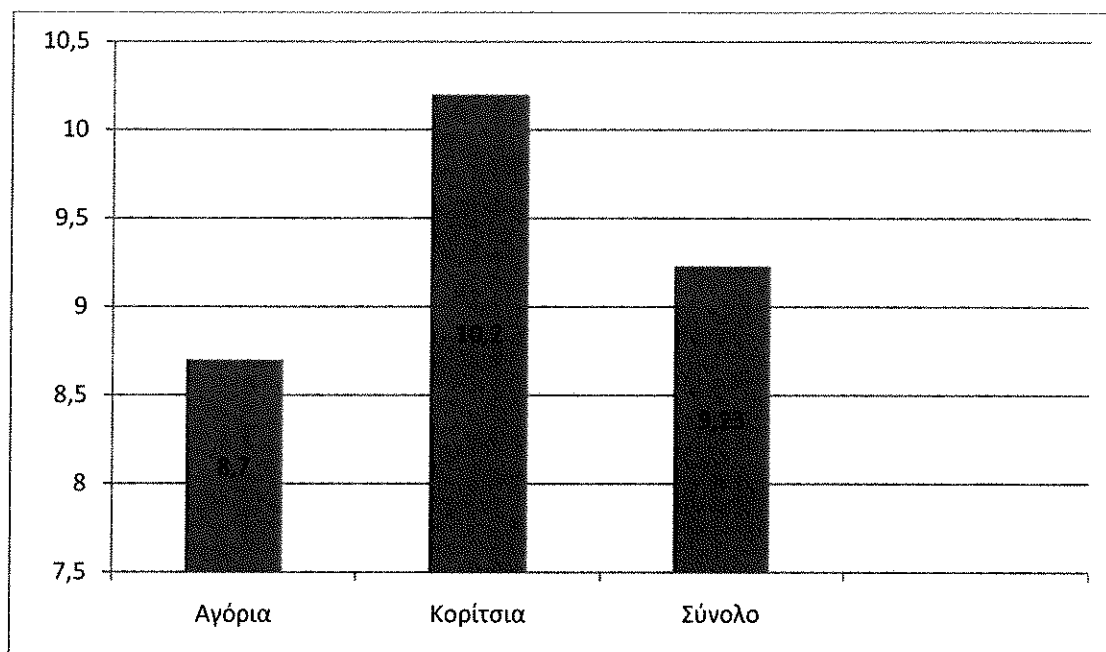
Ο δείκτης χ^2 που χρησιμοποιήθηκε για την ανάλυση συνδυαστικών συχνοτήτων της βαθμολογίας και φύλου έδειξε ότι περισσότερα αγόρια παρά κορίτσια κατατάσσονται στην κατηγορία της μέσης βαθμολογίας. Επιπλέον, περισσότερα αγόρια κατατάσσονται και στην κατηγορία με υψηλή βαθμολογία αλλά και στην κατηγορία με χαμηλή βαθμολογία στο Peabody Picture Vocabulary Test.

Πίνακας 6. Κατανομή (απόλυτες και σχετικές συνδυαστικές συχνότητες) νηπίων με βάση την χαμηλή, μέτρια, και υψηλή βαθμολογία στο Peabody Picture Vocabulary Test.

Βαθμολογία	Φύλο					
	Αγόρια		Κορίτσια		Σύνολο	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
18-60	8	19,5%	6	31,5%	14	23,3%
61-90	20	48,7%	9	47,3%	29	50%
91-128	13	31,7%	4	21%	17	26,7%
Σύνολο	41	68%	19	32%	60	100%

6.11 Δοκιμασία του λεξιλογίου του Αθηνά-τεστ ως προς το φύλο.

Τα αποτελέσματα του t-test δεν έδειξαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στους μέσους όρους της Δοκιμασίας του λεξιλογίου του Αθηνά-τεστ, οι οποίες να οφείλονται στο φύλο των νηπίων. Ο συνολικός μέσος όρος της δοκιμασίας λεξιλογίου του Αθηνά-τεστ ήταν $M.O.=9,2$ και η τυπική απόκλιση $T.A.= 5,8$ με εύρος 1 έως 15. Ο μέσος όρος των αγοριών ήταν $M.O.= 8,7$ και η $T.A.= 5,6$, ενώ ο μέσος όρος των κοριτσιών ήταν $M.O.= 10,2$ και η τυπική απόκλιση ήταν $T.A.= 6,4$.

Γράφημα 2. Μέσοι όροι Δοκιμασίας του Δεκτικού Λεξιλογίου του Αθηνά-τεστ ως προς το φύλο των νηπίων.

Το φύλο των υποκειμένων δεν επηρεάζει τις επιδόσεις των παιδιών στη Δοκιμασία του λεξιλογίου του Αθηνά-τεστ.

6.12 Δοκιμασία του λεξιλογίου του Αθηνά-τεστ ως την περιοχή μόνιμης κατοικίας.

Επιπλέον, τα αποτελέσματα δεν έδειξαν σημαντικές διαφορές στους μέσους όρους της δοκιμασίας λεξιλογίου του Αθηνά-τεστ, που να σχετίζονται με την περιοχή μόνιμης κατοικίας των υποκειμένων της έρευνας. Τα παιδιά που προέρχονται από αστική περιοχή ήταν 38 με μέσο όρο 9,37%, εκ των οποίων τα 20 ήταν αγόρια με μέσο όρο 8,25% και τα 18 ήταν κορίτσια με μέσο όρο 10,6%. Τα παιδιά που προέρχονται από ημιαστική περιοχή ήταν 22 με μέσο όρο 9%, εκ των οποίων τα 21 ήταν αγόρια με μέσο όρο 9,24%, καθώς και 1 κορίτσι με μέσο όρο 4%.

Η περιοχή μόνιμης κατοικίας των υποκειμένων δεν επηρεάζει τις επιδόσεις τους στη Δοκιμασία του λεξιλογίου του Αθηνά-τεστ.

6.13 Ποσοστά μαθητών με χαμηλή, μέτρια και υψηλή βαθμολογία στη δοκιμασία λεξιλογίου του Αθηνά-τεστ.

Με βάση την εκατοστιαία κατανομή των βαθμολογιών, το 20% των νηπίων έχει χαμηλή βαθμολογία στη δοκιμασία λεξιλογίου του Αθηνά-τεστ, η οποία κυμαίνεται από το 1-5, ενώ το 26,7% των νηπίων έχει υψηλή βαθμολογία, που κυμαίνεται από το 11-15, Το ποσοστό των νηπίων με μέτρια βαθμολογία, η οποία κυμαίνεται από το 6 έως το 10 είναι 53,3%, συνολικά 29 παιδιά, εκ των οποίων τα 20 είναι αγόρια ενώ τα 9 είναι κορίτσια.

Ο δείκτης χ^2 που χρησιμοποιήθηκε για την ανάλυση συνδυαστικών συχνοτήτων της βαθμολογίας και φύλου έδειξε ότι περισσότερα αγόρια παρά κορίτσια κατατάσσονται στην κατηγορία της μέσης βαθμολογίας. Επιπλέον, περισσότερα αγόρια κατατάσσονται και στην κατηγορία με υψηλή βαθμολογία αλλά και στην κατηγορία με χαμηλή βαθμολογία στη δοκιμασία λεξιλογίου του Αθηνά τεστ.

6.14 Συνάφειες των ενοτήτων του τεστ- Οικονομίδα με το Peabody Picture Vocabulary Test και τη δοκιμασία λεξιλογίου του Αθηνά-τεστ.

Από τη συσχέτιση των ενοτήτων του τεστ- Οικονομίδα προκύπτουν μέτριες συνάφειες θετικής κατεύθυνσης του συνολικού μέσου όρου και των επιμέρους ενοτήτων (ουσιαστικά, ρήματα, επίθετα, επιρρήματα) με το μέσο όρο του Peabody Picture Vocabulary Test. Ο συνολικός μέσος όρος του τεστ- Οικονομίδα εμφανίζει μέτριο δείκτη συνάφειας με το συνολικό μέσο όρο της δοκιμασίας Peabody Picture Vocabulary Test, καθώς και με τους μέσους όρους των επιμέρους ενοτήτων του τεστ (ουσιαστικά, ρήματα, επίθετα, επιρρήματα). Επιπλέον, η συσχέτιση του συνολικού μέσου όρου της δοκιμασίας του τεστ – Οικονομίδα και των επιμέρους ενοτήτων εντοπίζεται να είναι μέτρια προς θετική κατεύθυνση. Πιο συγκεκριμένα, η ενότητα «Ουσιαστικά» του τεστ- Οικονομίδα εμφανίζεται να είναι μέτρια προς θετική κατεύθυνση με τη δοκιμασία λεξιλογίου του Αθηνά-τεστ, ενώ η συσχέτιση με τους

μέσους όρους των υπολοίπων ενοτήτων (ρήματα, επίθετα, επιρρήματα) εμφανίζεται χαμηλός προς θετική κατεύθυνση (Πίνακας 7).

Πίνακας 7. Συνάφεια (δείκτης Pearson r) των ενοτήτων του τεστ- Οικονομίδα με το Peabody Picture Vocabulary Test και τη Δοκιμασία Λεξιλογίου του Αθηνά-τεστ.

	Ουσιαστικά	Ρήματα	Επίθετα	Επιρρήματα	Σύνολο
1. PPVT	.49**	.40**	.39**	.49**	.48**
2. Αθηνά-τεστ	.66**	.59**	.47**	.59**	.64**

Σε αυτή την υποενότητα κάναμε χρήση των ιεραρχικών αναλύσεων πολλαπλής παλινδρόμησης (stepwise multiple regression), για να διασαφηνίσουμε την πρόβλεψη των αποτελεσμάτων του τεστ- Οικονομίδα (συνολικός μέσος όρος).

6.16 Πρόβλεψη συνολικού μέσου όρου βαθμολογίας του τεστ- Οικονομίδα.

Όπως γίνεται εμφανές στον Πίνακα .. που ακολουθεί, το Peabody Picture Vocabulary Test συμβάλει σημαντικά στη στατιστική πρόβλεψη του συνολικού μέσου όρου του τεστ- Οικονομίδα. Από την επισκόπηση των beta τιμών προκύπτει ότι η μεταξύ τους σχέση είναι θετική $\beta=0.45$, $t=4.25$, $p<0.001$, $R^2=23\%$. Επιπλέον, η δοκιμασία λεξιλογίου του Αθηνά-τεστ προβλέπει σημαντικά προς θετική κατεύθυνση το μέσο όρο του τεστ- Οικονομίδα $\beta=0.64$, $t=6.40$, $p<0.001$, $R^2=41\%$. Από τα δύο τεστ που υλοποιήθηκαν γίνεται εμφανές ότι η δοκιμασία του Αθηνά-τεστ έχει μεγαλύτερη συμβολή πρόβλεψης (41%), σε σχέση με το Peabody Picture Vocabulary Test.

Πίνακας 8 . Παλινδρομικές αναλύσεις του συνολικού μέσου όρου του τεστ- Οικονομίδα από το Peabody Picture Vocabulary Test και τη δοκιμασία λεξιλογίου του Αθηνά-τεστ.

<i>Παράγοντες πρόβλεψης</i>	Συνολική βαθμολογία τεστ- Οικονομίδα			
	<i>β</i>	<i>t</i>	<i>R2</i>	<i>F</i>
1. PPVT	0.45**	4.25	0.23	18.07
2. Αθηνά-τεστ	0.64**	6.40	0.41	41.07

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο θα διατυπώσουμε τα αποτελέσματα της έρευνας που διεξήγαμε. Στην έρευνα αυτή και παρομοίως στην έρευνα Οικονομίδη είχαμε θέσει ως ερευνητική υπόθεση την εξής: το φύλο των παιδιών ηλικίας 5;5 έως 6;5 ετών δεν επηρεάζει το μέγεθος του λεξιλογίου των παιδιών, αλλά ούτε και τις γραμματικές κατηγορίες δεκτικού λεξιλογίου. Τα αποτελέσματα της έρευνας που διεξήγαμε δεν έδειξαν στατιστικές διαφορές ως προς το φύλο, συνολικά για το τεστ-Οικονομίδη, αλλά και για κάθε μια γραμματική κατηγορία. Παρόμοια αποτελέσματα εκμαιεύθηκαν και από την έρευνα Οικονομίδη (Οικονομίδης, 2003:268). Επομένως, τα αποτελέσματα επαληθεύουν πλήρως τη σχετική ερευνητική υπόθεση, σύμφωνα με την οποία δεν υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές ανάμεσα στα αγόρια και τα κορίτσια ηλικίας 5;5- 6;5 ετών, στο μέγεθος του συνολικού λεξιλογίου τους, αλλά και ξεχωριστά κατά γραμματική κατηγορία.

Επιπλέον, από τα αποτελέσματα της δικής μας έρευνας δεν σημειώθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές ως προς το μέγεθος του δεκτικού λεξιλογίου συνολικά, αλλά και κατά γραμματική κατηγορία του τεστ-Οικονομίδη, οι οποίες να οφείλονται στην περιοχή μόνιμης κατοικίας των υποκειμένων της έρευνας (αστική περιοχή ή ημιαστική περιοχή). Η συγκεκριμένη διαπίστωση δεν συνάδει με αποτελέσματα της έρευνας Οικονομίδη, όπου η περιοχή μόνιμης κατοικίας επηρεάζει τις επιδόσεις των υποκειμένων στο τεστ-Οικονομίδη. Επομένως, τα δεδομένα της έρευνας δεν επαληθεύουν τη σχετική ερευνητική υπόθεση και τα αποτελέσματα του τεστ-Οικονομίδη, όπου διαπιστώθηκε ότι υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές ως προς το μέγεθος του δεκτικού λεξιλογίου συνολικά, αλλά και κατά γραμματική κατηγορία, με βάση την περιοχή μόνιμης κατοικίας των νηπίων ηλικίας 5- 6 ετών.

Προχωρώντας την ερμηνεία των αποτελεσμάτων θα επιχειρήσουμε να διασαφηνίσουμε τα ευρήματα που αφορούν στην βασική επίδωξη της έρευνάς μας, δηλαδή των έλεγχου της εγκυρότητας και της αξιοπιστίας του τεστ δεκτικού λεξιλογίου Οικονομίδη. Για τον έλεγχο της εγκυρότητας και της αξιοπιστίας της συγκεκριμένης έρευνας χρησιμοποιήθηκαν ερευνητικά εργαλεία τα οποία είναι αξιόπιστα και έχουν μεγάλο βαθμό εγκυρότητα (Cohen, Manion & Keith, 2008· Ρούσσοι & Τσαούσης, 2006· Παπαναστασίου, 2005).

Η αξιοπιστία αναφέρεται στην συνέπεια μέσω της επαναληπτικότητας και της αναπαραγωγιμότητας μιας σειράς μετρήσεων που οδηγούν στο ίδιο αποτέλεσμα, στη συνοχή και στην ομοιογένεια ενός εργαλείου μέτρησης, καθώς επίσης και στο βαθμό που είναι απαλλαγμένο από το τυχαίο σφάλμα. Επιπρόσθετα, η αξιοπιστία θεωρείται βασικό χαρακτηριστικό ενός εργαλείου μέτρησης και αναφέρεται στη σταθερότητα που αναδεικνύει σε διαδοχικές μετρήσεις. Ένα όργανο μέτρησης θεωρείται αξιόπιστο όταν σε επαναλαμβανόμενες μετρήσεις σε ίδιο πληθυσμό δείγματος αλλά σε διαφορετικές χρονικές περιόδους, εμφανίζει τα ίδια αποτελέσματα, εκτός εάν έχει συμβεί μια σημαντική αλλαγή μεταξύ των μετρήσεων (Cohen, Manion & Keith, 2008· Ρούσσος & Τσαούσης, 2006· Παπαναστασίου, 2005).

Επιπλέον, η εγκυρότητα αναφέρεται στο κατά πόσο ένα εργαλείο μέτρησης μετράει αυτό για το οποίο έχει σχεδιαστεί να μετρήσει και συνδέεται με την ύπαρξη του συστηματικού σφάλματος. Η εγκυρότητα ενός κριτηρίου, αφορά την ακρίβεια με την οποία μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε την επίδοση ή την βαθμολογία του υποκειμένου σε ένα όργανο μέτρησης για να προβλέψουμε την επίδοση ή τη συμπεριφορά του σε μια άλλη δοκιμασία- κριτήριο ή κάτω από άλλες συνθήκες (Cohen, Manion & Keith, 2008· Ρούσσος & Τσαούσης, 2006· Παπαναστασίου, 2005).

Στη συγκεκριμένη ερευνητική εργασία καταλήξαμε στην επαλήθευση της πρωταρχικής υπόθεσής αλλά και του σκοπού της έρευνάς μας, σύμφωνα με την οποία αποδεικνύεται υψηλή εγκυρότητα του τεστ-Οικονομίδα σχετιζόμενη με κριτήριο. Αρχικά, το τεστ- Οικονομίδα παρουσίασε μέτριο προς χαμηλό συντελεστή συσχέτισης με το Peabody Picture Vocabulary Test ($r= 0.48$) καθώς και μέτρια προς υψηλή συσχέτιση με τη δοκιμασία λεξιλογίου του Αθηνά τεστ ($r= 0.64$). Η δοκιμασία λεξιλογίου του Αθηνά τεστ έχει μεγαλύτερη στατιστική συμβολή πρόβλεψης ($R^2=41\%$), στο μέσο όρο του τεστ- Οικονομίδα, από ότι το Peabody Picture Vocabulary Test. Το Peabody Picture Vocabulary Test έχει στατιστικά σημαντική πρόβλεψη, προβλέποντας το συνολικό μέσο όρο του τεστ- Οικονομίδα με $R^2=23\%$. Σε αντίθεση με τα αποτελέσματα που εκμαίευσε η Μαρινάκη 2012, όπου το Peabody Picture Vocabulary Test είχε τη μεγαλύτερη στατιστική συμβολή πρόβλεψης με ($R^2=57\%$). Η δοκιμασία του Peabody Picture Vocabulary Test παρόλο που αξιολογεί το δεκτικό λεξιλόγιο όπως παρομοίως και το τεστ- Οικονομίδα δεν παρουσίασε στατιστικά σημαντική πρόβλεψη των αποτελεσμάτων.

Τέλος, το τεστ-Οικονομίδα παρουσιάζει επίσης αξιοπιστία καθώς βάσει των αποτελεσμάτων των συσχετίσεων του συνόλου αλλά και των επιμέρους γραμματικών κατηγοριών με τα άλλα δύο τεστ, τα οποία μετρούν αντίστοιχα χαρακτηριστικά ή ιδιότητες, παρουσιάζουν μέτριους προς υψηλούς συντελεστές συσχέτισης. Το τεστ-Οικονομίδα παρουσιάζει μέτριο συντελεστή συσχέτισης με το Peabody Picture Vocabulary Test ($r= 0.48$), καθώς και μέτρια προς ισχυρή συσχέτιση με τη δοκιμασία λεξιλογίου του Αθηνά τεστ ($r=0.64$).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ-ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ-ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.

8.1 Περιορισμοί της έρευνας.

Στο σημείο αυτό θα τονίσουμε ότι τα παραπάνω συμπεράσματα στα οποία οδηγηθήκαμε μέσω της συγκεκριμένης ερευνητικής εργασίας, υπόκεινται στους εξής περιορισμούς:

1. Η γενίκευση των συμπερασμάτων της έρευνας μπορεί να γίνει σε πληθυσμούς που παρουσιάζουν όμοια χαρακτηριστικά με το δικό μας δείγμα. Τα χαρακτηριστικά αφορούν το συγκεκριμένο ηλικιακό εύρος (5 έως 6 ετών), τη μόνιμη περιοχή κατοικίας των υποκειμένων του δείγματος σε αστικές και ημιαστικές περιοχές, την παρουσία δίγλωσσης εμπειρίας καθώς και τη φοίτηση τουλάχιστον επί ένα σχολικό έτος σε δημόσιο νηπιαγωγείο. Ένα δείγμα υποκειμένων με χαρακτηριστικά διαφορετικά από τα παραπάνω να εκμαιεύσει διαφορετικά αποτελέσματα και συμπεράσματα σχετικά με το λεξιλόγιο.
2. Επιπλέον, η γενίκευση των συμπερασμάτων της έρευνας επηρεάζεται και από τα ερευνητικά εργαλεία που χρησιμοποιήσαμε κατά τη διεξαγωγή της. Τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματα της συγκεκριμένης έρευνας προήλθαν με τη χρήση των συγκεκριμένων ερευνητικών εργαλείων, τα οποία χορηγήθηκαν για την επίτευξη των σκοπών της παρούσας μελέτης. Είναι εμφανές, ότι η διαφοροποίηση ή ο διαφορετικός συνδυασμός της ερευνητικής μεθοδολογίας που ακολουθήσαμε στην ερευνητική μας εργασία, ενισχύει την πιθανότητα διεξαγωγής διαφορετικών αποτελεσμάτων και συμπερασμάτων.
3. Η περιοχή διεξαγωγής της έρευνας καθώς και ο πληθυσμός που πραγματοποιήθηκε η έρευνα, δεν παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές σε σχέση με άλλες περιοχές της ελληνικής επαρχίας. Έτσι, θα μπορούσαμε να υποθέσουμε ότι η διεξαγωγή μιας νέας έρευνας, με την ίδια μεθοδολογία, σε πληθυσμό με αντίστοιχα χαρακτηριστικά αν διεξαγόταν σε μια άλλη περιοχή της ελληνικής επαρχίας, πιθανόν να κατέληγε σε παρόμοια αποτελέσματα και

συμπεράσματα με την δική μας έρευνα. Η έρευνα που διεξήγαμε υλοποιήθηκε στο Νομό Ηρακλείου και έδωσε παρόμοια αποτελέσματα και συμπεράσματα με την έρευνα της Μαρινάκη (2012), που διεξήχθη στο Νομό Ρεθύμνης.

4. Σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, το γεγονός ότι η έρευνά μας υλοποιήθηκε στα στενά όρια του Ν. Ηρακλείου θεωρείται ως μειονέκτημα, καθώς λειτουργεί ανασταλτικά για την γενίκευση των συμπερασμάτων, λόγω της μικρής εμβέλειας του δείγματος σε τοπικό επίπεδο.
5. Ένας επιπλέον περιορισμός είναι η έλλειψη συνεννόησης και βοήθειας εκ μέρους των γονέων των παιδιών που έλαβαν μέρος στην έρευνα, καθώς και η αδυναμία συγκέντρωσης στοιχείων για το επίπεδο γραμματικών γνώσεων αλλά και της επαγγελματικής τους κατάστασης. Ως αποτέλεσμα των παραπάνω οδηγούμαστε στην περιορισμένη επεξήγηση και ερμηνεία των αποτελεσμάτων της προκείμενης έρευνας.
6. Εν κατακλείδι, ένας επιπλέον προβληματισμός θεωρήθηκε η χρήση της κρητικής διαλέκτου από τα υποκείμενα του δείγματος. Παρόλα αυτά, η μικρή χρήση της κρητικής διαλέκτου δεν στάθηκε εμπόδιο για την ομαλή διεξαγωγή της έρευνας και της ερευνητικής διαδικασίας, καθώς η συγκεκριμένη χρήση έχει υποχωρήσει αρκετά λόγω της χρήσης της Κοινής Νεοελληνικής Γλώσσας, της αστικοποίησης και της διάδοσης των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης (Κοντοσόπουλος, 1981).

8.2 Παιδαγωγικές προτάσεις- Μελλοντικές κατευθύνσεις της σχετικής έρευνας.

Η παρούσα ερευνητική εργασία διεξήχθη με απώτερο σκοπό τον έλεγχο αξιοπιστίας και εγκυρότητας ενός μη σταθμισμένου οργάνου μέτρησης. Η παιδαγωγική αξία της έρευνας μας θεωρείται σημαντική διότι έγκειται την στάθμιση του εργαλείου αυτού για τον ελληνικό πληθυσμό, με στόχο την χρήση του σε ευρύτερο φάσμα υποκειμένων, καθώς συμβάλλει στη συλλογή στοιχείων που αφορούν το λεξιλόγιο των νηπίων και συμβάλλει στη γλωσσική ανάπτυξη και διδασκαλία.

Τα αποτελέσματα μιας τέτοιας μελέτης θεωρούνται τεκμηριωμένα και μπορούν να αξιοποιηθούν για έρευνες μεγαλύτερης εμβέλειας, καθώς και τα πορίσματα της έρευνάς μας μπορούν να δώσουν σημαντικά στοιχεία για τον εμπλουτισμό του λεξιλογίου και της γλωσσικής διδασκαλίας στο νηπιαγωγείο.

Όμως, η παρούσα μελέτη δεν εξαντλεί το υπάρχον ερευνητικό πεδίο, αλλά υποδεικνύει νέες κατευθύνσεις για μελλοντικές έρευνες. Στην συγκεκριμένη περίπτωση μπορούν να τεθούν περαιτέρω ερωτήματα που να ερευνούν το λεξιλόγιο των παιδιών προσχολικής ηλικίας, λαμβάνοντας υπ' όψιν την επίδραση περισσότερων παραγόντων που δεν εξετάστηκαν από εμάς.

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Βάμβουκας, Μ., Ι. (1992). *Η Αναγνώριση των Σημασιακών Σχέσεων των Λέξεων από Μαθητές Δημοτικού Σχολείου*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Βάμβουκας, Μ., Ι. (2004). *Θέματα ψυχοπαιδαγωγικής της ανάγνωσης*. Αθήνα: Άτραπος.
- Cohen, L., Manion, L. & Keith, M. (2008). *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Cole, M., & Cole, S. R. (2002). *Η ανάπτυξη των παιδιών. Γνωστική και Ψυχοκοινωνική ανάπτυξη κατά τη νηπιακή και μέση παιδική ηλικία*. (Μ. Σόλμαν, μετάφραση). Αθήνα : Δάρδανος.
- Ζάχαρης, Δ. (1996). Το επίπεδο εξέλιξης του ενεργητικού λεξιλογίου των ελληνοπαίδων ηλικίας 4;8- 6;5 ετών. *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, 24, 149.
- Κατή, Δ. (1992). *Γλώσσα και επικοινωνία στο παιδί*. Αθήνα: Οδυσσέας.
- Κατσιλής, Ι. (1998). *Οι μικροϋπολογιστές στις κοινωνικές επιστήμες*, Αθήνα: Gutenberg.
- Καραπέτσας, Α. (1989). *Η γλώσσα του παιδιού*. Αθήνα : Εκδ. Σμυρνιωτάκης.
- Κρασανάκης, Γ. (1996). *Ψυχολογία του παιδιού*. Ηράκλειο.
- Κοντοσόπουλος, Ν., Γ. (1981). *Διάλεκτοι και ιδιώματα της Νέας Ελληνικής*. Αθήνα.
- Κουτσοβάνου, Ε. (1991). *Η γλωσσική ανάπτυξη του παιδιού της προσχολικής ηλικίας και η τηλεόραση*. Αθήνα: Οδυσσέας.

- Μανωλίτσης, Γ. (2000). *Μέτρηση και αξιολόγηση μεταγλωσσικών ικανοτήτων παιδιών ηλικίας 5 -6 ετών*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Μακράκης, Β.Γ. (1997). *Ανάλυση δεδομένων στην επιστημονική έρευνα με την χρήση του SPSS. Από την θεωρία στην πράξη*. Εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα: Gutenberg.
- Μαρινάκη, Ε. (2012). *Έλεγχος αξιοπιστίας και εγκυρότητας, τεστ δεκτικού λεξιλογίου, μεταπτυχιακή εργασία*.
- Μήτσης, Ν., Σπ. (1996). *Διδακτική του γλωσσικού μαθήματος. Από τη γλωσσική θεωρία στη διδακτική πράξη*. Αθήνα: Gutenberg.
- Μήτσης, Ν., Σπ. (2012). *Το λεξιλόγιο*. Αθήνα: Gutenberg.
- Μότσιου, Β. (1994). *Στοιχεία Λεξικολογίας*. Αθήνα: Νεφέλη.
- Μπαμπινιώτης, Γ. (1998). *Ελληνική γλώσσα: εγχειρίδιο διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης (ξένης) γλώσσας*. Αθήνα: Ίδρυμα Μελετών Λαμπράκη.
- Μπαμπινιώτης, Γ. & Παρασκευόπουλος, Ι., Ν. (2000). *Εμπλουτισμός του λεξιλογίου*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Μπασλής, Γ., Ν. (2006). *Εισαγωγή στη διδασκαλία της γλώσσας. Μια σύγχρονη ολιστική και επικοινωνιακή προσέγγιση*. Αθήνα: Νεφέλη.
- Νήμα, Ε., *Γλωσσική ανάπτυξη και διδασκαλία. Επιστημονικό Βήμα*, 3,15, 17-18.
- Ευδόπουλος, Γ., Ι. (2008). *Λεξικολογία. Εισαγωγή στην ανάλυση της λέξης και του λεξικού*. Αθήνα: Πατάκης.
- Οικονομίδης, Β. (2003). *Το δεκτικό λεξιλόγιο παιδιών ηλικίας 5;5 έως 6;5 ετών*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Παπαναστασίου, Κ., & Ε. (2005). *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*. Λευκωσία: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου.

- Ρούσσος, Π., Τσαούσης, Γ. (2006). *Στατιστική Εφαρμοσμένη στις Κοινωνικές Επιστήμες*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Σαραφίκας, Α. (1961). Έρευνα επί του Λεξιλογίου των Ελλήνων Μαθητών. Αθήναι : Νίκη.
- Σίμος, Π. & Κομίλης, Α. (2003). *Μέθοδοι έρευνας στην ψυχολογία και τη γνωστική νευροεπιστήμη*. Αθήνα: Παπαζήσης.
- Τάφα, Ε. (2001). *Ανάγνωση και γραφή στην προσχολική εκπαίδευση*. Αθήνα : Ελληνικά Γράμματα.
- Τζουριάδου, Μ. (1994). *Ο λόγος του παιδιού της προσχολικής ηλικίας*. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο: Υπηρεσία Δημοσιευμάτων.
- Τομπαΐδης, Δ. (1995). *Διδασκαλεία Νεοελληνικής Γλώσσας*. Θεσσαλονίκη : Εκδ. Βανιάς.
- Φύλιας, Β., Παππάς, Π., Αντωνοπούλου, Μ., Ζαρνάρη, Ο., Μαγγανάρα, Ι., Μειμάρης, Μ., Νικολακόπουλος, Η., Παπαχρήστου, Ε., Περαντζάκη, Ι., Σαμψών, Ε. & Ψυχογιός, Δ. (1977). *Εισαγωγή στη μεθοδολογία και τις τεχνικές των κοινωνικών επιστημών*. Αθήνα Gutenberg.
- Φίστα, Γ. Ι. (2000). *Η Γλωσσική Ικανότητα. Κοινωνικοί και Γεωγραφικοί Παράγοντες*. Θεσσαλονίκη: Κώδικας.
- Χατζησαββίδης, Σ. (1998). *Δραστηριότητες Γλωσσικής Αγωγής στο Νηπιαγωγείο. Καλλιέργεια Επικοινωνιακών και Προγραφικών Δεξιοτήτων* . Αθήνα: Gutenberg.
- Howitt, D., Cramer, D. (2010). *Στατιστική με το SPSS 16. Με εφαρμογές στην Ψυχολογία και τις κοινωνικές Επιστήμες*, Επιμ. Σ. Κοντάκος, Αθήνα: Κλειδάριθμος.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Clark, E., V. (1973).” What’s in a word? On the child’s acquisition of semantics in his first language”. In T. E. Moore (ed.), *Cognitive development and the acquisition of language*. New York: Academic Press.
- Clark, E. (1995). *The lexicon in acquisition*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Clark, E. (2009). *First Language Acquisition*. Cambridge University Press.
- Dunn, L., M. & Dunn, L., M. (1981). *Peabody Picture Vocabulary Test- Revised (P.P.V.T.-R). Forms L and M Manual*. Minnesota: American Guidance Service- A.G.S., σελ. 1-4.
- Gombert, J., E. (1992). *Metalinguistic development*. Chicago : University of Chicago Press.
- Nation, K., & Snowling, M. (1998). Semantic Processing and the Development of Word-Recognition Skills: Evidence from Children with Recording Comprehension Difficulties. *Journal of Memory and Language*, 39, 85-101.
- Piaget, J. (1928). *Judgment and reasoning in the child*. London: Routledge & Kegan Paul.
- Senechal, M. (1997). The differential effect of storybook reading on preschoolers’ Acquisition of expressive and receptive vocabulary. *Journal of Child Language*, 24, 123-138.
- The World Bank (2005). *World development report 2006. Equity and development*. Washington D.C.: The World Bank- Oxford University Press.

- Wiggins, D., & G. (2007). Pre- K Music and the Emergent Reader: Promoting Literacy in a Music –Enhanced Environment. *Early Childhood Education Journal*, Springer Science + Business Media.

ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Προσωπικά στοιχεία νηπίου

ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ: ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ:
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΓΕΝΝΗΣΗΣ: ΦΥΛΟ ΝΗΠΙΟΥ: Αγόρι Κορίτσι

Κατάλογος λέξεων

1. παιγνιάκι

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ια Ιβ Ια Ιβ

► Η λέξη *παιγνιάκι* σημαίνει ένα μικρό

- α) πιρουνάκι με το οποίο τρώγω γ) ποτηράκι με το οποίο πίνω
β) πραγματάκι με το οποίο παίζω δ) παράθυρο από το οποίο βλέπω
το δρόμο

2. καθαρά

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ια Ιβ Ια Ιβ

► Η λέξη *καθαρά* σημαίνει

- α) χωρίς φαγητό β) χωρίς φίλους γ) χωρίς βρωμιές δ) χωρίς βιβλία

3. ματάκι

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ια Ιβ Ια Ιβ

► Η λέξη *ματάκι* σημαίνει

- α) κλειστό μάτι β) μεγάλο μάτι γ) ανοιχτό μάτι δ) μικρό μάτι

4. χαρτάκι

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙβ

► Η λέξη *χαρτάκι* σημαίνει:

- α) μεγάλο χαρτί
β) μικρό χαρτί
γ) σκισμένο χαρτί
δ) τσαλακωμένο χαρτί

5. κοιτώ

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙβ

► Η λέξη *κοιτώ* σημαίνει:

- α) πιάνω
β) ακούω
γ) μυρίζω
δ) βλέπω

6. βγαίνω

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙβ

► Η λέξη *βγαίνω* σημαίνει ότι είμαι

- α) στο σπίτι μου, ανοίγω την πόρτα και πηγαίνω βόλτα
β) στο δρόμο, ανοίγω την πόρτα του σπιτιού μου και προχωρώ μέσα
γ) στο δωμάτιο μου, σβήνω το φως και κοιμάμαι
δ) στην κουζίνα, κάθομαι στην καρέκλα μου και τρώγω

7. κόλλα

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙβ

► Η λέξη *κόλλα* σημαίνει το υγρό με το οποίο

- α) πλένουμε τα πιάτα
β) ενώνουμε δύο χαρτιά
γ) καθαρίζουμε τα τζάμια
δ) σαπουνίζουμε τα χέρια

8. φίδι

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙβ

► Η λέξη *φίδι* σημαίνει ένα

- α) πουλί που πετάει στον ουρανό, έχει μεγάλα νύχια στα πόδια του και, αν μας πιάσει μ' αυτά, θα μας σηκώσει ψηλά.
β) ζώο που τρέχει στο δάσος, έχει μεγάλα δόντια στο στόμα του και, αν μας πιάσει, θα μας φάει
γ) ερπετό που σέρνεται στο χώμα, έχει δηλητήριο στο στόμα του και, αν μας δαγκώσει, θα πεθάνουμε
δ) ψάρι που κολυμπάει στη θάλασσα, έχει μεγάλα αγκάθια στο σώμα του και, αν μας ακουμπήσει, θα μας πονέσει.

9. μακριά

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙβ

► Η λέξη *μακριά* σημαίνει ότι κάτι βρίσκεται

- α) σε μεγάλη απόσταση από μας
β) σε μικρή απόσταση από μας
γ) δίπλα μας
δ) κάτω από τα πόδια μας

10. μαστούνι

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙβ

► Η λέξη *μαστούνι* σημαίνει το

- α) ξύλο που κρατούν οι γέροι για να στηρίζονται και για να περπατούν.
β) ρούχο που φορούν οι άνθρωποι για να κολυμπήσουν στη θάλασσα.
γ) καπέλο που φορούν στο κεφάλι τα παιδιά για να μην κρυώνουν το χειμώνα.
δ) παπούτσι που φορούν οι άνθρωποι όταν έχει πολλή βροχή ή χιόνι

11. χωράφι

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙβ

► Η λέξη *χωράφι* σημαίνει το μέρος όπου

- α) ψαρεύουμε ψάρια και αχινούς
β) φυτεύουμε δέντρα, σιτάρι
γ) φτιάχνουμε σπίτια και δρόμους
δ) χορεύουμε και τραγουδάμε και άλλα φυτά

12. πίσω

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙβ

► Η λέξη *πίσω* σημαίνει στη μεριά

- α) της πλάτης
β) του προσώπου
γ) των χεριών
δ) των ποδιών

13. ομορφάντρας

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙβ

► Η λέξη *ομορφάντρας* σημαίνει

- α) ωραίος άντρας
β) άσχημος άντρας
γ) παντρεμένος άντρας
δ) αρραβωνιασμένος άντρας

14. βάψιμο

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙβ

► Η λέξη *βάψιμο* σημαίνει

- α) κόψιμο
β) γκρέμισμα
γ) σκάψιμο
δ) χρωμάτισμα

15. ανθοδοχείο

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙβ

► Η λέξη *ανθοδοχείο* σημαίνει

- α) το τασάκι όπου ρίχνουμε τις στάχτες και τα τσιγάρα
- β) την κανάτα που γεμίζουμε με νερό
- γ) το μπουκάλι που έχει κρασί
- δ) το βάζο όπου έχουμε τα λουλούδια

16. κάθισμα

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙβ

► Η λέξη *κάθισμα* σημαίνει ένα έπιπλο στο οποίο

- α) καθόμαστε
- β) κοιμόμαστε
- γ) τρώμε
- δ) γράφουμε

17. φάκελο

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙβ

► Η λέξη *φάκελο* σημαίνει

- α) την ξύλινη θήκη μέσα στην οποία βάζουμε τα βιβλία
- β) τη σιδερένια θήκη μέσα στην οποία βάζουμε τα εργαλεία
- γ) τη χάρτινη θήκη όπου βάζουμε διάφορα χαρτιά και στέλνουμε γράμματα
- δ) την πλαστική θήκη όπου βάζουμε τα μολύβια και τους μαρκαδόρους.

18. γείτονας

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙβ

► Η λέξη *γείτονας* σημαίνει αυτόν που μένει

- α) κοντά στο σπίτι μας
- β) στην ίδια πόλη με εμάς
- γ) σε άλλη πόλη
- δ) μόνος του

19. μπρατσωμένος

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙβ

► Η λέξη *μπρατσωμένος* σημαίνει αυτόν που

- α) κολυμπάει με μπρατσάκια
- β) έχει αδύναμα μπράτσα
- γ) έχει δυνατά μπράτσα
- δ) κολυμπάει χωρίς μπρατσάκια

20. κατεβαίνω

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙβ

► Η λέξη *κατεβαίνω* σημαίνει ότι πηγαίνω από

- α) το σαλόνι στην κουζίνα
- β) το πιο χαμηλό σκαλί πηγαίνω προς το πιο ψηλό.
- γ) το πιο ψηλό σκαλί πηγαίνω προς το πιο χαμηλό.
- δ) την κουζίνα στο σαλόνι

21. ξερά

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙβ

► Η λέξη *ξερά* σημαίνει

- α) χωρίς χυμούς
- β) φρέσκα
- γ) χλωρά
- δ) ξέρασμα

22. σούζα

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙβ

► Η λέξη *σούζα* σημαίνει

- α) κλοτσάω την μπάλα δυνατά
- β) φτιάχνω ένα φαγητό μέσα στην κατσαρόλα
- γ) κάνω ποδήλατο με τη μία ρόδα να πατάει στο δρόμο
- δ) λέω σε κάποιον να κάνει ησυχία

23. χερούκλα

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙβ

► Η λέξη *χερούκλα* σημαίνει το

- α) χέρι του κοριτσιού
- β) μικρό χέρι
- γ) χέρι του αγοριού
- δ) μεγάλο χέρι

24. ανέβασμα

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙβ

► Η λέξη *ανέβασμα* σημαίνει ότι πηγαίνω από

- α) πάνω προς τα κάτω
- β) κάτω προς τα πάνω
- γ) την πόλη μου σε μια άλλη πόλη
- δ) το χωριό μου σε ένα άλλο χωριό

25. καίγω

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙβ

► Η λέξη *καίγω* σημαίνει

- α) πετάω στη θάλασσα πέτρες και ξύλα
- β) ρίχνω στη φωτιά χαρτιά και ξύλα
- γ) ρίχνω τα σκουπίδια στο καλάθι
- δ) πετάω τα παιγνίδια μου από το παράθυρο

26. ξαναβλέπω

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙβ

► Η λέξη *ξαναβλέπω* σημαίνει

- α) πιάνω πάλι κάτι
- β) ακούω πάλι κάτι
- γ) μυρίζω πάλι κάτι
- δ) κοιτάζω πάλι κάτι

27. υψηλά

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Ιβ ΙΙΑ ΙΙΒ

► Η λέξη *υψηλά* σημαίνει ότι κάτι βρίσκεται

- α) δίπλα μας γ) πολύ πιο πάνω από μας
β) πολύ πιο κάτω από μας δ) απέναντι μας

28. λουκέτο

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Ιβ ΙΙΑ ΙΙΒ

► Η λέξη *λουκέτο* σημαίνει

- α) το εργαλείο που καρφώνει πρόκες
β) το παιδάκι του λύκου
γ) την κλειδαριά που βάζουμε σε πόρτες, παράθυρα, συρτάρια
δ) πολλά λουλούδια μαζί

29. χοντρούλικος

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Ιβ ΙΙΑ ΙΙΒ

► Η λέξη *χοντρούλικος* σημαίνει

- α) κοντός β) αδύνατος γ) παχύς δ) ψηλός

30. παναθηναϊκός

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Ιβ ΙΙΑ ΙΙΒ

► Η λέξη *παναθηναϊκός* σημαίνει το όνομα μιας

- α) χώρας β) ομάδας γ) ιστορίας δ) γιορτής

31. καρεκλάς

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Ιβ ΙΙΑ ΙΙΒ

► Η λέξη *καρεκλάς* σημαίνει αυτόν που φτιάχνει και πουλάει

- α) κρεβάτια β) καθρέπτες γ) καρέκλες δ) τραπέζια

32. ψιθυριστά

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Ιβ ΙΙΑ ΙΙΒ

► Η λέξη *ψιθυριστά* σημαίνει

- α) κρατάω κάποιον πολύ σφιχτά για να μη μου φύγει
β) ακούω κάποιον πολύ προσεκτικά για να μάθω αυτά που λέει
γ) κοιτάζω κάποιον πολύ προσεκτικά για να τον γνωρίσω
δ) μιλάω σε κάποιον πολύ σιγά για να μη με ακούσουν οι άλλοι

33. κίτρινούλης

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Ιβ ΙΙΑ ΙΙΒ

► Η λέξη *κίτρινούλης* σημαίνει αυτόν που έχει χρώμα

- α) κίτρινο β) κόκκινο γ) μπλε δ) μαύρο

34. καμηλοπάρδαλη

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Ιβ ΙΙΑ ΙΙΒ

► Η λέξη *καμηλοπάρδαλη* σημαίνει το ζώο που έχει

- α) μεγάλα αυτιά, μικρό σώμα και τρέχει πολύ γρήγορα
β) μεγάλα μάτια και καμπούρα στην πλάτη
γ) πολύ μακρύ και αδύνατο λαιμό, και ψηλά πόδια
δ) ψηλά πόδια, μακριά ουρά και σέρνει την άμαξα

35. χαζούτσικος

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Ιβ ΙΙΑ ΙΙΒ

► Η λέξη *χαζούτσικος* σημαίνει

- α) λυπημένος β) έξυπνος γ) χαρούμενος δ) βλάκας

36. ανοιγοκλείνω

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Ιβ ΙΙΑ ΙΙΒ

► Η λέξη *ανοιγοκλείνω* σημαίνει

- α) κλείνω την πόρτα και δεν την ανοίγω
β) ανοίγω την πόρτα και δεν την κλείνω
γ) ανοίγω και κλείνω την πόρτα πολλές φορές
δ) ανοίγω την πόρτα και φεύγω

37. παιδάκι

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Ιβ ΙΙΑ ΙΙΒ

► Η λέξη *παιδάκι* σημαίνει

- α) τα πέδιλα που φοράμε το καλοκαίρι
β) ένα παιχνιδάκι με το οποίο παίζουν τα παιδιά
γ) το παιδάκι που τρώει το φαγητό του
δ) το κρέας με κόκαλο από ζώο που το ψήνουμε και το τρώμε

38. πηγαινόερχομαι

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Ιβ ΙΙΑ ΙΙΒ

► Η λέξη *πηγαινόερχομαι* σημαίνει

- α) κάθε μέρα έρχομαι στο σχολείο
β) πάω κι έρχομαι συνέχεια

- γ) όλο το καλοκαίρι πηγαίνω στη θάλασσα
δ) κάθε Κυριακή πηγαίνω στην εκκλησία

39. σφαίρα

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ Πια Πιβ

► Η λέξη *σφαίρα* σημαίνει αυτό που ρίχνει

- α) το τόξο β) το όπλο γ) η σφεντόνα δ) το κανόνι

40. στρογγυλά

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ Πια Πιβ

► Η λέξη *στρογγυλά* σημαίνει όπως το σχήμα του

- α) τριγώνου β) τετραγώνου γ) κύκλου δ) παραλληλογράμμου

41. ασκημομούρικος

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ Πια Πιβ

► Η λέξη *ασκημομούρικος* σημαίνει αυτόν που δεν έχει

- α) πολλά παιγνίδια γ) καινούργιο αυτοκίνητο
β) ωραίο σπίτι δ) όμορφο πρόσωπο

42. αγκάθα

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ Πια Πιβ

► Η λέξη *αγκάθα* σημαίνει το

- α) μεγάλο αγκάθι γ) αγκάθι ενός λουλουδιού
β) μικρό αγκάθι δ) αγκάθι ενός δέντρου

43. αστόλιστος

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ Πια Πιβ

► Η λέξη *αστόλιστος* σημαίνει αυτόν που δεν

- α) είναι στριμωγμένος γ) είναι στολισμένος
β) έχει στόμα δ) έχει στυλό

44. Αμερικάνος

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ Πια Πιβ

► Η λέξη *Αμερικάνος* σημαίνει αυτόν που ζει στην

- α) Αφρική β) Αμερική γ) Αυστραλία δ) Αυστρία

45. λίπασμα

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ Πια Πιβ

► Η λέξη *λίπασμα* σημαίνει αυτό που

- α) τρώνε τα παιδιά για να μεγαλώσουν

- β) ρίχνουμε στα δέντρα και στα φυτά για να μεγαλώσουν
γ) τρώνε τα ζώα για να μεγαλώσουν
δ) ρίχνουμε στη θάλασσα για να πιάνουμε τα ψάρια

46. σήμα

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ Πια Πιβ

► Η λέξη *σήμα* σημαίνει

- α) την πινακίδα της τροχαίας στο δρόμο
β) την παγίδα για τα άγρια ζώα
γ) το αυτοκίνητο του μπαμπά
δ) τη σειρήνα της αστυνομίας

47. γλωσσούλα

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ Πια Πιβ

► Η λέξη *γλωσσούλα* σημαίνει

- α) γλωσσού γ) μικρή γλώσσα
β) κομμένη γλώσσα δ) μεγάλη γλώσσα

48. ακούμπημα

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ Πια Πιβ

► Η λέξη *ακούμπημα* σημαίνει

- α) κουμπώνω κάτι γ) ξεκουμπώνω κάτι
β) αγγίζω κάτι δ) λυγίζω κάτι

49. ζωηράδα

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ Πια Πιβ

► Η λέξη *ζωηράδα* σημαίνει ότι είμαι

- α) ζωηρός β) ζωντανός γ) κοιμισμένος δ) πεθαμένος

50. λυκοφωλιά

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ Πια Πιβ

► Η λέξη *λυκοφωλιά* σημαίνει

- α) το στάβλο των ζώων γ) το σπίτι των πουλιών
β) τη φωλιά της αλεπούς δ) το σπίτι του λύκου

51. κομματάρα

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ Πια Πιβ

► Η λέξη *κομματάρα* σημαίνει

- α) μεγάλο και ωραίο κομμάτι γ) κομμάτι από τούρτα
β) μικρό και άσχημο κομμάτι δ) κομμάτι από κέικ

52. υπεραγαπώΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙια ΙΙιβ ► Η λέξη *υπεραγαπώ* σημαίνει

- α) αγαπώ πάρα πολύ γ) δεν αγαπώ καθόλου
β) αγαπώ πολύ λίγο δ) δεν αγαπώ κανέναν

53. σκέταΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙια ΙΙιβ ► Η λέξη *σκέτα* σημαίνει

- α) χωρίς τίποτε άλλο γ) χωρίς σκέπασμα
β) με άλλα πράγματα μαζί δ) χωρίς γεύση

54. καφετήςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙια ΙΙιβ ► Η λέξη *καφετής* σημαίνει αυτόν που

- α) είναι καφετζής γ) πηγαίνει στην καφετέρια
β) πίνει πολύ καφέ δ) έχει χρώμα καφέ

55. διάστημαΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙια ΙΙιβ ► Η λέξη *διάστημα* σημαίνει το μέρος όπου βρίσκονται

- α) το φεγγάρι, τα διαστημόπλοια
β) τα ψάρια, τα κοχύλια, οι βάρκες
γ) τα άγρια ζώα και τα μεγάλα δέντρα
δ) τα πουλιά, τα σύννεφα, τα αεροπλάνα

56. ξεκουκουλώνωΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙια ΙΙιβ ► Η λέξη *ξεκουκουλώνω* σημαίνει

- α) φοράω το παλτό μου γ) βγάζω το παλτό μου
β) σκεπάζω το κεφάλι μου δ) ξεσκεπάζω το κεφάλι μου

57. ταμπούρλοΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙια ΙΙιβ ► Η λέξη *ταμπούρλο* σημαίνει

- α) πιάνο γ) τύμπανο δ) κιθάρα
β) φλογέρα

58. φτναριάΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙια ΙΙιβ ► Η λέξη *φτναριά* σημαίνει ότι

- α) ο εργάτης κρατάει ένα φτυάρι γ) πετάω το χώμα με το φτυάρι
β) έχω δύο φτυάρια δ) το μαγαζί που πουλάει φτυάρια

59. λάμπωΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙια ΙΙιβ ► Η λέξη *λάμπω* σημαίνει είμαι

- α) σκοτεινός β) φωτεινός γ) γρήγορος δ) αργός

60. αρπακτικόςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙια ΙΙιβ ► Η λέξη *αρπακτικός* σημαίνει αυτόν που

- α) μιλάει συνέχεια στους άλλους
β) δίνει στους άλλους δικά του πράγματα
γ) δε μιλάει καθόλου στους άλλους
δ) παίρνει από τους άλλους τα πράγματά τους

61. φιλοξενίαΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙια ΙΙιβ ► Η λέξη *φιλοξενία* σημαίνει ότι

- α) στο σπίτι μου δε μένει κανείς
β) διώχνω κάποιον από το σπίτι μου
γ) δεν έχω σπίτι για να μείνω
δ) δέχομαι κάποιον να μείνει στο σπίτι μου

62. γυρεύωΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙια ΙΙιβ ► Η λέξη *γυρεύω* σημαίνει

- α) ψάχνω β) γυρίζω γ) απαγορεύω δ) μαγειρεύω

63. λιγότεμαΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙια ΙΙιβ ► Η λέξη *λιγότεμα* σημαίνει ότι κάτι από

- α) πολύ γίνεται λίγο γ) λάδι γίνεται λίπος
β) λίγο γίνεται πολύ δ) λίπος γίνεται λάδι

64. τετραγωνικόςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙια ΙΙιβ ► Η λέξη *τετραγωνικός* σημαίνει αυτόν που

- α) γράφει σε τετράδιο γ) έχει σχήμα τετραγώνου
β) έχει σχήμα τριγώνου δ) είναι προσεκτικός

65. συνεργάτηςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙββ

- Η λέξη *συνεργάτης* σημαίνει αυτόν που
α) δουλεύει μαζί με άλλους	γ) δεν δουλεύει καθόλου
β) δουλεύει μόνος του	δ) δουλεύει πάρα πολύ

66. καταναγκάζωΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙββ

- Η λέξη *καταναγκάζω* σημαίνει
α) κάνω αυτό που θέλει κάποιος	γ) δεν κάνω αυτό που θέλει κάποιος
β) αφήνω κάποιον να κάνει ό,τι θέλει	δ) βάζω κάποιον να κάνει κάτι που δεν θέλει

67. αλογατάκιΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙββ

- Η λέξη *αλογατάκι* σημαίνει
α) μεγάλο γατάκι	γ) μικρό γατάκι
β) μεγάλο άλογο	δ) μικρό άλογο

68. ανθρωπάκοςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙββ

- Η λέξη *ανθρωπάκος* σημαίνει
α) μικρός άνθρωπος	γ) μαύρος άνθρωπος
β) μεγάλος άνθρωπος	δ) λευκός άνθρωπος

69. αναστέναγμαΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙββ

- Η λέξη *αναστέναγμα* σημαίνει να
α) είσαι χαρούμενος	γ) είσαι γελαστός
β) κάνεις ουφ και ωχ!	δ) είσαι στεγνός

70. βόσκωΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙββ

- Η λέξη *βόσκω* σημαίνει
α) αρμέγω τα ζώα	γ) κυνηγάω τα ζώα
β) πηγαίνω τα ζώα να φάνε	δ) σκοτώνω τα ζώα

71. κατασκόπευσηΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙββ

- Η λέξη *κατασκόπευση* σημαίνει
α) παρακολουθώ κρυφά και μαθαίνω τα μυστικά κάποιου	γ) βαδίζω-περπατάω σε κατασκότεινο δρόμο
β) στοχεύω κάποιον με το όπλο μου	δ) το καλοκαίρι πηγαίνω στην κατασκήνωση

72. νυσταλέαΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙββ

- Η λέξη *νυσταλέα* σημαίνει
α) νηστεύοντας πολύ	γ) νυχτώνοντας γρήγορα
β) νυστάζοντας πολύ	δ) νικώντας εύκολα

73. σκανταλιάΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙββ

- Η λέξη *σκανταλιά* σημαίνει
α) το φαγητό σκορδαλιά	γ) τη σκανδάλη του όπλου
β) μια μεγάλη ζημιά	δ) μια μικρή αταξία, πονηριά

74. ρόδιΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙββ

- Η λέξη *ρόδι* σημαίνει
α) ένα φρούτο με σκληρή πράσινη φλούδα που μέσα έχει πολλά μαύρα κουκούτσια	γ) ένα φρούτο με λεπτή πράσινη φλούδα που μέσα έχει χρώμα λευκό
β) ένα φρούτο με σκληρή κίτρινη φλούδα που μέσα έχει πολλά κόκκινα σπόρια	δ) τη ρόδα που έχει το αυτοκίνητο

75. γαμπίτσαΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙββ

- Η λέξη *γαμπίτσα* σημαίνει
α) μικρή, όμορφη γάμπα	γ) στραβή γάμπα
β) μεγάλη, άσχημη γάμπα	δ) χτυπημένη γάμπα

76. αρχιστράτηγοςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙα ΙΙβ ▶ Η λέξη *αρχιστράτηγος* σημαίνει

- α) αρχηγός του σχολείου
 β) αρχηγός των ζώων
 γ) αρχηγός της πατρίδας
 δ) αρχηγός του στρατού

77. μικρομάναΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙα ΙΙβ ▶ Η λέξη *μικρομάνα* σημαίνει τη μαμά που

- α) είναι πολύ μικρή
 β) έχει μικρά παιδιά
 γ) έχει μεγάλα παιδιά
 δ) είναι πολύ μεγάλη

78. χαρακάκιΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙα ΙΙβ ▶ Η λέξη *χαρακάκι* σημαίνει

- α) μικρός χάρακας
 β) μεγάλος χάρακας
 γ) πλαστικός χάρακας
 δ) ξύλινος χάρακας

79. χτενισματάκιΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙα ΙΙβ ▶ Η λέξη *χτενισματάκι* σημαίνει

- α) τη μεγάλη χτένα
 β) το χτένισμα των μαλλιών
 γ) το μικρό χτένι
 δ) τα αχτένιστα μαλλιά

80. φασκελώνωΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙα ΙΙβ ▶ Η λέξη *φασκελώνω* σημαίνει

- α) φακελώνω
 β) φουσκώνω
 γ) μουντζώνω
 δ) μουντζουρώνω

81. ουζάδικοΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙα ΙΙβ ▶ Η λέξη *ουζάδικο* σημαίνει

- α) μπουκάλι όπου βάζουμε ούζο
 β) μαγαζί που πουλάει ούζο
 γ) ποτήρι που έχει ούζο
 δ) παιδί που πίνει ούζο

82. ψευδολογώΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙα ΙΙβ ▶ Η λέξη *ψευδολογώ* σημαίνει

- α) λέω ψέματα
 β) ακούω ψέματα
 γ) μου αρέσουν τα ψέματα
 δ) δεν αγαπώ τα ψέματα

83. περαστικόςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙα ΙΙβ ▶ Η λέξη *περαστικός* σημαίνει αυτόν που

- α) περνάει από κάποιο μέρος
 β) κάθεται στην καρέκλα του
 γ) πηγαίνει ένα μεγάλο ταξίδι
 δ) μένει σε μια πόλη

84. κοτζάμΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙα ΙΙβ ▶ Η λέξη *κοτζάμ* σημαίνει τόσο

- α) γέρος
 β) μεγάλος
 γ) νέος
 δ) ωραίος

85. πολεμοχαρήςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙα ΙΙβ ▶ Η λέξη *πολεμοχαρής* σημαίνει αυτόν που

- α) πήγε στον πόλεμο και σκοτώθηκε
 β) στεναχωριέται να πολεμάει
 γ) παίζει πόλεμο με τους φίλους του
 δ) χαιρέται να πολεμάει

86. φυτοφάρμακοΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙα ΙΙβ ▶ Η λέξη *φυτοφάρμακο* σημαίνει το φάρμακο που

- α) πίνουν οι μεγάλοι άνθρωποι για να μην αρρωσταίνουν
 β) ρίχνουμε στα λουλούδια και στα δέντρα για να μην αρρωσταίνουν
 γ) δίνουμε στα ζώα για να μην αρρωσταίνουν
 δ) πίνουν τα μικρά παιδιά για να μην αρρωσταίνουν

87. δετόςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙα ΙΙβ ▶ Η λέξη *δετός* σημαίνει αυτόν που πρέπει να

- α) δεθεί
 β) λυθεί
 γ) δοθεί
 δ) γδυθεί

88. ερημίτηςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ια Ιβ ΙΙα ΙΙβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *ερημίτης* σημαίνει αυτόν που

- α) αγαπάει την έρημο
 β) ζει μόνος του στην ερημιά
 γ) ταξιδεύει στην έρημο
 δ) ταξιδεύει στην ερημιά

89. ατύλιγοςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ια Ιβ ΙΙα ΙΙβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *ατύλιγος* σημαίνει αυτόν που

- α) είναι λίγος
 β) μπορεί να τυλιχθεί
 γ) δεν μπορεί να τυλιχθεί
 δ) είναι τυλιγμένος

90. αλαφρόμυαλοςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ια Ιβ ΙΙα ΙΙβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *αλαφρόμυαλος* σημαίνει αυτόν που

- α) είναι ελαφρύς
 β) έχει πολύ μυαλό
 γ) δεν έχει μυαλό
 δ) είναι βαρύς

91. πιάστραΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ια Ιβ ΙΙα ΙΙβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *πιάστρα* σημαίνει

- α) το τσιμπιδάκι με το οποίο τα κορίτσια πιάνουν τα μαλλιά τους
 β) την κρεμάστρα στην οποία κρεμάμε τα ρούχα μας
 γ) το μανταλάκι με το οποίο κρεμάμε τα βρεγμένα ρούχα
 δ) τα πιάτα στα οποία τρώμε το φαγητό μας

92. σιμώνωΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ια Ιβ ΙΙα ΙΙβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *σιμώνω* σημαίνει

- α) φεύγω μακριά
 β) έρχομαι κοντά
 γ) τρέχω γρήγορα
 δ) περπατώ αργά

93. παιδίΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ια Ιβ ΙΙα ΙΙβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *παιδί* σημαίνει

- α) το παιδί που πηγαίνει σχολείο
 γ) κρέας με κόκαλο από τα πλευρά των ζώων που το τρώμε
 β) ένα μικρό καλάθι όπου βάζουμε φρούτα
 δ) την πηρούνα που έχει ο μάγειρας για να πιάνει το κρέας

94. τρίζωΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ια Ιβ ΙΙα ΙΙβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *τρίζω* σημαίνει ότι κάνω θόρυβο

- α) φίου-φίου, όπως ο αέρας που φυσάει
 β) τσίου-τσίου, όπως τα πουλιά στα δέντρα
 γ) ντιν-νταν, όπως η καμπάνα στην εκκλησία
 δ) κρατο-κρατς, όπως τα ξύλα στη φωτιά

95. καβγατζήςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ια Ιβ ΙΙα ΙΙβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *καβγατζής* σημαίνει αυτόν που

- α) τρώει πολλά αβγά
 β) δεν ακούει τους άλλους
 γ) πουλάει αβγά
 δ) μαλώνει με τους άλλους

96. πεισματάρηςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ια Ιβ ΙΙα ΙΙβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *πεισματάρης* σημαίνει αυτόν που

- α) δεν ξέρει ποιήματα
 β) ακούει πάντα τη γνώμη των άλλων
 γ) δεν αλλάζει ποτέ τη γνώμη του για κάτι
 δ) ξέρει πολλά ποιήματα

97. εγκυμονούσαΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ια Ιβ ΙΙα ΙΙβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *εγκυμονούσα* σημαίνει

- α) γυναίκα που έχει στην κοιλιά της μωράκι
 β) μαμά που φροντίζει τα παιδιά της
 γ) γιαγιά που αγαπάει τα εγγόνια της
 δ) γυναίκα που έχει πολλά αδέρφια

98. τσοηδάΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ια Ιβ ΙΙα ΙΙβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *τσοηδά* σημαίνει πολύ

- α) όμορφη
 β) μεγάλη
 γ) μικρή
 δ) άσχημη

99. κατάπληξηΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ια Ιβ ΙΙα ΙΙβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *κατάπληξη* σημαίνει

- α) μπλέξιμο
 β) έκπληξη
 γ) πληγή
 δ) πλέξιμο

100. ξοδιάζωΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙια ΙΙιβ ▶ Η λέξη *ξοδιάζω* σημαίνει

- α) ξοδεύω β) ξιδιάζω γ) ξυλιάζω δ) ξινίζω

101. ακυρώνωΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙια ΙΙιβ ▶ Η λέξη *ακυρώνω* σημαίνει

- α) κάνω κάτι να μην ισχύει β) κάνω κάτι να ισχύει γ) ισχυρίζομαι ότι δ) είμαι ισχυρός

102. καραγκοξιλιδικόςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙια ΙΙιβ ▶ Η λέξη *καραγκοξιλιδικός* σημαίνει αυτόν που

- α) παίζει Καραγκιόζη στην τηλεόραση
-
- β) κάνει αστεία, όπως ο Καραγκιόζης
-
- γ) βλέπει Καραγκιόζη στην τηλεόραση
-
- δ) πεινάει, όπως ο Καραγκιόζης

103. δασολόγοςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙια ΙΙιβ ▶ Η λέξη *δασολόγος* σημαίνει αυτόν που

- α) καίει το δάσος β) μένει στο δάσος γ) φυλάει το δάσος δ) μελετάει το δάσος

104. επανέρχομαιΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙια ΙΙιβ ▶ Η λέξη *επανέρχομαι* σημαίνει

- α) πηγαίνω για πρώτη φορά σε ένα μέρος β) φεύγω πάλι από ένα μέρος γ) λείπω από ένα μέρος δ) γυρίζω πάλι σε ένα μέρος

105. εκτυπωτήςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙια ΙΙιβ ▶ Η λέξη *εκτυπωτής* σημαίνει

- α) το μηχάνημα που τυπώνει σε χαρτί ό,τι γράφουμε στο κομπιούτερ
-
- β) τον άνθρωπο που χτυπάει όποιον βρει μπροστά του
-
- γ) τον άνθρωπο που έχει πολλά κτήματα και τα φυτεύει
-
- δ) το κουδούνι του σπιτιού που χτυπάει δυνατά

106. σβέρκοΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙια ΙΙιβ ▶ Η λέξη *σβέρκο* σημαίνει το

- α) πίσω μέρος του ποδιού β) πίσω μέρος του λαιμού γ) μπροστινό μέρος της πλάτης δ) μπροστινό μέρος του κεφαλιού

107. λέονταςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙια ΙΙιβ ▶ Η λέξη *λέοντας* σημαίνει ένα μεγάλο

- α) πουλί που πετάει στον ουρανό β) ζώο που μένει στην αυλή μας γ) ζώο που ζει στη ζούγκλα δ) ψάρι που κολυμπάει στη θάλασσα

108. αχορτασιάΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙια ΙΙιβ ▶ Η λέξη *αχορτασιά* σημαίνει

- α) δεν τρώω χόρτα β) τρώω τα χόρτα γ) έχω χορτάσει από το φαγητό δ) δεν έχω χορτάσει φαγητό

109. μεταξοσκώληκαςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙια ΙΙιβ ▶ Η λέξη *μεταξοσκώληκας* σημαίνει

- α) το μετάξι που το τρώνε οι κάμπιες
-
- β) την κάμπια από την οποία βγαίνει το μετάξι
-
- γ) το σκουλήκι που ζει μέσα στο χώμα
-
- δ) το σκουλήκι που βάζουμε για δόλωμα στα ψάρια

110. νερολούλουδοΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙια ΙΙιβ ▶ Η λέξη *νερολούλουδο* σημαίνει το λουλούδι που φυτρώνει

- α) σε χωράφια β) σε λίμνες και ποτάμια γ) στην έρημο δ) στην ακρογιαλιά

111. τσαχπίνικοςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙια ΙΙιβ ▶ Η λέξη *τσαχπίνικος* σημαίνει

- α) κλαψάρικος β) ναζιάρικος γ) ζηλιάρικος δ) μυξιάρικος

112. πλακουτσομύταΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑ ΙΙβ ▶ Η λέξη *πλακουτσομύτα* σημαίνει αυτήν που

- α) την έχουν πλακώσει ξύλα και πέτρες
 γ) έχει μεγάλη, φαρδιά, άσημη μύτη
 β) έχει μικρή, λεπτή, όμορφη μύτη
 δ) έχει πολλή πλάκα

113. βράβευσηΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑ ΙΙβ ▶ Η λέξη *βράβευση* σημαίνει

- α) δίνω βραβείο
 β) είναι βράδου
 γ) έχει βρέξει
 δ) χτυπά στα βράχια

114. θαλασσαετόςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑ ΙΙβ ▶ Η λέξη *θαλασσαετός* σημαίνει τον αετό που

- α) πετάει πάνω από τη θάλασσα
 β) πέφτει στη θάλασσα
 γ) κρύβεται πίσω από τα βράχια
 δ) φεύγει από τη θάλασσα

115. δοκιμαστήριοΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑ ΙΙβ ▶ Η λέξη *δοκιμαστήριο* σημαίνει

- α) το γυμναστήριο όπου γυμναζόμαστε
 β) το ρούχο που δοκιμάζουμε
 γ) τον άνθρωπο που δοκιμάζει το ρούχο
 δ) το μέρος όπου δοκιμάζουμε ένα ρούχο

116. πλατύστομοςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑ ΙΙβ ▶ Η λέξη *πλατύστομος* σημαίνει αυτόν που

- α) τον πονάει η πλάτη του
 β) έχει φαγητό στο στόμα του
 γ) μας γυρίζει την πλάτη του
 δ) έχει μεγάλο στόμα

117. ξέβγαλμαΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑ ΙΙβ ▶ Η λέξη *ξέβγαλμα* σημαίνει ότι βγάζω

- α) τη σαπουνάδα από τα χέρια μου
 β) τα παπούτσια μου
 γ) κάτι από τις τσέπες μου
 δ) τα ρούχα μου

118. αμάζωχοςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑ ΙΙβ ▶ Η λέξη *αμάζωχος* σημαίνει αυτόν που

- α) δεν τον έχουν σκλαβώσει
 β) δε μαζεύει τα πράγματά του
 γ) δεν τον έχουν φάει
 δ) δεν τον έχουν μαζέψει

119. απελευθερωτήςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑ ΙΙβ ▶ Η λέξη *απελευθερωτής* σημαίνει αυτόν που

- α) είναι ελεύθερος
 β) τον ελευθερώνουν οι άλλοι
 γ) ελευθερώνει τους άλλους
 δ) αγαπά την ελευθερία

120. έχθρηταΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑ ΙΙβ ▶ Η λέξη *έχθρητα* σημαίνει

- α) ζήλια
 β) αγάπη
 γ) φιλία
 δ) μίσος

121. ντουφεκίδιΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑ ΙΙβ ▶ Η λέξη *ντουφεκίδι* σημαίνει

- α) τη θήκη του ντουφεκιού
 β) το ντουφέκι
 γ) αυτόν που κρατάει το ντουφέκι
 δ) τον πυροβολισμό του ντουφεκιού

122. ημερεύωΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑ ΙΙβ ▶ Η λέξη *ημερεύω* σημαίνει

- α) κάνω ένα άγριο ζώο ήμερο
 β) ζω σε ένα μέρος
 γ) βγαίνω βόλτα μόνο την ημέρα
 δ) αλλάζω τις μέρες στο ημερολόγιο

123. αδεκαρίαΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑ ΙΙβ ▶ Η λέξη *αδεκαρία* σημαίνει

- α) δεν έχω καθόλου χρήματα, ούτε μία δεκάρα
 β) είμαι μεγάλος, δέκα χρονών
 γ) έχω μαρκαδόρους από δέκα χρώματα
 δ) παίζω με δέκα φίλους μου

124. θερμόλουτροΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ια Ιβ ΙΙα ΙΙβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *θερμόλουτρο* σημαίνει

- α) το μπάνιο με ζεστό νερό
 β) τη μεγάλη συσκευή που ζεσταίνει το νερό
 γ) το μπάνιο με κρύο νερό
 δ) το ιατρικό εργαλείο που δείχνει τον πυρετό

125. προστατευόμενοςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ια Ιβ ΙΙα ΙΙβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *προστατευόμενος* σημαίνει αυτόν που

- α) προσέχει τα αυτοκίνητα, όταν βαδίζει στο δρόμο
 β) μας προσέχει να μην πάθουμε τίποτα κακό
 γ) τον προσέχουμε να μην πάθει τίποτα κακό
 δ) προσέχει τη δασκάλα, όταν μιλάει στο σχολείο

126. σταθερότηταΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ια Ιβ ΙΙα ΙΙβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *σταθερότητα* σημαίνει ότι

- α) το λεωφορείο έφυγε από τη στάση
 β) αλλάζω θέση
 γ) είμαι στη στάση του λεωφορείου
 δ) μένω στη θέση μου

127. αφρεσκάριστοςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ια Ιβ ΙΙα ΙΙβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *αφρεσκάριστος* σημαίνει αυτόν που φαίνεται

- α) περιποιημένος
 β) απερωτοίητος
 γ) προσεκτικός
 δ) απρόσεκτος

128. προβληματίζωΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ια Ιβ ΙΙα ΙΙβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *προβληματίζω* σημαίνει

- α) λύνω ένα πρόβλημα
 β) έχω ένα πρόβλημα
 γ) δημιουργώ για κάποιον ένα πρόβλημα
 δ) δε λύνω ένα πρόβλημα

129. γεννησιμόΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ια Ιβ ΙΙα ΙΙβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *γεννησιμό* σημαίνει

- α) τα γένια
 β) την ώρα της γέννησης
 γ) τη γενιά
 δ) τη γέμιση

130. δεκαεξάραΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ια Ιβ ΙΙα ΙΙβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *δεκαεξάρα* σημαίνει την κοπέλα που

- α) είναι 16 χρονών
 β) έχει 16 κούκλες
 γ) είναι μαθήτρια για 16 χρόνια
 δ) έχει 16 φίλους

131. ηρωικάΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ια Ιβ ΙΙα ΙΙβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *ηρωικά* σημαίνει να κάνεις κάτι

- α) χωρίς να το θέλεις
 β) με φόβο
 γ) με θάρρος και χωρίς φόβο
 δ) που θέλεις

132. αιγοπρόβαταΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ια Ιβ ΙΙα ΙΙβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *αιγοπρόβατα* σημαίνει ένα κοπάδι από

- α) κότες και κοκόρια
 β) αγελάδες και γουρούνια
 γ) κατσίκια και αρνιά
 δ) λαγούς και κουνέλια

133. ελαστικότηταΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ια Ιβ ΙΙα ΙΙβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *ελαστικότητα* σημαίνει ότι μπορώ

- α) δύσκολα να κάνω πολλές κινήσεις με τα μάτια μου
 β) δύσκολα να κάνω πολλές κινήσεις με το σώμα μου
 γ) εύκολα να κάνω πολλές κινήσεις με τα μάτια μου
 δ) εύκολα να κάνω πολλές κινήσεις με το σώμα μου

134. ραντίζωΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ια Ιβ ΙΙα ΙΙβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *ραντίζω* σημαίνει

- α) ρίχνω νερό με τον κουβά
 β) πετάω σταγόνες νερού
 γ) ποτίζω τις γλάστρες
 δ) βουτάω μέσα στα νερά

135. νούφαροΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ια Ιβ ΙΙα ΙΙβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *νούφαρο* σημαίνει ένα φυτό με

- α) μεγάλα φύλλα, που απλώνεται παντού πάνω στο χώμα
 β) μικρά φύλλα και αγκάθια, που βγάζει λευκά και κόκκινα λουλούδια
 γ) μικρά φύλλα που ανεβαίνει πάνω στα διπλανά δένδρα
 δ) μεγάλα φύλλα, που βρίσκεται πάνω στο νερό των λιμνών

136. μεγέθυνσηΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙΙβ ▶ Η λέξη *μεγέθυνση* σημαίνει ότι κάνω κάτι να

- α) φαίνεται μεγαλύτερο από ό,τι είναι γ) φαίνεται όπως είναι
 β) φαίνεται μικρότερο από ό,τι είναι δ) μη φαίνεται καθόλου

137. υπόθετοΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙΙβ ▶ Η λέξη *υπόθετο* σημαίνει κάποιο

- α) ποτό β) φαγητό γ) αναψυκτικό δ) φάρμακο

138. υποχρεωτικόςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙΙβ ▶ Η λέξη *υποχρεωτικός* σημαίνει αυτόν που

- α) έχει χαρά γ) πρέπει να γίνει οπωσδήποτε
 β) χρωστάει δ) έχει κάποιο χρώμα

139. ζεύγοςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙΙβ ▶ Η λέξη *ζεύγος* σημαίνει

- α) ένα κοπάδι ζώων γ) ένας άνδρα και η γυναίκα του
 β) μια παρέα παιδιών δ) ένα παιδί που είναι μόνο του

140. κλεισούραΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙΙβ ▶ Η λέξη *κλεισούρα* σημαίνει

- α) η άσκημη μυρωδιά ενός κλειστού χώρου όπου δεν μπαίνει αέρας
 β) η εκκλησία της γειτονιάς μας όπου πηγαίνουμε στις γιορτές
 γ) το κλείσιμο της πόρτας για να μη φεύγει η ζέστη
 δ) η κλήρωση των δώρων για να τα πάρουν οι τυχεροί

141. αυτοκινητοδρόμοΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙΙβ ▶ Η λέξη *αυτοκινητοδρόμο* σημαίνει

- α) δρόμος, όπου περνούν μόνο αυτοκίνητα
 β) δρόμος, όπου δεν περνούν αυτοκίνητα
 γ) μεγάλος δρόμος, όπου γίνονται αγώνες αυτοκινήτου
 δ) πεζοδρόμο, όπου περπατούν μόνο οι άνθρωποι

142. υπερνικόΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙΙβ ▶ Η λέξη *υπερνικό* σημαίνει

- α) δε συναντώ εμπόδια σε καμιά προσπάθειά μου
 β) σταματώ μπροστά στα εμπόδια και αφήνω την προσπάθειά μου
 γ) ξεπερνάω τα εμπόδια που υπάρχουν σε μια προσπάθειά μου
 δ) φοβάμαι τα εμπόδια και δεν τα ξεπερνάω

143. κραυγάζωΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙΙβ ▶ Η λέξη *κραυγάζω* σημαίνει

- α) κλοτσάω πολύ δυνατά γ) φωνάζω πολύ δυνατά
 β) μιλάω πολύ σιγά δ) κουράζομαι πολύ εύκολα

144. βαρελοποιείωΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙΙβ ▶ Η λέξη *βαρελοποιείω* σημαίνει το μέρος όπου

- α) αδειάζουν τα βαρέλια γ) καίνε τα βαρέλια
 β) γεμίζουν τα βαρέλια δ) φτιάχνουν τα βαρέλια

145. αηδονίσιοςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙΙβ ▶ Η λέξη *αηδονίσιος* σημαίνει αυτόν που

- α) έχει σχέση με το αηδόνι γ) νιώθει αηδία
 β) πουλάει αηδόνια δ) αγαπάει τα αηδόνια

146. προιονιστήριοΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙΙβ ▶ Η λέξη *προιονιστήριο* σημαίνει το μέρος όπου

- α) πουλάνε προίονια γ) ακονίζουν προίονια
 β) κόβουν τα ξύλα με προίονι δ) αποθηκεύουν τα προίονια

147. αποβλακωτικόςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙΙβ ▶ Η λέξη *αποβλακωτικός* σημαίνει αυτόν που

- α) κάνει τους άλλους ηλίθιους γ) κάνει τους άλλους έξυπνους
 β) έχει έξυπνους φίλους δ) έχει ηλίθιους φίλους

148. χείλοςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *χείλος* σημαίνει

- α) το χυλό β) τα χείλη γ) τη χυλόπιτα δ) τη χήνα

149. αξέχαστοςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *αξέχαστος* σημαίνει αυτόν που

- α) δεν τον ξεχνάμε ποτέ γ) τον ξύνουμε συνέχεια
-
- β) ξεχνάει συνέχεια δ) δεν τον ξύνουμε ποτέ

150. κακοτυπώνωΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *κακοτυπώνω* σημαίνει ότι τυπώνω ένα βιβλίο

- α) σε λίγη ώρα γ) με άσχημο τρόπο
-
- β) με ωραίο τρόπο δ) σε πολλή ώρα

151. υγιάινωΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *υγιάινω* σημαίνει

- α) είμαι άρρωστος γ) είμαι αγενής
-
- β) είμαι καλά στην υγεία μου δ) γεννιέμαι

152. συμπεθέραΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *συμπεθέρα* σημαίνει ό,τι είναι

- α) μεταξύ τους οι άνδρες που έχουν παντρευτεί δύο αδελφές
-
- β) ο αδερφός του γαμπρού για τη νύφη
-
- γ) ο αδερφός της νύφης για το γαμπρό
-
- δ) η μητέρα του γαμπρού για τους γονείς της νύφης

153. θεατρικόςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *θεατρικός* σημαίνει αυτόν που

- α) αγαπάει το θέατρο γ) παίζει στο θέατρο
-
- β) έχει σχέση με το θέατρο δ) βλέπει θέατρο

154. θολόςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *θολός* σημαίνει αυτόν που

- α) δεν τον βλέπουμε καθόλου
-
- β) τον βλέπουμε πολύ καλά
-
- γ) τον βλέπουμε θαμπά
-
- δ) έρχεται κοντά μας χωρίς να τον θέλουμε

155. παρεξηγήσιμοςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *παρεξηγήσιμος* σημαίνει αυτόν που μπορεί να

- α) μην τον καταλάβουν καθόλου γ) μην τον καταλάβουν σωστά
-
- β) τον καταλάβουν σωστά δ) τον καταλάβουν λίγο

156. ψωριάζωΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *ψωριάζω* σημαίνει

- α) πηγαίνω για ψώνια β) τρώω ψωμί γ) έχω ψείρες δ) έχω ψώρα

157. κουρέλιασμαΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *κουρέλιασμα* σημαίνει

- α) αγοράζω καινούργια ρούχα γ) κόβω και χαλάω ένα ρούχο
-
- β) κόβω τα μαλλιά μου δ) έχω πολλά μαλλιά

158. διάπλαταΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *διάπλατα* σημαίνει

- α) λίγο κλειστά γ) λίγο ανοιχτά
-
- β) πολύ κλειστά δ) πολύ ανοιχτά

159. τραπεζιέρηςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ιια Ιιβ ΙΙα ΙΙβ ► Η λέξη *τραπεζιέρης* σημαίνει αυτόν που

- α) φτιάχνει τραπέζια γ) σερβίρει στα τραπέζια
-
- β) πουλάει τραπέζια δ) σπάζει τραπέζια

160. βιβλιοδέτηςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ Πια Πιβ ▶ Η λέξη *βιβλιοδέτης* σημαίνει αυτόν που

α) γράφει βιβλία	γ) πουλάει βιβλία
β) διαβάξει βιβλία	δ) δένει βιβλία

161. γρηγορώΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ Πια Πιβ ▶ Η λέξη *γρηγορώ* σημαίνει

α) είμαι άρρωστος με γρίπη	γ) προσέχω να μη συμβεί κάτι κακό
β) τρέχω πολύ γρήγορα	δ) είμαι πολύ γκρινιάρης

162. πλησιέστεροςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ Πια Πιβ ▶ Η λέξη *πλησιέστερος* σημαίνει αυτόν που

α) βρίσκεται πιο κοντά μας	γ) βρίσκεται μέσα στο πλυντήριο
β) βρίσκεται πιο μακριά μας	δ) έχει πλυθεί

163. θυμαράκιΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ Πια Πιβ ▶ Η λέξη *θυμαράκι* σημαίνει

α) το αλεύρι που ζυμώνει η μαμά για να κάνει γλυκό
β) ένα μικρό φυτό που έχει γαλάζια λουλούδια και ωραία μυρωδιά
γ) το θυμάτισμα που κάνουμε μπροστά στις εικόνες
δ) το θυμό που έχουμε, όταν μας παίρνουν τα παιχνίδια

164. βελονωτόςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ Πια Πιβ ▶ Η λέξη *βελονωτός* σημαίνει αυτόν που

α) ράβει με μια βελόνα	γ) πατάει μια βελόνα
β) κρατάει μια βελόνα	δ) μοιάζει με βελόνα

165. ΊκαροςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ Πια Πιβ ▶ Η λέξη *Ίκαρος* σημαίνει

α) αυτόν που τρώει καρότα	γ) το καρότσι όπου βάζουμε χώμα
β) αυτόν που έχει κουρασθεί	δ) το γιο του Δαίδαλου

166. ανεμοσκορπίζωΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ Πια Πιβ ▶ Η λέξη *ανεμοσκορπίζω* σημαίνει

α) βάζω τα λεφτά μου στον κουμπαρά
β) πετάω τα ρούχα μου σε όλο το σπίτι
γ) ξοδεύω τα λεφτά μου χωρίς λόγο
δ) κρεμάω τα ρούχα μου στην ντουλάπα

167. καλουπώνωΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ Πια Πιβ ▶ Η λέξη *καλουπώνω* σημαίνει

α) βάζω τα κεραμίδια πάνω στη στέγη του σπιτιού
β) φτιάχνω πρόχειρα μια ταράτσα με ξύλα, πάνω στα οποία θα ρίξω το μόντο
γ) σκάβω το χώμα για να βρω τις κολώνες του σπιτιού
δ) τοποθετώ σιδερένια κάγκελα στο μπαλκόνι, για να μην πέφτω κάτω

168. ευκολόπιστοςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ Πια Πιβ ▶ Η λέξη *ευκολόπιστος* σημαίνει αυτόν που πιστεύει

α) στους θεούς του Ολύμπου	γ) στον Χριστό και στην Παναγία
β) δύσκολα ό,τι του λένε	δ) εύκολα ό,τι του λένε

169. ΧιώτισσαΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ Πια Πιβ ▶ Η λέξη *Χιώτισσα* σημαίνει αυτήν που

α) είναι από τη Χίο	γ) έχει χνούδια στα ρούχα της
β) είναι γεμάτη χιόνια	δ) μυρίζουν τα χνώτα της

170. τηλεσκηνοθέτηςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ Πια Πιβ ▶ Η λέξη *τηλεσκηνοθέτης* σημαίνει αυτόν που

α) αγόρασε μια τηλεόραση για να βλέπει τις ειδήσεις
β) έχει μια σκηνή για να μένει τα καλοκαίρια κοντά στη θάλασσα
γ) πουλάει σκοινιά για να δένουμε τα κιβώτια
δ) δείχνει στους ηθοποιούς πώς να παίξουν ένα έργο στην τηλεόραση

171. αντικριστόςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙββ

- Η λέξη *αντικριστός* σημαίνει αυτόν που βρίσκεται
- α) δίπλα σε κάποιον άλλο γ) απέναντι από κάποιον άλλο
β) πίσω από κάποιον άλλο δ) κάτω από κάποιον άλλο

172. καταδύομαιΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙββ

- Η λέξη *καταδύομαι* σημαίνει
- α) κολυμπάω πάνω στο νερό γ) βουλιάζω στον πάτο της θάλασσας
β) βουτάω κάτω από το νερό δ) πνίγομαι στη θάλασσα

173. σχισμήΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙββ

- Η λέξη *σχισμή* σημαίνει
- α) σκίσιμο β) σχήμα γ) χαραμάδα δ) στιγμή

174. αποτράβηγμαΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙββ

- Η λέξη *αποτράβηγμα* σημαίνει
- α) φτάνω κάπου γ) φεύγω από κάπου
β) μένω κάπου δ) πηγαίνω κάπου

175. στραβοκάνηςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙββ

- Η λέξη *στραβοκάνης* σημαίνει αυτόν που έχει
- α) στραβά πόδια γ) στραβό κεφάλι
β) στραβά χέρια δ) στραβά αυτιά

176. βρεχάμεναΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙββ

- Η λέξη *βρεχάμενα* σημαίνει τα
- α) βρεγμένα ρούχα που στεγνώνουν
β) μέρη του πλοίου που βρίσκονται έξω από τη θάλασσα
γ) μέρη του πλοίου που βρίσκονται μέσα στη θάλασσα
δ) στεγνά ρούχα που βρέχονται

177. ιδροκόπημαΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙββ

- Η λέξη *ιδροκόπημα* σημαίνει
- α) ιδρώτας που μυρίζει άσχημα γ) πολύς ιδρώτας
β) λίγος ιδρώτας δ) ιδρώτας που δε μυρίζει καθόλου

178. νεκρώνωΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙββ

- Η λέξη *νεκρώνω* σημαίνει φέρνω
- α) τη χαρά και το γέλιο γ) τη λύπη και το κλάμα
β) τη γέννηση και τη ζωή δ) την καταστροφή και το θάνατο

179. σεληνόφωτοςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙββ

- Η λέξη *σεληνόφωτος* σημαίνει αυτόν που φωτίζεται από
- α) τον ήλιο β) τα αστέρια γ) το φεγγάρι δ) τη γη

180. γονικόςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙββ

- Η λέξη *γονικός* σημαίνει αυτόν που έχει σχέση με
- α) τη γέννηση β) τους γονείς γ) το γόνατο δ) τη γωνία

181. ανυπολόγιστοςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙββ

- Η λέξη *ανυπολόγιστος* σημαίνει
- α) αμέτρητος β) μετρημένος γ) μέτριος δ) μέτρο

182. δρασκελίζωΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙββ

- Η λέξη *δρασκελίζω* σημαίνει
- α) κολυμπάω στη θάλασσα κάνοντας βουτιές
β) περνάω πάνω από ένα εμπόδιο κάνοντας μεγάλο βήμα
γ) πηγαίνω στο σπίτι μου περπατώντας αργά
δ) παίζω ποδόσφαιρο τρέχοντας πίσω από την μπάλα

183. αεριώδηςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙΑα ΙΙββ

- Η λέξη *αεριώδης* σημαίνει αυτόν που
- α) έχει τη μορφή αερίου γ) τον φυσάει ο αέρας
β) βγάζει πολλά αέρια δ) πετάει στον αέρα

184. λέραΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙα ΙΙβ ▶ Η λέξη *λέρα* σημαίνει

- α) βέρα β) λύρα γ) βρωμιά δ) μέρα

185. δύωΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙα ΙΙβ ▶ Η λέξη *δύω* σημαίνει

- α) τρίβομαι β) πλένομαι γ) ξύνομαι δ) χάνομαι

186. στοιχίζωΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙα ΙΙβ ▶ Η λέξη *στοιχίζω* σημαίνει

- α) έχω κάποια τιμή σε χρήματα β) φτιάχνω ένα τείχος γ) βάζω ένα στοιχείο δ) μετρώ το βάρος στη ζυγαριά

187. βάσανοςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙα ΙΙβ ▶ Η λέξη *βάσανος* σημαίνει

- α) το λουλούδι βασιλικός β) τη μεγάλη στενοχώρια γ) την προσεκτική εξέταση δ) το στέμμα του βασιλιά

188. ετοιμόρροποςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙα ΙΙβ ▶ Η λέξη *ετοιμόρροπος* σημαίνει αυτόν που

- α) τρώει πολύ σορόπι β) είναι έτοιμος φτιαχτεί γ) κάνει ισορροπία πάνω σε ένα ξύλο δ) είναι έτοιμος να γκρεμιστεί

189. ακροάτριαΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙα ΙΙβ ▶ Η λέξη *ακροάτρια* σημαίνει αυτήν που

- α) μυρίζει τα λουλούδια της άνοιξης β) περπατάει στην άκρη του δρόμου γ) βλέπει με προσοχή κάποια ταινία στην τηλεόραση δ) ακούει με προσοχή κάποιον να μιλάει

190. τέμπεραΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙα ΙΙβ ▶ Η λέξη *τέμπερα* σημαίνει

- α) μια τέντα για τον ήλιο β) ένα χρώμα για ζωγραφική γ) τεμπελιά δ) τόμπολα

191. τρέσαΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙα ΙΙβ ▶ Η λέξη *τρέσα* σημαίνει

- α) τα μανίκια που έχει το πουκάμισο και βάζουμε τα χέρια μας β) την τσέπη που έχουμε στο παντελόνι για να βάζουμε τα λεφτά μας γ) τα κουμπιά που έχει το σακάκι για να το κουμπώνουμε δ) μια όμορφη ταινία που τη ράβουμε στα ρούχα μας για να ομορφύνουν

192. σκουμπρίΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙα ΙΙβ ▶ Η λέξη *σκουμπρί* σημαίνει ένα

- α) πολύχρωμο σκουφί β) νόστιμο ψάρι γ) χρυσό σκουλαρίκι δ) μικρό σκουλίκι

193. δαιμόνιοςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙα ΙΙβ ▶ Η λέξη *δαιμόνιος* σημαίνει αυτόν που είναι

- α) λίγη ώρα δεμένος β) πολλή ώρα δεμένος γ) πολύ χαζός και ανίκανος δ) πολύ έξυπνος και ικανός

194. φορτωτήραΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙα ΙΙβ ▶ Η λέξη *φορτωτήρα* σημαίνει

- α) το φορτηγό που είναι φορτωμένο με κουτιά β) τον φορτωτή που φορτώνει τα χώματα γ) το μηχάνημα που φορτώνει τα εμπορεύματα δ) τον άνθρωπο που φορτώνει τα δέματα

195. κανελήςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙα ΙΙβ ▶ Η λέξη *κανελής* σημαίνει αυτόν που

- α) έχει το χρώμα της κανέλας β) πουλάει κανέλα γ) βάζει κανέλα στο φαγητό του δ) αλλάζει τα κανάλια στην τηλεόραση

196. μουνδιάζωΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙα ΙΙβ

- Η λέξη *μουνδιάζω* σημαίνει
- α) αγοράζω καινούργια ρούχα
 β) βουλιάζω στην άμμο
 γ) μοιράζω τους μαρκαδόρους μου
 δ) δεν αισθάνομαι το πόδι μου και δεν μπορώ να περπατήσω

197. πρωτοτυπώΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙα ΙΙβ

- Η λέξη *πρωτοτυπώ* σημαίνει κάνω
- α) ό,τι και οι άλλοι άνθρωποι
 β) κάτι όμοιο με κάποιον άλλο
 γ) συνέχεια το ίδιο πράγμα
 δ) κάτι καινούργιο και ξεχωριστό

198. ωσότουΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙα ΙΙβ

- Η λέξη *ωσότου* σημαίνει
- α) μέχρι να
 β) μετά
 γ) πριν
 δ) ύστερα

199. κρίσιμοςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙα ΙΙβ

- Η λέξη *κρίσιμος* σημαίνει αυτόν που
- α) έχει μεγάλο ενδιαφέρον για μια υπόθεση
 β) παίζει μεγάλο ρόλο σε μια υπόθεση
 γ) έχει μικρό ενδιαφέρον για μια υπόθεση
 δ) παίζει μικρό ρόλο σε μια υπόθεση

200. πεντακοσαριάΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙα ΙΙβ

- Η λέξη *πεντακοσαριά* σημαίνει
- α) περίπου πεντακόσιοι (500)
 β) περίπου πέντε (5)
 γ) περίπου πενήντα (50)
 δ) περίπου πέντε χιλιάδες (5.000)

201. ενικόςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙα ΙΙβ

- Η λέξη *ενικός* σημαίνει τους τύπους της λέξης που φανερώνουν
- α) δύο πρόσωπα ή πράγματα
 β) ένα πρόσωπο ή πράγμα
 γ) πολλά πρόσωπα ή πράγματα
 δ) τρία πρόσωπα ή πράγματα

202. πολυχρονεμένοςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙα ΙΙβ

- Η λέξη *πολυχρονεμένος* σημαίνει αυτόν που του εύχονται να ζήσει
- α) άσχημα χρόνια
 β) λίγα χρόνια
 γ) καλά χρόνια
 δ) πολλά χρόνια

203. ολιγόζωος *ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙα ΙΙβ

- Η λέξη *ολιγόζωος* σημαίνει αυτόν που
- α) δε ζει καθόλου
 β) ζει πολύ χρόνο
 γ) ζει για πάντα
 δ) ζει λίγο χρόνο

204. ξέφρενοςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙα ΙΙβ

- Η λέξη *ξέφρενος* σημαίνει αυτόν που
- α) έχει ξεπεράσει τα όρια
 β) κινείται μέσα στα όρια
 γ) κινείται αργά
 δ) σταματάει απότομα

205. ερωδιόςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙα ΙΙβ

- Η λέξη *ερωδιός* σημαίνει το
- α) μεγάλο πουλί με κοντά πόδια που ζει στις λίμνες και τρώει ψάρια
 β) μεγάλο πουλί με ψηλά πόδια που ζει στους βάλτους και τρώει ψάρια και βατράχια
 γ) μεγάλο πουλί με ψηλά πόδια που το χειμώνα πηγαίνει σε άλλες ζεστές χώρες
 δ) μικρό πουλί που πετάει πάνω από τη θάλασσα και τρώει ψάρια

206. παραλαμβάνωΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙα ΙΙβ

- Η λέξη *παραλαμβάνω* σημαίνει
- α) παίρνω κάτι
 β) δίνω κάτι
 γ) μου παίρνουν κάτι
 δ) πουλάω κάτι

207. ξεγνοιάζωΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙα ΙΙβ

- Η λέξη *ξεγνοιάζω* σημαίνει
- α) συνεχίζω να ενδιαφέρομαι και να φροντίζω συνέχεια για κάτι
 β) σταματώ να ενδιαφέρομαι και να φροντίζω συνέχεια για κάτι

- γ) ξεχνάω ό,τι μου λένε
δ) πηγαίνω στο σπίτι για να ξεκουραστώ

208. έγκαιρα

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙα ΙΙβ

- Η λέξη *έγκαιρα* σημαίνει
α) μετά την ώρα που πρέπει γ) πριν από την ώρα που πρέπει
β) ακριβώς την ώρα που πρέπει δ) την ώρα που δεν πρέπει

209. συνθηματικά

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙα ΙΙβ

- Η λέξη *συνθηματικά* σημαίνει ότι
α) λέω κάτι σε κάποιον και το καταλαβαίνουν και οι άλλοι
β) πετάω στα σύννεφα με το αεροπλάνο
γ) μιλάω με κάποιον μόνο όταν είμαστε μόνοι μας
δ) λέω σε κάποιον κάτι με λέξεις ή με νοήματα χωρίς οι άλλοι να καταλαβαίνουν τι λέω

210. μαρσιποφόρο

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙα ΙΙβ

- Η λέξη *μαρσιποφόρο* σημαίνει το ζώο που έχει
α) δύο χέρια στο σώμα του για να αγκαλιάζει το παιδάκι του
β) ένα σάκο στην κοιλιά του για να βάζει μέσα το παιδάκι του
γ) δύο μάτια στο πρόσωπό του για να βλέπει το παιδάκι του
δ) δυο αυτιά στο κεφάλι του για να ακούει το παιδάκι του

211. ουροδοχείο

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙα ΙΙβ

- Η λέξη *ουροδοχείο* σημαίνει
α) γιος β) γιοστ γ) γιογιό δ) γιορτή

212. κατατόπια

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙα ΙΙβ

- Η λέξη *κατατόπια* σημαίνει τα
α) γνωστά και κεντρικά σημεία μιας περιοχής
γ) πολλά καταστήματα μιας περιοχής
β) κρυφά και απόκεντρα σημεία μιας περιοχής
δ) ωραία τοπία μιας περιοχής

213. εξευτελίζω

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙα ΙΙβ

- Η λέξη *εξευτελίζω* σημαίνει
α) ζηλεύω β) ρεζιλεύω γ) βασιλεύω δ) φιλεύω

214. τροφαντός

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙα ΙΙβ

- Η λέξη *τροφαντός* σημαίνει
α) κοκαλιάρης γ) αδύνατος
β) κακοθρεμμένος δ) καλοθρεμμένος

215. άτλαντας

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙα ΙΙβ

- Η λέξη *άτλαντας* σημαίνει μια σειρά από
α) ιστορίες αληθινές ή ψεύτικες
β) παραμύθια με ζώα ή ανθρώπους
γ) χάρτες περιοχών ή ιστορικών γεγονότων
δ) εικόνες με πουλιά ή ψάρια

216. δίτομος

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙα ΙΙβ

- Η λέξη *δίτομος* σημαίνει
α) το βαρύ αυτοκίνητο που ζυγίζει δύο τόνους
β) τον οδηγό ταξιδιών που αποτελείται από δύο τόμους
γ) το ποδήλατο που έχει δύο τροχούς
δ) το ζώο που έχει δύο πόδια

217. ασπλαχνία

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙα ΙΙβ

- Η λέξη *ασπλαχνία* σημαίνει
α) ενδιαφέρον για όσους έχουν ανάγκη από βοήθεια
β) αδιαφορία για όσους έχουν ανάγκη από βοήθεια
γ) χαρά επειδή εμείς δεν έχουμε ανάγκη από βοήθεια
δ) λύπη επειδή εμείς έχουμε ανάγκη από βοήθεια

218. εύφορος

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ ΙΙα ΙΙβ

- Η λέξη *εύφορος* σημαίνει αυτόν που φέρνει
α) λίγες βροχές γ) πολλές βροχές
β) λίγους καρπούς δ) πολλούς καρπούς

219. εύρεσηΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ Πια ΠΙβ

- Η λέξη *εύρεση* σημαίνει
 α) χάσιμο β) ανακάλυψη γ) έλλειψη δ) επανάληψη

220. απρόσμεναΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ Πια ΠΙβ

- Η λέξη *απρόσμενα* σημαίνει ότι
 α) δε γίνεται τίποτα
 β) όλοι περιμένουν κάτι να γίνει
 γ) κάτι γίνεται χωρίς να το περιμένει κανείς
 δ) γίνονται πολλά πράγματα μαζί

221. κατακτήτριαΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ Πια ΠΙβ

- Η λέξη *κατακτήτρια* σημαίνει αυτήν που
 α) χτυπάει ένα ξένο παιδί γ) καμαρώνει το παιδί της
 β) καθαρίζει ένα ξένο σπίτι δ) παίρνει με πόλεμο μια ξένη χώρα

222. επιστημονικάΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ Πια ΠΙβ

- Η λέξη *επιστημονικά* σημαίνει ότι
 α) κάτι λέγεται με λίγα λόγια κλείνοντας μια συζήτηση
 β) κάτι μελετάται με τις αρχές και τις μεθόδους της επιστήμης
 γ) κάτι κρίνεται με αρνητικό τρόπο
 δ) διαλέγω με αυστηρά κριτήρια τους φίλους μου

223. μαλλοβάμβακοςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ Πια ΠΙβ

- Η λέξη *μαλλοβάμβακος* σημαίνει αυτόν που
 α) είναι φτιαγμένος από μαλλί και βαμβάκι
 β) ανακατεύει το μαλλί με το βαμβάκι
 γ) έχει βαμβάκια στα μαλλιά του
 δ) φοράει μπλούζα φτιαγμένη από βαμβάκι και σακάκι φτιαγμένο από μαλλί

224. καλοθελητήςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ Πια ΠΙβ

- Η λέξη *καλοθελητής* σημαίνει αυτόν που
 α) θέλει το καλό όλων των ανθρώπων
 β) δήθεν από ενδιαφέρον λέει σε έναν άνθρωπο όσα κακά λόγια λένε οι άλλοι γι' αυτόν
 γ) θέλει το κακό όλων των ανθρώπων
 δ) λέει σε έναν άνθρωπο όσα καλά λόγια λένε οι άλλοι γι' αυτόν

225. συμφιλιωτήςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ Πια ΠΙβ

- Η λέξη *συμφιλιωτής* σημαίνει αυτόν που κάνει δύο ανθρώπους να
 α) είναι φίλοι β) είναι εχθροί
 γ) τσακώνονται μεταξύ τους δ) φιλιούνται

226. μισθωτόςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ Πια ΠΙβ

- Η λέξη *μισθωτός* σημαίνει αυτόν που
 α) δουλεύει χωρίς να παίρνει μισθό
 β) για τη δουλειά που κάνει πληρώνεται με ημερομίσθια
 γ) για τη δουλειά που κάνει πληρώνεται με μισθό
 δ) έχει σταματήσει να δουλεύει και παίρνει σύνταξη

227. εξοντωτικόςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ Πια ΠΙβ

- Η λέξη *εξοντωτικός* σημαίνει αυτόν που
 α) καταστρέφει και σκοτώνει τα πάντα γ) δίνει νερό στα ζώα
 β) βοηθάει όλους τους ανθρώπους δ) δίνει φαγητό στα πουλιά

228. πρόωροςΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ Πια ΠΙβ

- Η λέξη *πρόωρος* σημαίνει αυτόν που είναι έτοιμος
 α) νωρίτερα από την εποχή του γ) ακριβώς στην εποχή του
 β) αργότερα από την εποχή του δ) κοντά στην εποχή του

229. βρύοΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Πα Πβ Πια ΠΙβ

- Η λέξη *βρύο* σημαίνει ένα φυτό
 α) με πολλά χρώματα που φυτρώνει στον κήπο
 β) που φυτρώνει σε μέρη με ήλιο και ζέστη

- γ) σαν χνούδι που φυτρώνει σε μέρη με σκιά και υγρασία
δ) με ένα χρώμα που φυτρώνει στη γλάστρα

230. δικαιούχος

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ια Ιβ Ια Ιβ

- Η λέξη *δικαιούχος* σημαίνει αυτόν που
α) δεν έχει καμία δικαιολογία γ) έχει μία δικαιολογία
β) δεν έχει κανένα δικαίωμα δ) έχει κάποιο δικαίωμα

231. ανακριβής

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ια Ιβ Ια Ιβ

- Η λέξη *ανακριβής* σημαίνει
α) λανθασμένος β) σωστός γ) ανακριτής δ) μαχητής

232. παστεριώνω

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ια Ιβ Ια Ιβ

- Η λέξη *παστεριώνω* σημαίνει ότι
α) ρίχνω ζάχαρη στο γάλα για να φύγουν τα μικρόβια
β) δεν πίνω γάλα επειδή φοβάμαι τα μικρόβια
γ) σκεπάζω το ποτήρι με το γάλα για να μη μπουν μέσα τα μικρόβια
δ) ζεσταίνω πάρα πολύ το γάλα και μετά το παγώνω για να πεθάνουν τα μικρόβια

233. αναισθητοποίηση

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ια Ιβ Ια Ιβ

- Η λέξη *αναισθητοποίηση* σημαίνει τον τρόπο, με τον οποίο ο άνθρωπος
α) φοβάται τον πόνο γ) καταλαβαίνει τον πόνο
β) δεν καταλαβαίνει τον πόνο δ) δεν φοβάται τον πόνο

234. άρκτος

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ια Ιβ Ια Ιβ

- Η λέξη *άρκτος* σημαίνει
α) αρκούδα β) αλεπού γ) λύκος δ) τσακάλι

235. αγορανομία

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ια Ιβ Ια Ιβ

- Η λέξη *αγορανομία* σημαίνει την υπηρεσία που
α) φέρνει το νερό στις πόλεις
β) ελέγχει τα προϊόντα και τις τιμές τους
γ) συνδέει τα τηλέφωνα των σπιτιών μεταξύ τους
δ) παράγει το ηλεκτρικό φως

236. βάβα

ΚΡΙΤΗΡΙΑ: Ια Ιβ Ια Ιβ Ια Ιβ

- Η λέξη *βάβα* σημαίνει
α) μπαμπάς β) παππούς γ) μαμά δ) γιαγιά

ΦΥΛΛΑΔΙΟ ΕΞΕΤΑΣΗΣ

Στοιχεία παιδιού:

.....

Επώνυμο Όνομα Όνομα πατέρα

.....

Διεύθυνση κατοικίας Σχολείο φοίτησης Τάξη

	Έτος	Μήνας	Ημέρα
Ημερομηνία εξέτασης			
Ημερομηνία γέννησης			
Υπόλοιπο			
Χρονολογική ηλικία			

Στοιχεία εξεταστή:

.....

Όνοματεπώνυμο Ιδιότητα Τηλέφωνο

Παρατηρήσεις:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ΕΡΩΤΗΣΗ	ΑΠΑΝΤΗΣΗ	Μονάδες (2, 1 ή 0)	ΕΡΩΤΗΣΗ	ΑΠΑΝΤΗΣΗ	Μονάδες (2, 1 ή 0)
1. Μήλο			11. Βλάβη		
2. Γάντια			12. Συγγενής		
3. Κότα			13. Θλίψη		
4. Σφυρί			14. Μύθος		
5. Αδιάβροχο			15. Σοφός		
6. Γείτονας			16. Δειλός		
7. Παρατηρώ			17. Ισχυρός		
8. Τσιγκούνης			18. Μετανάστης		
9. Επιθυμώ			19. Άγουρος		
10. Ακροβάτης			20. Παραμελώ		